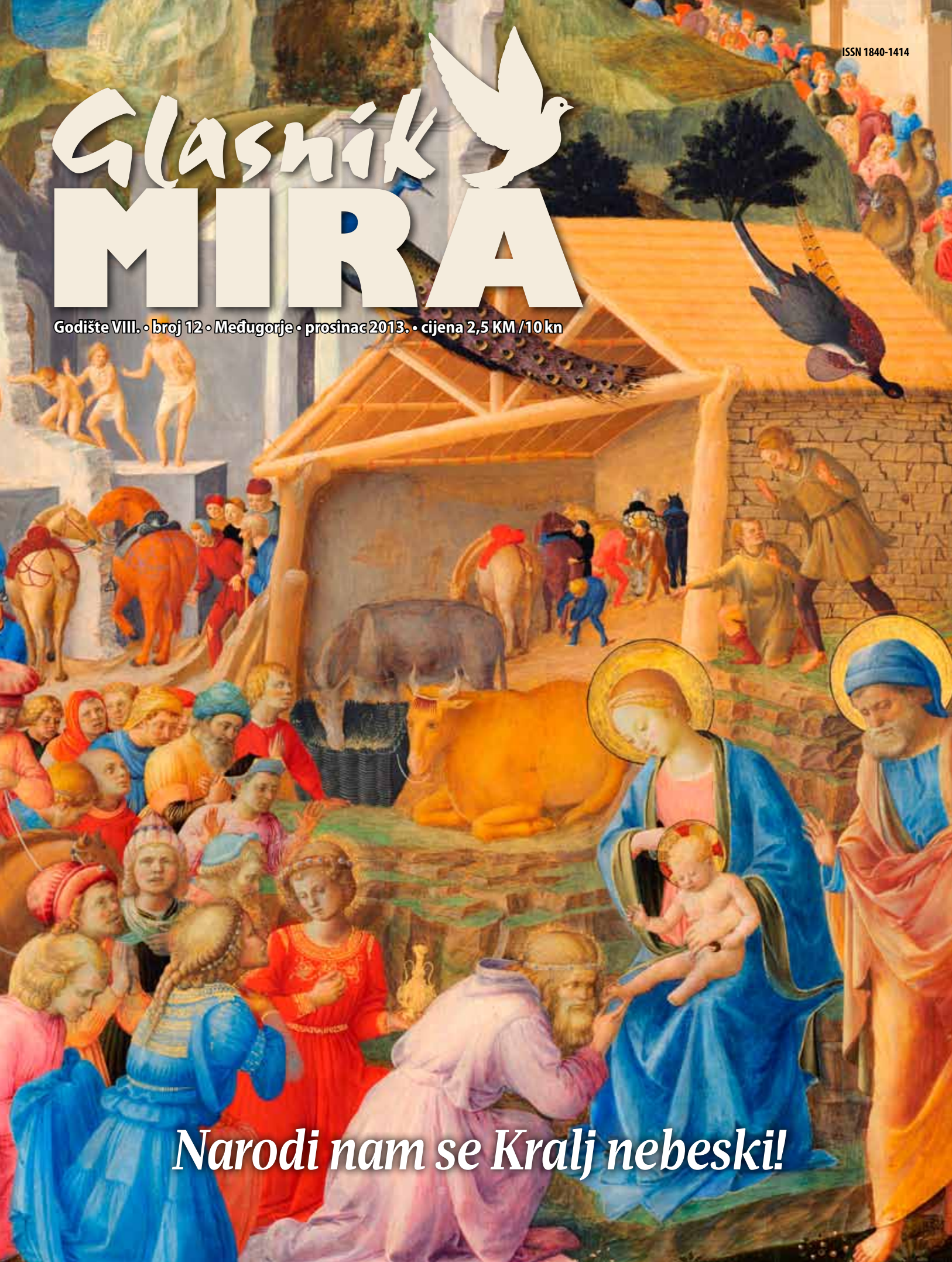

Glasnik MIRA

Godište VIII. • broj 12 • Međugorje • prosinac 2013. • cijena 2,5 KM / 10 kn

Narodi nam se Kralj nebeski!

Iz sadržaja

Poruka za sadašnji trenutak
Molitva – izraz čovjekove potrebe za Bogom
fra Ivan Dugandžić

Promišljanje
Božić – nebo je u Malom Isusu sišlo na Zemlju
fra Petar Ljubičić

Meditativni kutak
Božić – blagdan života
fra Marinko Šakota

Vidioci govore
Vicka Ivanković - Mijatović

Uspomenski zapisi
Božić 1945.
fra Janko Bubalo

Susreti
Najveći Božji dar Crkvi
o. Mateo Mario

Radovanje u Gospodinu – naša snaga

Spašeni smo snagom ljubavi Isusa Krista – koji je postao čovjekom, rodio se u betlehemske špilje te iz ljubavi prema nama umro na križu. Otkupljeni smo i spašeni ljubavlju, a ne toliko patnjom utjelovljena Sina Božjega. Temeljna melodija našega života treba glasiti: **Bog je tu, Bog je s nama, Emanuel!** Nije on dalek, nego blizak Bog. Stoga moramo biti nošeni i prožeti radošću.

fra Tomislav Pervan

Taj ćemo izričaj pronaći u Starom zavjetu, u Nehemijinoj knjizi (8, 10). Riječi su to koje Nehemija, kraljevski namjesnik zadužen za obnovu razorena Jeruzalema i hrama, upućuje svojim sunarodnjacima, uplakanima, očajnicima i zdvojnima nad stanjem svetoga grada i svetih mjesta te svojom sudbinom. **Treba se radovati u Gospodinu!** Poručuje to i apostol Pavao svojim ljubljenim Filipljanima, a ta poruka odzvanja našim bogoslužjem treće nedjelje došašća. Također, ta se starozavjetna riječ, kao crvena nit, provlači i kroz korizmeno vrijeme, u molitvi časova. Mi vjernici imamo razloga za trostruko radovanje: Gospodin nam je sâm ostavio evanđelje – radosnu poruku (*eu-angelion*), on nam je povjerio Euharistiju (*eu-haristeia*), žrtvenu gozbu radovanja, svima nama daje se kao eulogija (slava, hvala, ali i poputnina, ili pak govor nad grobom: *eu-logion*), kao radostan pjev koji treba odzvanjati iz naših usta. Trokratno radovanje. Je li to moguće u prilikama u kojima živimo? Pavao nudi odgovor ključni: „Radujte se u Gospodinu u svako doba! I naglašeno ponavljam: Radujte se! Gospodin je blizu!“ (*Fil 4, 4*) Radovanje je bliza i daleka jeka Gospodinove blizine. Što smo bliže Gospodinu, to je srce radosnije, kliče od sreće. ▶

*Čestit Božić i
sretna nova 2014. godina!*

Draga djeco!

Danas vas sve pozivam na molitvu. Otvorite vrata srca, dječice, duboko molitvi, molitvi srcem, a onda će Svevišnji moći djelovati na vašu slobodu i početak obraćenje. Vjera će postati čvrsta da ćete moći svim srcem reći: 'Bog moj, sve moje.' Shvatit ćete, dječice, da je ovdje na Zemlji sve prolazno. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.

25. studenoga 2013.

Na naslovnici: fra Filippo Lippi, Poklonstvo mudraca

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Medugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Zdenka Leženić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Medugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | **Iz Hrvatske u HRK:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Medugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22 | **Iz Njemačke u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300 | **Iz Švicarske u CHF:** Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 80541840A (za Glasnik mira), IBAN : CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | **Iz svih europskih zemalja u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | **Za sve valute iz drugih zemalja:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

► Istinska radost odgoni strah. Strah, beznađe i neumoljiva sudbina, *fatum*, gospodare poganskim svijetom. Poganin je osoba koja živi daleko od Boga, u otuđenju, u vječnome strahu, bez nade. Otudenost od Boga razlog je za strah dok je blizina Boga razlog za radovanje u Gospodinu.

Svi smo ljubljena Božja bića

Imamo razloga za radovanje, ali ne zato što sve u našem životu teče besprijeckorno, bez zastoja, nego s razloga što smo Božja djeca, stvorenja jednoga zajedničkoga Oca koji se brine za nas, koji nas poznaje, sve nas nosi. Svatko od nas ima razloga zajedno s Marijom kličući pjevati: *Velika mi djela učini Svesilni, Sveto je ime njegovo!* Bog me ljubi i to mi daje dostojanstvo i nutarnju vrijednost. Dostojanstvo i veličina svakoga čovjeka upravo je u pripadnosti Bogu, svi smo ljubljena Božja bića. Svi smo mi u odnosu na Boga na „ti“, nitko više nije rob, nitko nije za otpad ili koš, nitko nije stvoren da bude izrabljiv. Upravo je kršćanstvo dokinulo robovlasništvo, ono je naučilo cijeniti i vrjednovati čovjeka kao osobu, sa svim njegovim pravima i u njegovu dostojanstvu. Svega toga ni danas ne bi bilo da nije Krista i kršćanstva.

Gdje nestaje Boga, svijesti o Bogu, nestaje i čovjekova dostojanstva, nestaje i radovanja nad vlastitim bićem i životom. Gdje nema Boga, gdje se gubi svijest o Bogu, ljudi žive otuđeni jedni od drugih, hvata ih jeza i hladnoća, sunce zalazi nad njihovim životnim obzorom. Bliži se mrklina i mrzlina. Davno je taj osjećaj osamljenosti izrazio ateist Nietzsche: „Odsada, nikada više ne ćeš se moći moliti, nikada se više nećemu ni nekome klanjati, nikada više odmarati niti počivati u beskrajnu povjerenju. Ne ćeš imati onoga trajnoga čuvara i prijatelja svojih sedam samoća. Živjet ćeš bez pogleda na planine koje na vrhuncima prekriva snijeg, a u njihovoj nutрини i srcu tinja i gori oganj. Nema više nikakve logike ni u čemu što se zbiva. I nema više ni trunca ljubavi ni u čemu što će se zbiti.“ (Nietzsche, *Vesela znanost, Aforizmi*)

Svijet pokreće najobičnija kolijevka

Tko te još grije, tko te još ljubi? (Nietzsche) I što na kraju ostaje? Pakao! To je paklena

stvarnost. I to stanje, taj scenarij nije predvidio kršćanin, nego upravo jedan Nietzsche, najčestitiji i najpošteniji od svih ateista. Mi vjernici nikada ne smijemo smetnuti s uma da radosna vijest, evanđelje, započinje uspavankom uz Spasiteljevu zipku, uz jasle: *Slava Bogu na visini – mir na zemlji ljudima, miljenicima Božjim!* (Usp. Lk 2, 14), a sve svršava u veličanstvenu finalu, u slavodobitnu pjevu zborova anđela u Knjizi Otkrivenja, ili pak u Ivanovoj poslanici: *Ovo je pobjeda koja pobjeđuje svijet: naša vjera!* (Usp. 1 Iv 5,4)

Ljudi se stalno pitaju što pokreće svijet? Novac, moć, utjecaj, tehnika, energija, strojevi? Ne. Svijet pokreće najobičnija zipka, kolijevka. Ona nosi u sebi živu poruku, ona nosi život, ona ima budućnost. Upravo je to izabrao naš Bog – postajući Djetetom u Betlehemu.

Bolje se jednom crvenjeti nego da nas savjest stalno izgriza

Gospodin nam trajno nudi vrelo radosti u osobnu životu nas vjernika pozivajući nas na sakrament pomirenja. Došašće kao i korizmu karakterizira ljubičasta liturgijska boja, što je poruka pokore i obraćenja. *U nebu je veća radost zbog jednoga obraćenja grješnika nego zbog 99 pravednika kojima ne treba obraćenja.* (Usp. Lk 15, 7) Iz ovoga je razvidno da je sakrament pomirenja izvor silne radosti i za nebo, za anđele i Boga, ali i za čovjeka. To je svakodnevno iskustvo Međugorja – radost zbog oprosta grijeha, pomirenja s Bogom, sa sobom, s okolinom. Mnogi imaju neutemeljen strah od sakramenta koji je povod i razlog za toliko radosti i u nebu kao i na Zemlji. Bojimo se ispovijedi. Zbog čega? Zbog svoje ljudske oholosti, svojih obzira, stida i umišljenosti. Bojimo se svojega crvenila u ispovjedaonici. Bolje se jednom crvenjeti nego da nas savjest stalno izgriza. Najveća milost koju nam sâm Bog nudi jest pomilovanje i pomirenje. I najveći dar koji nam nudi jest oprost. Sve se to u izobilju nudi u sakramentu pomirenja. Nigdje nije Bog do te mjere Bog koliko u sakramentu pomirenja u kojem nam daje milost i ponovno nas pribraja svojoj djeci. Sakrament pomirenja izvor je radosti za pojedinca, za zajednicu kao i za cijelu Crkvu. Nerijetko smo

žalosni i potišteni upravo zbog grijeha. Pavao će reći (2 Kor 7) da žalost ovoga svijeta donosi smrt dok žalost koja je po volji Božjoj rađa obraćenjem za spasenje. Žalosni smo jer smo u odmaku od Isusa Krista, u raskoraku sa svojim životom i poslanjem. Spašeni smo snagom ljubavi Isusa Krista – koji je po-

stao čovjekom, rodio se u betlehemske špilje te iz ljubavi prema nama umro na križu. Otkupljeni smo i spašeni ljubavlju, a ne toliko patnjom utjelovljena Sina Božjega. Temeljna melodija našega života treba glasiti: *Bog je tu, Bog je s nama, Emanuel!* Nije on dalek, nego blizak Bog. Stoga moramo biti no-

Gdje nestaje Boga, svijesti o Bogu, nestaje i čovjekova dostojanstva, nestaje i radovanja nad vlastitim bićem i životom. Gdje nema Boga, gdje se gubi svijest o Bogu, ljudi žive otuđeni jedni od drugih, hvata ih jeza i hladnoća, sunce zalazi nad njihovim životnim obzorom. Bliži se mrklina i mrzlina.

šeni i prožeti radošću. Nije to nikakva jeftina utjeha ni optimizam, nego bliza i daleka jeka povijesne činjenice da je Bog postao čovjekom u Isusu Kristu, da nam je bliz u zajednici Crkve, u sakramentima, do svršetka svijeta. Pozvani smo u svijetu, koji živi okovan strahom, donositi radost njegove blizine i dolaska. Gdje ljudi ne priznaju Boga iznad sebe, ondje vlada strah jednih od drugih, strah koji nas guši. Mnogi suvremeni proroci svim se silama trude dokazati kako im sve uspijeva bez Boga. A vidjeli smo i vidimo svakodnevno gdje i u čemu svršava svijet bez Boga. O tome su se očitovali, i još uvijek to bjelodano dokazuju, svi totalitarni režimi.

Osmijehom dotičemo najplemenitije u čovjeku

Jedina radost koju čovjek posjeduje jest ona koju dijelimo i darujemo drugima. Učiniti druge sretnima (poglavito o Božiću), to je naše životno poslanje. Postali smo društvo zabave i provoda, s veoma malo istinske radosti. Zabava i radost dva su naskroz oprečna svijeta. Današnje je društvo postalo društvo zabave, površna života. Zabava je površna dok istinska radost odzvanja u srcu, u dubini bića. To nam je prijeko potrebno. Treba nam radosti većma nego kruha. Svijest da Krist živi, da je tu, znači istodobno i svijest da život, a ne smrt, ima zadnju riječ, da će zima minuti, da dolazi proljeće. Pojmovi *sreće* i *blaženstva* u kršćanstvu su najuže povezani s osobom i nasljedovanjem Isusa Krista. To nam ne jamči da će nam život biti lišen nevolja i patnje. Isus je u oproštajnu govoru u dvorani posljednje večere obećao svojim da *će im se srce radovati i da im njihove radosti nitko ne će oduzeti.* (Usp. Iv 16, 22) To je njegovo izričito jamstvo, to je njegova sveta obveza spram svojih, jer *moj jaram je sladak i moje je breme lako* (Usp. Mt 11, 23), glasi njegovo drugo obećanje. Isus u svojim obećanjima nikada ne uvođi u zabludu niti nas vara.

Da bismo probili tamu, treba nam *svjetlo vjere* (*lumen fidei* – encikličko pismo pape Franje). Treba nam pogled vjere. Za gustih

i tmastih oblaka teško je vjerovati da je sunce iza njih. Ali ono je tu. Tako je i Krist ključ za životnu radost ako prihvatimo njegove smjernice kao životnu mjerodavnost. Od početaka kršćanstvo, kao vjera radosti, bijaše vrelo sreće za pojedince i obitelj, za društvo. Život svetaca jest život sretnih i radosnih osoba; oni su dokaz da je kršćanstvo vrelo radosti. Sjetimo se sv. Franje i njegova uprizorenja božićne idile u Grecciju. Radost koja izbija iz svetaca dar je čovječanstvu. Iz njih zrači radost kojoj je izvoriste sam Isus Krist. Oni su poruka svim ljudima da su ljubljeni, prihvaćeni, kao braća i sestre. Mala Terezija jednom je zgodom rekla: *U nebu nema ravnodušnih pogleda.* Vidimo kako se oko nas šire ravnodušnost, melankolija, potištenost, depresivna stanja. Radostan smijeh povezuje ljude, a istinski se smijati može samo radostan čovjek. Radost povezuje, gradi mostove, stvara povjerenje. Radost stvara od društva veliku obitelj, u obitelji nitko nije bezimen, nitko nepoznanica u hladnu i mrzlu svijetu. Kad se nekome nasmiješimo, dotičemo ono najplemenitije u njemu, razgaljujemo njegovo srce. Napose se to osjeća kada nam se smiješi dijete u zipki ili kad se mi njemu sa smiješkom bližimo. To budi fine vibracije u djetetu koje trajno nosimo u sebi, s kojim živimo. Svi smo mi odrasla djeca. Oslobađa to onu našu izvornost ispod okorjele ogorčenosti. Takav je i humor koji djeluje kao svjež zrak u zagrijanu i ustajalu prostoru. S njime se lakše diše. *Radost u Gospodinu vaša je snaga!* Ne smijemo dopustiti da nam je nedostaje. Ljudi su u pravilu daleko bolji od naše slike o njima. Treba samo probuditi ono lijepo, probuditi dijete u svakome. Dijete je kadro probuditi ono najljepše što se u nama krije. Stoga pred jaslicama opetovano odzvanja: *Dođite, poklonimo se – venite adoremus Dominum* – na tragu onih mudroslovaca s Istoka koji su iščitavali znakove vremena i neba, prepoznali Gospodinovu zvijezdu koja ih dovede do betlehemske špilje. Dijete ih je iznutra promijenilo te su drugim putem krenuli u život.

Molitva – izraz čovjekove potrebe za Bogom

Molitva je najkonkretniji i najuvjerljiviji oblik otjelovljenja vjere. Ona vjeri omogućuje izraz. Tako je ona uvijek i siguran pokazatelj stupnja našega obraćenja, mjera našega priklanjanja Bogu objave koji nam dolazi u susret.

fra Ivan Dugandžić

Završila je Godina vjere prepuna događanja na svim razinama crkvenoga života kako bi se bolje upoznala i produbila vjera. Upriličene su kateheze, brojna predavanja, tribine, duhovne obnove, pučke misije, hodočašća... Zahvaljujući ponajviše papi Franji, Crkva je postala svjesnija svoga poslanja i odgovornosti za današnji svijet, ali i brojnih vlastitih manjkavosti koje su joj zapreka u ostvarenju toga poslanja. Njoj samoj treba više evanđeoskoga duha kako bi mogla današnjemu čovjeku uvjerljivo navijestiti poruku spasenja. A to znači da Godina vjere svakom kršćaninu treba biti polazište i poticaj da trajno provjerava stupanj svoje osobne vjere koji se najbolje prepoznaje u potrebi za molitvom koja je izraz čovjekove potrebe za Bogom.

Gospodine, nauči nas moliti!

Učenici već dugo prate Isusa na njegovu putu po Galileji. Zajedno s okupljenim narodom slušaju njegovu propovijed i pouku o kraljevstvu Božjem, svjedoci su njegovih mudrih rasprava s protivnicima kao i njegovih moćnih djela nad bolesnicima i u prirodi. Ponosni su na svoga Učitelja i svime time duhovno obogaćeni. No, očito je da im to nije dostatno i u jednome trenutku jedan od njih dolazi s molbom: *Gospodine, nauči nas moliti.* (Lk 11, 1)

Što nam otkriva ta iznenadna i spontana molba? Promatrajući Isusa kako se sam povlači na molitvu, i oni osjećaju potrebu osobno stupiti u odnos s Bogom. Iako je puno više od njih znao za potrebu molitve, Isus je ne nastoji ni na koji način učenicima nametnuti, nego čeka da se sami slobodno odluče za nju. Sretan što je dočekao taj trenutak, povjerava im najuzvišeniji oblik molitve kada čovjek Boga smije zvati Ocem, kada mu može sve povjeriti i od njega sve očekivati. (Usp. i 11, 2-4) Zato ih upozorava da njihova molitva ne smije biti licemjerna, kao što je znala biti u pismoznancu i farizeja, niti se pretvoriti u gomilanje ispraznih riječi, kao što su to činili pogani. (Usp. Mt 6, 5-8)

Umjesto toga, Isusov učenik uvijek moli sa sviješću da se obraća Ocu znajući da On *i prije nego ga zamolite, zna... što vam je potrebno* (Mt 6, 8). Umjesto da sebično moli za svoje vremenite potrebe, on svojom molitvom ponajprije treba slaviti Oca i trajno se uključivati u ostvarenje njegova kraljevstva, a brigu za svagdašnje potrebe prepustiti njemu uvijek s dubokom sviješću da se Bog ne da u darežljivosti nadmašiti i da je uvijek spreman *dati dobra onima koji ga mole* (Mt 7, 11).

Moliti srcem!

U molitvi čovjek treba biti pred Bogom ono što jest, a to znači prisutan čitavim svojim bićem ili, biblijskim jezikom rečeno, srcem. Zato Isus upozorava farizeje i pismoznance

da je njihovo pozivanje na stare predaje licemjerno jer pozivajući se na slovo zakona oni zanemaruju volju Božju. Pritom ih podsjeća na riječ proroka Izaije: *Ovaj me narod štuje usnama, a srce mu je daleko od mene.* (Mt 15, 8) Farizejima, koji podrugljivo reagiraju na njegovo upozorenje da čovjek ne može služiti Bogu i bogatstvu, Isus uzvraća: *Vi se pravite pravednima pred ljudima, ali Bog poznaje vaša srca.* (Lk 16, 15)

Srce, kao središte čovjekova bića, Isus ističe i u drugim prigodama. Tako on upozorava da se preljub, prije nego se dogodi u stvarnosti, već prije dogodio u čovjekovu srcu (Mt 5, 28) jer *iz srca dolaze zle misli, ubojstva, preljubi, bludnost, krađe, lažna svjedočanstva, psovke* (Mt 15, 19). S druge strane, ljude čista srca Isus naziva blaženima pove-

zujući uz to i najljepše obećanje: *Blago onima koji su čista srca jer će Boga gledati.* (Mt 5, 8)

Polazeći od svih tih mjesta, možemo lakše shvatiti što znači molitva srcem. Nije riječ ni o kakvoj sladunjavoj molitvi u kojoj se čovjek rastapa od lijepih osjećaja, kako neki pogrešno misle, nego o pravom molitvenom stavu pred Bogom čemu nas Isus uči. Poučen njegovim riječima, pogotovo molitvom Očenaša, kršćanin molitvom ponajprije slavi Boga, trajno produbljuje svoju vjeru i tako ostvaruje uvijek nov korak na putu svoga obraćenja.

Kako se odnose vjera i molitva?

U svijesti mnogih kršćana molitva je samo jedna od brojnih kršćanskih dužnosti, jedan od oblika očitovanja vjerskoga života. Zato mnogi na pitanje jesu li vjernici smjesta odgovaraju pozitivno, ali na pitanje mole li redovito, odgovor nije tako siguran i jednoznačan. Naprotiv, on često glasi „Ne“, ili u nešto blažem obliku „Vrlo rijetko“. To otkriva da vjera u mnogim slučajevima nije više od običnog svjetonazora i da nema nikakva dubljega utjecaja na život tih ljudi. Zato možemo reći da onaj tko kaže da vjeruje, a ne moli, u najmanju ruku ne zna što govori.

Molitva i vjera nisu dvije zasebne stvari koje postoje jedna uz drugu pa da bi se katkada mogle zamisliti jedna bez druge. Ne, one su u stvari lice i naličje iste stvarnosti,

Čovjekov odgovor Bogu u obliku molitve može biti složen i, s obzirom na životne prilike, vrlo raznolik, baš kao što je i sam život u sebi složen i katkad teško shvatljiv. Molitva može biti u obliku zahvaljivanja i slavljenja, ali i u obliku neugodnih pitanja koja katkada graniče s pravim prigovorima.

a stvarnost je odnos čovjeka vjernika s Bogom. Molitva je najkonkretniji i najuvjerljiviji oblik otjelovljenja vjere. Dok je vjera nevidljiv čin čovjekova razuma, srca i volje, naša molitva tom činu posuđuje riječ i gestu. Ona vjeri omogućuje izraz. Tako je ona uvijek siguran pokazatelj stupnja našega obraćenja, mjera našega priklanjanja Bogu objave koji nam dolazi u susret.

Vjera se ne da nikada posredovati ljudskim razlozima i uvjerenjima, koliko se god mi trudili. Temelj vjere nije nikad ljudska mudrost i uvjerljivost, nego autoritet Boga koji dolazi čovjeku u susret i koji mu omogućava čin vjere. Zato teologija o vjeri govori kao „ulivenoj krijeposti“, o daru od Boga koji čovjek slobodno prihvaća. U tom slučaju govorimo o „življenoj vjeri“ koja za čovjeka vjernika predstavlja put na kojemu on sve bolje upoznaje i Boga koji mu se objavljuje, i svijet koji je stvorio i drugog čovjeka kojega mu je darovao za suputnika. Na tom se putu čovjek vjernik najbolje izražava molitvom koja drži u trajnu odnosu s Bogom.

Bogu smijemo reći sve

Čovjekov odgovor Bogu u obliku molitve može biti složen i, s obzirom na životne prilike, vrlo raznolik, baš kao što je i sam život u sebi složen i katkad teško shvatljiv. Molitva može biti u obliku zahvaljivanja i slavljenja, ali i u obliku neugodnih pitanja koja katkada graniče s pravim prigovorima. To je kao i u čovjekovu razgovoru s pravim prijateljem kojemu smijemo povjeriti sve: svoje sumnje, strahove, negodovanje, razočaranost. A sve zato što unaprijed znademo da ne ćemo biti pogrešno shvaćeni. Takvi razgovori redovito uklanjaju predrasude, osvjetljavaju nejasnoće, ispravljaju kriva mišljenja, popravljaju nepravdu. O svemu tome zorno nam svjedoče psalmi, najdublje i najljepše biblijske molitve.

Psalmist, pritisnut porugama bezbožnika, prvo pomišlja da je Bog posve nezainteresiran za njegovo stanje pa mu prebacuje: *Zašto, Jahve, stojiš daleko, zašto se skrivaš u dane tjeskobe?* (Ps 10, 1) Samo nekoliko redaka dalje njegov je govor poprimio smiren oblik pouz-

dane molitve: *Jer ti vidiš, gledaš jad i nevolju, u ruci je mjeriš. Siromah se tebi predaje, ubogu ti si pomoć.* (10, 14) U jednom drugom psalmu starozavjetni molitelj podsjeća Boga na obje stanje prigovor bezbožnika koji je izvor njegove muke i koji ga, štoviše, tjera na plač: *Suze su kruh moj danju i noću, dok me svednevice pitaju: „Gdje ti je Bog tvoj?“* (Ps 42, 4) Bez obzira na to gorko iskustvo, on je čvrsto uvjeren da odgovor nije u prkosnu okretanju leđa Bogu, nego baš obratno, u posvemašnjem priklanjanju njemu pa svoju molitvu nastavlja u duhu potpuna pouzdanja u Boga hrabreći sam sebe: *Što si mi, dušo, klonula i što jecaš u meni? U Boga se uzdam, jer opet ću ga slaviti, spasenje svoje, Boga svog!* (42, 12)

Razlozi koji su psalmista tjerali da se tako ogorčeno obraća Bogu tražeći od njega račun, ostali su do danas. Otkrivamo ih trajno u nepravdi koja se čini nedužnima i nemoćnima, u neizlječivim i opakim bolestima pred kojima je čovjek nemoćan, posebno u patnji nevine djece, u nemoćnosti da se nadvladaju zla što tište cijele narode, da se pobijedi glad i neimaština, da se zaustave ratovi i nasilje. Sve to u nama trajno rađa pitanjem: „Zašto, Bože?“ No to ne treba shvatiti negativno. Sve dok je čovjek sposoban postavljati takva pitanja, znak je da je u dijalogu s Bogom. Već takvim pitanjem počinje čistiti svoje srce, počinje se distancirati od zla.

U takvu dijalogu trajno je otvorena i mogućnost da se na nov način čuje Božje vječno pitanje čovjeku: „Kajine, gdje ti je brat Abel?“, ili ono još konkretnije Isusovo pitanje upućeno svakom od nas: „Zašto gledaš trun u oku brata svoga, a brvna u svom oku ne vidiš?“ Te su riječi nezaobilazan sastavni dio Božjega razgovora s ljudima od kojih nijedan molitelj ne smije i ne može pobjeći. I prije nego što Boga za bilo što pozove na račun, čovjek je Bogu dužan odgovor s obzirom na ono što Bog s pravom od njega očekuje. Molitva koja bi to htjela izbjeći bila bi pokušaj ignoriranja Boga i njegove volje uz istodobno naivno očekivanje da on uvažava našu volju i naše potrebe.

Božić – nebo je u Malom Isusu sišlo na Zemlju

Beskrajno dugo, zapravo od onoga sudbonosnog trenutka – pada koji se dogodio u prapočecima ljudske povijesti – čovjek, to drago i ljubljeno biće koje je Bog stvorio kao krunu svega, čeznuo je za svojim Bogom

fra Petar Ljubičić

Čovjekova čeznja za Bogom

Tim padom, istočnim grijehom – koji je odlučio čovjekovom sudbinom – čovjek je proigrao Božje povjerenje i sve milosti koje je primio. Zloupotrijebio je svoju slobodu i izgubio zemaljski raj – našao se u velikoj mucu i nevolji. Nevolja u koju je čovjek zapao zvala je u pomoć Boga. Zvala ga je i pustoš čovjekova života. Zvao ga je mrak i tama čovjekove duše. Zvalo ga je njegovo srce željno ljubavi, nježnosti i spasenja...

Da, beskrajno dugo, tisućljećima, čovjek je zvao Boga, vapio je da mu dođe ili da pošalje nekoga tko će ga moći izbaviti iz njegove nevolje, tko će ga izmiriti s Bogom, tko će mu oprostiti, tko će mu donijeti mir i radost, sreću i spas. I nije nimalo čudno da se na svim meridijanima može registrirati isti glas koji javlja da će doći netko tko će čovjeka osloboditi njegovog ropstva.

I sama Biblija kaže da je čovjek u tim prapočecima primio i obećanje da će mu doći otkupljenje. Toj čežnji ljudskoga roda Bog je udovoljio onako kako to nitko nije očekivao, na čudesan način.

Dogodilo se veliko čudo: Bog postaje čovjekom kako bi živio među nama

Zaista, dogodilo se veliko čudo, jedno od najvećih čudesa otkad postoji Zemlja. Vječni Bog, vječna Božja riječ, Božji Sin rodio se među nama, Bog je postao čovjekom u određenom vremenu. Bog je sišao na zemlju među nas ljude uzevši sve naše ljudsko i postao nam sličan u svemu osim u grijehu.

Bog je postao čovjekom kako bi iskusio što znači biti čovjek:

Uzeo je ljudske ruke koje će širiti na blagoslov.

Uzeo je ljudske oči kojima će zračiti duboku božansku radost.

Uzeo je ljudska usta kojima će naviještati riječ utjehe, nadu vječnoga života.

Uzeo je ljudske noge kojima će obilaziti sela i gradove.

Uzeo je ljudsko srce koje će kucati velikom ljubavlju prema svima.

Bog je sama ljubav. Ljubav ga je vodila kad nas je stvarao. Ljubav ga vodi i u spašavanju ljudi.

I ove godine slavimo Božić – rođendan bogočovjeka. Slavimo Božić, slavimo točno određen povijesni događaj i Božji zahvat u naš svijet i život. Bog, koji je sama ljubav, pronašao je način kako će postati dijete, a da ne prestane biti Bog.

Tko to može shvatiti, razumjeti i dokučiti!? To je stvarnost pred kojom treba mnogo šutjeti da bi se o njoj moglo nešto reći. Ipak recimo: Krist se rodio za nas i radi nas. I mi na Božić ne slavimo samo spomen na rođendan, nego stvarno rađanje jer se Krist stvarno rađa u Božjoj noći u nama, u svim ljudima dobre volje. To je tajna samoga Boga. Svi smo pozvani da ovih božićnih dana slavimo i svoj rođendan, jer se i mi rađamo u nove ljude, Bog nas ponovno stvara iz ljubavi za ljubav. Naše spasenje rođeno je svete božićne noći, naša povijest počela je te noći – otпочela je nova era.

Kristovo rođenje prekretnica je u ljudskoj povijesti

Bog je tako ljubio svijet da je vječni Sin Očev postao čovjekom. Iz dubina nedokučive tajne dolazi nam kao dijete na rukama Djevice, Majke Marije. Bog dolazi kako bi bio naš brat u malim radostima i velikim patnjama; dijeli s nama naše siromaštvo, patnje i samu smrt vodeći nas uskrsnuću. Upravo po Isusu Kristu, s Njime i u Njemu, čovjek postaje najviša vrijednost vidljiva svijeta. Uzdiže ljudsku slobodu, pruža joj jamstvo i vodi je da se zalaže za pravdu i istinu.

Isus oslobađa i posvećuje čovjeka za život koji doseže puninu u vječnosti, ali mu jam-

či i najpuniji život na Zemlji. Zato je Božić objava Božje ljubavi i ljudskoga dostojanstva. To je početak novoga vremena jer je Bog po Sinu ušao u vrijeme i postao s nama suputnik u povijesti. Kad se rodilo nebesko Dijete u betlehemske štali, zasjalo je svjetlo i obasjalo one koji su očekivali glas s neba, koji su čeznuli za svjetlom. Bili su to priprosti, jednostavni i iskreni ljudi – pastiri kod svojih stada.

Te su svete noći bdjeli. Čuli su i primili navještaj s neba. „Javljam vam veliku radost: rodio vam se Spasitelj – Krist, Gospodin.“ (Usp. Lk 2, 10-11) Začuli su i andeosku pjesmu koja je naviještala mir ljudima. Bog je ljude u toj pjesmi nazvao „svojim miljenicima“.

I što su drugo pastiri mogli učiniti nego reći: „Hajde krenimo da vidimo što nam je to obznanjeno.“ (Usp. Lk 2, 15-20)

Isusovo je rođenje prekretnica povijesti. Ujedno je prekretnica i u samu čovjeka. On odjekuje u svakom čovjeku do kojega dopre ova ista vijest, koju su pastiri čuli prvi. Otac nebeski objavljuje svijetu rođenje svoga Sina.

Rođenjem Isusovim Bog se objavio. Bog nam je postao tako blizak, a i mi Njemu. Bog se pojavio među nama kao dijete. Pastirima je bilo rečeno: naći ćete Majku i Dijete. To je znak! Krenite! Pastiri su ponijeli svoje skromne darove tako da jednom i čovjek daruje Boga. Bog koji je sve stvorio, Bog koji je u svome bitku neiscrpan, najedanput je postao nemoćan i slab, siromašan i nezaštićen. Siromašni pastiri to osjećaju i darivaju Isusa, zahvaljuju mu na dolasku...

I ove godine slavimo Božić – rođendan bogočovjeka. Slavimo Božić, slavimo točno određen povijesni događaj i Božji zahvat u naš svijet i život. Bog, koji je sama ljubav, pronašao je način kako će postati dijete, a da ne prestane biti Bog.

Poruka Božića

Pastiri su našli znak – Majku i Dijete povijeno u pelene i stavljeno u jaslje. Događaj silaska Boga među nas, dolazak Sina Božjega kao čovjeka među nas traje u povijesti sve dok se ne pokaže pred očima svega svijeta proslavljen s desne strane Očeve.

To je poruka svete, blažene božićne noći. Crkva, zajednica svih vjernih, radosno kliče:

– Navješćujem vam radosnu vijest. I vama koji ste tjeskobni i zabrinuti, tužni i smalaksali; i vama sumnjičavima i nepovjerljivima; i vama napetih živaca, i vama umornih ruku; i vama mladima često smućenih pogleda, uzdrhtalih srdaca u vrevi i oluji mladosti... Svima vam javljam i jamčim radosnu vijest: Bog je s nama, On je tu da od naše slabosti učini jakost, od klonulosti ustrajnost, od nemira mir, od nesreće sreću.

Navještaj i pjesma što su je otpjevali pastiri nebeski glasnici traje sve dok ne dođe do svakoga ljudskog srca. Pastirima je rečeno: razglasite tu radosnu i oslobađajuću vijest. I oni su, nakon što su prepoznali znak i našli nebesko Dijete, pripovijedali i pripo-

vijedali o svemu što su vidjeli i kako im je bilo rečeno. Ljudi su se divili što su im pastiri pripovijedali. Majka je pak sve to skupljala u srcu i o tome razmišljala. Po njoj se, i po Josipu, taj rođeni morao s ljudskim riječima uključiti u ljudsku zajednicu. Tako je krenula radosna vijest svijetom. Ona još uvijek ide s kraja na kraj Zemlje. Javlja veliku radost: rodio se Bog i čovjek usred štalice!

Što očekuje od nas novorođeno betlehemske djetesce?

Da mu ponizna srca poput pastira pristupimo i živom se vjerom poklonimo i kažemo iskreno: – Isuse, ti si naš Bog! Hvala Ti što si nam došao! Prinosisimo Ti se kao dar. To Ti je sigurno najdraži i najljepši dar. Kao što se Ti nama posve darivaš, tako se mi darivamo Tebi. I Tvoja nam Majka govori: „Bog će vas obdariti velikim darovima ako mu se predate.“ (19. prosinca 1985.) Ti tako malen, nama u svemu jednak osim u grijehu, već nas u jaslicama učiš kako je potrebno biti ponizan i skroman. Imamo osjećaj kao da nam govoriš: – Vi ste mi potrebni.

Zamislimo samo da Bog treba čovjeka! To je nama pouka i poziv kako bi trebalo biti jednostavan i skroman, otvoren i spreman pomoći svima koji su potrebni naše ljubavi.

Potrebno je da ova radosna vijest dopre do svakog srca kako bi svi našli vremena i došli svome novorođenome Spasitelju, „koji s neba siđe“ radi nas grješnika, i kažu mu: – Ti si naš Bog, mi Te trebamo, Ti si naš Spasitelj! Budi s nama u ovim teškim i kriznim, prijetećim vremenima, kada se opet pojavljuje zmaj tame, kada se ruše tolike vrijedne čovječnosti, svetosti braka, kada se grijeh, nepravde i zlo uvlače u naše međuljudske i međunarodne odnose.

Gospa nam u svojim porukama želi pomoći da doživimo Božić kao milostan susret s Kristom koji se želi roditi u našim srcima:

„Iskoristite svaki trenutak i činite dobro, jer ćete samo tako u svojim srcima osjetiti Isusovo rođenje. Ako vi svojim životom dajete primjer i postanete znakom Božje ljubavi, radost će prevladati u srcima ljudi.“ (25. studenoga 1996.)

„Draga djeco, ovo su dani u kojima Otac daje posebne milosti svima koji otvore srca. Ja vas blagoslivljam i želim da i vi, draga djeco, spoznate milosti i stavite sve na raspolaganje Bogu, da bi se on preko vas proslavio.“ (25. prosinca 1986.)

„Draga djeco! Radujte se sa mnom! Moje srce radosno je poradi Isusa, i danas vam ga želim dati. Želim, draga djeco, da svatko od vas otvori svoje srce Isusu, a ja vam ga s ljubavlju dajem. Želim, draga djeco, da vas on mijenja, i da vas on poučava i da vas čuva. Danas na poseban način molim za svakoga od vas i prikazujem vas Bogu, da se u vama očituje. Pozivam vas na iskrenu molitvu srcem, da svaka vaša molitva bude susret s Bogom. U svom radu i svagdanjem životu stavite Boga na prvo mjesto.“ (25. prosinca 1987.)

„Živite moje poruke i obračajte se. Budite svjesni ovog dara da mi je Bog dopustio biti s vama, posebno danas kad u svojim rukama imam Malog Isusa – Kralja mira. Želim vam dati mir, a vi ga nosite u svojim srcima i darujte ga drugima, sve dok Božji mir ne zavlađa svijetom.“ (25. prosinca 2002.)

„Draga dječice, molite da se Isus rodi u svim srcima, posebno u onima koji ga ne poznaju. Budite ljubav, radost i mir u ovom nemirnom svijetu.“ (25. prosinca 2003.)

Prošloga Božića Gospa je došla s Malim Isusom u naručju i nije dala poruku, ali je Mali Isus progovorio i rekao: „Ja sam vaš mir, živite moje zapovijedi.“ Znakom križa Gospa i Mali Isus zajedno su nas blagoslovili.

Neka se ovoga Božića dogodi preokret u našem srcu da se možemo radovati jedni drugima i živjeti u bratstvu, ljubavi i slozi, živjeti u pravome miru!

Pravo lice Božića

Ako je rođenje djeteta radost za svaku ljudsku obitelj, koliko veća radost mora biti rođenje djeteta u kojemu Crkva prepoznaje i slavi rođenje Sina Božjega? Da bi se doživjela ta radost, nije potrebna nikakva čarolija ljudske mašte koja u stvari slavi samu sebe. Dosta je vjerničkim se srcem zagledati u nenadmašivu maštovitost Božje ljubavi prema čovjeku u kojoj mu prepušta najdraže što ima, svoga Sina.

fra Ivan Dugandžić

Ugrožen blagdan

Pripremajući se za pisanje ovoga članka, radoznalo sam pogledao što se na internetu može naći o Božiću, otprilike mjesec i pol dana prije najdražega nam kršćanskoga blagdana. Na portalu jedne televizijske kuće dočekalo me pitanje „Jeste li spremni?“ popraćeno ozbiljnim upozorenjem: „Pripreme za Božić već su počele!“ Samo malo niže moju radoznalost privuče novo, još konkretnije pitanje: „Jeste li spremni za božićnu čaroliju?“ I opet slijedi nezaobilazno upozorenje, da se ne bi što zaboravilo: „Izgleda da je ludilo već krenulo – odbrojavanje je i službeno počelo.“ A sve će vam to otkriti i objasniti ponuđen film od dvije i pol minute, ako ga, naravno, otvorite i pogledate.

Ostao sam pomalo zbunjen! Pitam se u čudu kako to mogu ići zajedno „božićna čarolija“ i „ludilo“. No, umjesto odgovora počinjem shvaćati da autor zapravo izjednačuje te dvije stvarnosti. Božićna čarolija za nj je ludilo. U vremenu u kojemu se ta imenica, što se inače oduvijek koristi za opis čovjekova najtežega umnog poremećaja, sve češće upotrebljava za oznaku vrhunske zabave i „pravoga“ ugođaja pa, eto, i Božić počinje pokazivati simptome oboljenja. A kad se pogleda spomenuti kratki film, postaje jasno da je suvremeni Božić ozbiljno obolio i to od vrlo perfidne komercijalizacije. Umjesto dje-

teta u jaslama, Marije, Josipa i pastira, u filmu nas zapljuskuje blještavilo koje u gledatelju treba probuditi potrebu za kupovanjem, uživanjem, putovanjem i sl.

Reklamirana čarolija Božića tako se razotkriva kao umjetno stvorena blještava kulisa koja u stvari treba sakriti otajstvo Božića, a od vjernika učiniti površna potrošača. Sličnu opasnost skriva i kod mnogih suvremenika uvriježena želja za bijelim Božićem, što će reći Božićem uz obilje snijega. Valjda onda imaju manje poteškoća s Djedom Božićnjakom i njegovim sanjkama. Božić bez snijega nije nikakav Božić, reći će mnogi. No, pritom se zaboravlja jednostavna činjenica da pola kugle zemaljske Božić slavi za najvećih ljetnih žega. Kao da otajstvo Božjega rođenja nije moguće doživjeti i po snijegu i po vrućini? Ako je, dakle, u ludu vremenu, u kakvu već živimo, autora gornjega teksta već mjesec i pol dana prije Božića zahvatilo božićno ludilo, vjernici se nipošto ne bi smjeli prepustiti tom ludilu, nego bi se trijezno trebali početi pripremati za blagdan Isusova rođenja.

Otajstvo Božjega dolaska

Izazvan takvim stanjem duha, kojim odišu suvremeni mediji, vjernik se uvijek mora pitati što je zapravo Božić, koje je pravo lice tog kršćanskoga blagdana kojega se dojučerašnji

kršćani ne mogu lako odreći, ali mu zato žele dati drukčiji sadržaj i tako ga ukrasti vjernicima. Potrebno je uvijek iznova ići na izvore o kojima nam svjedoči Novi zavjet. I odmah ćemo uočiti da tamo nema nikakve čarolije, nego ćemo naći trijezan i odmjeran govor o otajstvu Božjega rođenja u betlehemskoj noći.

Pisac Poslanice Hebrejima osvrće se na taj događaj kao na vrhunac i najkonkretniji oblik Božjega govora čovjeku: *Bog koji je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina govorio ocima po prorocima, na kraju, to jest u ovo vrijeme, govorio nam je po Sinu, koga je postavio baštinikom svega i po kome je stvorio svijet.* (Heb 1, 1-2)

Sve što je Bog stoljećima prije govorio i činio po izabranim ljudima, po prorocima, bila je samo priprava njegova dolaska u ljudskome liku. Zato Crkva u ulaznoj pjesmi Mise na Božić, oslanjajući se na proroka Izaiju (usp. Iz 9, 5), kliče: *Dijete nam se rodilo, sina dobismo; na plećima mu je vlast. Ime mu je: Anđeo velikog savjeta.*

Ako je rođenje djeteta radost za svaku ljudsku obitelj, koliko veća radost mora biti rođenje djeteta u kojemu Crkva prepoznaje i slavi rođenje Sina Božjega? Da bi se doživjela ta radost, nije potrebna nikakva čarolija ljudske mašte koja u stvari slavi samu sebe, dosta je samo vjerničkim se srcem zagledati u nenadmašivu maštovitost Božje ljubavi prema čovjeku u kojoj mu prepušta najdraže što ima, svoga Sina. To je ono što Božić i danas čini mladim i neodoljivim i što ne smije biti zastrto ničim ljudskim. Istina, i Crkva se, slaveći Božić, uvijek trudila da ga što bolje opjeva i da ga scenski prispodobi gradeći jaslice, ali pritom nikad nije zaboravila njegovo duboko otajstvo, dolazak Boga u ljudsku povijest.

Bog koji se sam ponizio

To što Novi zavjet o Isusovu rođenju govori tako suzdržano i škrto počiva na činjenici da

u središtu novozavjetne vjere ne stoji Isusovo rođenje, nego njegov križ i njegovo uskrsnuće koje se slavi kao događaj spasenja i na čemu počiva Crkva.

Ako su tek u svjetlu Isusova uskrsnuća učenici mogli prepoznati smisao i značenje njegova križa, to jednako vrijedi i za njegovo rođenje. Da Isus nije dragovoljno prihvatio križ i da Otac tu dragovoljnu žrtvu nije potvrdio uskrsivši ga od mrtvih, nikada nitko ne bi slavio njegovo rođenje jer bi ono u tom slučaju bilo beznačajno.

Puno prije nego su Luka i Matej, koji jedini govore o Isusovu rođenju, odlučili pisati svoja evanđelja, u Crkvi je postojao jedan od najdubljih teoloških tekstova uopće – hvalospjev u čast raspetu i uskrsnu Kristu, koji je prva Crkva koristila u svojoj liturgiji:

On božanske naravi, nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se nije lišio uzevši narav slugu i postavši sličan ljudima.

Kad postade kao čovjek, ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu.

Zato ga Bog uzdiže na najvišu visinu i dade mu jedincato ime koje je iznad svakoga drugog imena. (Fil 2, 6-9)

Autor hvalospjeva slavi Isusov dolazak u tijelu kao čin dragovoljna poniženja. Sin

Božji, koji je bio spreman svoju božansku narav združiti s ljudskom naravi u osobi Isusa iz Nazareta, sam se time odrekao svoje božanske uzvišenosti prihvativši i ono najgorče vezano uz ljudsku narav, smrt. U njegovu slučaju nije to bila prirodna smrt, nego najokrutniji od svih oblika smrti – smrt na križu. Ali upravo po tom neusporedivom činu slobodno izabrana poniženja Isus je zaslužio da ga Otac proslavi i uzdigne na najvišu visinu. To je razlog da Novi zavjet ne slavi Isusov rođendan kao velikaš ova svijeta, nego kao otajstvo neshvatljiva Božjega dolaska u ljudskome liku. Netko je to popratno zgodnim komentarom: „Od istog su tvrdog drveta i jasle i križ.“ Ni jedno ni drugo po sebi ne može biti razlogom za neko slavlje. Samo je Božja ljubav i svemogućnost jedno i drugo učinila predmetom najvećeg štovanja vjernika.

Božić kao program života

Ako je to prava istina Božića, onda on ne smije biti samo dan lijepa slavlja, već mora postati program života svakoga čovjeka. Isus nije ostao dijete, nego je odrastao i pred ljude stupio s jasnom porukom: *Ako ne postanete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo Božje!* Ako se ne odreknete ohole dvoičnosti i ne prihvatite djetinju jednostavnost, ako ne napustite mržnju i prijetnju silom i ne prepustite se Božjemu vodstvu, kao što se dijete prepusta vodstvu svojih roditelja, ne ćete ući u kraljevstvo Božje.

To je božićna poruka koja čovjeka ponajprije suočava sa samim sobom, koja traži da u svom životu ostvari nevinost i dobrotu što ju je Stvoritelj stavio u svako ljudsko dijete. Riječima Svetoga pisma Božić nas poziva da u sebi ostvarimo sliku Božju; poziva nas da čovjek postane čovjekom, a ne Bogom. To je napast koja još od praroditelja vrebata na svakog čovjeka. Nastojeći u svojoj oholosti biti kao Bog, čovjek dolazi u sukob sa Stvoriteljem, ali i s drugim čovjekom nad kojim želi vladati.

Začetnici svih revolucija i tvorci totalitarnih režima zaklinjali su se u čovjeka i dobrobit čovječanstva, a iza sebe ostavljali milijune žrtava i more ljudske nesreće zato što su zlo vidjeli samo u drugome, a ne i u sebi. Nasuprot njima čovječanstvo su najviše obogatili i zadužili oni koji su prihvatili program Božjega utjelovljenja, koji su po Isusovu primjeru znali biti maleni i ponizni, spremni nesebično služiti Bogu i čovjeku. Zašto nam se taj program dvije tisuće godina nakon Isusova rođenja još uvijek čini neuvjerljivim i slabim, zašto je zlo u svijetu tako moćno i agresivno? Zato što je najteže obračunati se sa zlom u sebi, poniziti se i postati malen kao dijete. A upravo je to poziv i program Božića.

Začetnici svih revolucija i tvorci totalitarnih režima zaklinjali su se u čovjeka i dobrobit čovječanstva, a iza sebe ostavljali milijune žrtava i more ljudske nesreće zato što su zlo vidjeli samo u drugome, a ne i u sebi. Nasuprot njima čovječanstvo su najviše obogatili i zadužili oni koji su prihvatili program Božjega utjelovljenja, koji su po Isusovu primjeru znali biti maleni i ponizni, spremni nesebično služiti Bogu i čovjeku.

Božić – blagdan života

S fra Slavkom Barbarićem razmišljamo o tajni Božića

Priredio fra Marinko Šakota

Božić je duhovni događaj. Zbog toga on nema smisla ako mu pridemo površno, ako se brinemo samo oko materijalnih uvjeta za božićno slavlje.

„Neka se božićni doživljaj i s Bogom ne svede na kratki i površan susret, kao što se to dogodi s mnogim osobama na koje mislimo i kojima se javimo samo za Božić. Takvi Božići ostavljaju prazninu i postaju prava varka, a time onda sve dobre i opravdane želje padaju u vodu.“

Što je bit Božića?

„Sam Božić označava Božju hrabrost da kao malo dijete dođe u ovaj svijet i da postane čovjekov životni suputnik u ovom svijetu.“

„Kao tada, događa se i danas. Još uvijek nudi se Bog u jednostavnom, poniznom obliku djeteta i želi zajedno s čovjekom promijeniti svijet. Sam Božić ne mijenja svijet, ali Božić označava novi put kojim se može ići – i to ne sam nego s Bogom. Promjena započinje u trenutku u kojem – bez da se nužno želi razumjeti – put s Njim prihvatimo.“

„Otvorimo se i život će doći gdje je smrt, radost gdje je žalost, ljubav gdje je mržnja, nada gdje je očaj, sloboda gdje je zarobljenost, svjetlost gdje je tama. I to je Božić, to je blagdan života. On nam i danas mora biti moguć jer nam je danas potrebniji nego ikada.“

„Srce ispunjeno Bogom postaje podlogom i temeljem za radosno širenje ruku prema drugima. A upravo je smisao Božića da ruke uzdignute Bogu postanu ruke radosno otvorene prema čovjeku. Tek tako postaje moguć zagrljaj između čovjeka i Boga te čovjeka s bratom čovjekom. U tom se zagrljaju ostvaruje i Božić.“

Vidioci govore

Vicka Ivanković- Mijatović 4/4

Gospa preporučuje da svetu Misu stavimo na prvo mjesto, kaže da je to najvažniji i najsvetiji trenutak, da u tom trenutku živi Isus dolazi i mi ga primamo u svoja srca. Zato Gospa traži da se za to vrijeme na poseban način pripremamo, da bismo Isusa što dostojnije i s ljubavlju mogli primiti.

Gospa preporučuje mjesečnu svetu ispovijed i kaže po potrebi, kako se koji čovjek osjeća. Kaže: „Nemojte ispovijed shvatiti da odete da se oslobodite grijeha i da živite istim životom“, nego se trebamo mijenjati da budemo nove osobe i tražiti od svećenika savjet da bi nam on pokazao kako da učinimo jedan korak naprijed.

Na poseban način Gospa je zabrinuta za sve mlade u svijetu. Kaže da se nalaze u jako, jako teškoj situaciji, a da im mi možemo pomoći jedino svojom ljubavlju i molitvom srca. I kaže: „Dragi mladi, ovo što vam današnji svijet nudi, to je sve prolazno.“ Sotona koristi svaki slobodan trenutak za sebe, a danas to najviše čini na mladima jer želi razrušiti naše obitelji.

Gospa kaže: „Draga djeco, ovo je vrijeme velike milosti.“ Želi da obnovimo njezine poruke, da ih počnemo srcem živjeti.

Želim vam reći: Večeras, kad Gospa dođe, za vrijeme ukazanja, preporučit ću sve vas, sve vaše obitelji, i moliti za sve. I neka vas Kraljica Mira sve blagoslovi svojim mirom i ljubavlju. Budimo sjedinjeni u molitvi, ja ću moliti za vas, a vi se ponekad sjetite i nas.

Volim Božić

Dok sam razmišljala koju temu odabrati i koja bi uključivala mlade, zaključila sam da i svi stariji u sebi nose to Dijete, tu poletnost i želju da budu djeca

Janica Kozina

„Draga djeco!

Ovo je vrijeme velikih milosti, ali i vrijeme velikih kušnja za sve one koji žele slijediti put mira. Zbog toga vas ponovno, dječice, pozivam: molite, molite, molite. Ne riječima, nego srcem. Živite moje poruke i obrađajte se. Budite svjesni ovog dara da mi je Bog dopustio biti s vama, posebno danas kad u svojim rukama imam malog Isusa – Kralja mira. Želim vam dati mir, a vi ga nosite u svojim srcima i darujte ga drugima, sve dok Božji mir ne zavlada svijetom. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu!“

(25. prosinca 2002.)

Bliži se Božić. Zašto je Božić poseban? Božić nam donosi Isusa. Malenog Isusa. Velikog Spasitelja. Dovoljan razlog?

Hladno je, doista hladno. Ne znam što bi me moglo grijati osim ove teme i žurnih pokreta kojih prstiju po tipkovnici. Mislim da smo mi Hercegovci poznati po kašnjenju. Je li kod Vas stanje slično?

Dok sam razmišljala koju temu odabrati i koja bi uključivala mlade, zaključila sam da i svi stariji u sebi nose to Dijete, tu poletnost i želju da budu djeca.

Djeca su nevinna. Nisu iskusila svijet i ono što ih u njemu čeka. Zaštićena su od svih nevolja i problema koji će ih susresti, ili zaobići. Mi živimo u svijetu u kojem su zaštitna vrata koja čuvaju djecu „magično“ pronašla svoj ključ i, vjerujte mi, ne vode pravome putu. Jedina zaštita koja preostaje nakon svega, koja ne će dati ključ nikomu, jest naša Majka Marija. Rekla je da je ovamo došla jer ljudi ovdje vjeruju. Znam da je to tako. Volim

vjerovati u to. Postoje trenutci kada mislim da ne zaslužujemo ni mrvicu onoga što nam Ona pruža. Ne Međugorje, nego čitav svijet ne zaslužuje ono što Ona daje.

Molitva srcem

Svi smo slaba i nejaka stvorenja, skloni grijehu i prevrtljivosti, a ona nas ipak voli.

Pa kolika ljubav treba da bi to postalo stvarno? Što je naše oružje? Molitva? Da! Molitva je oružje protiv zla koje je stalno oko nas.

Svi smo samo djelici jedne ogromne slagalice, kao što to obično volim reći, no bez tog jednog djelica slagalice ne bi bila potpuna. Isto tako bez Tebe, moj prijatelju, oružje ne bi bilo dovoljno snažno da bi se pobijedilo zlo.

Nisam netko tko bi Te mogao odgovoriti ili Ti reći da je nešto ispravno, odnosno da nije. Tu ste samo Ti i Gospa. Nitko drugi. Svi mi samo pokušavamo pokrenuti nešto u vama. Samo to. Mi samo pokušavamo sastaviti slagalicu onako kako u stvari treba biti, no ne znam ide li nam. Naime, ona se mijenja. Uvijek.

Molite, molite, molite. Ne riječima, nego srcem.

Mislim da je molitva srcem vrjednija nego sve napisane molitve. Zašto? Pa zato jer je od srca, jer nosi dio tebe, tvoje težnje i želje, tvoje nade da nešto može biti bolje. Gospa želi taj dio tebe. Želi svaki, ali taj dio je dovoljno vrijedan „zaključavanja“.

Pobijedit ćete takve strahove zajedno, jer to je ono što ona radi. Prva koja umjesto riječi daje dokaze. Moraš joj samo predati svoje probleme. Moraš moliti i naći će se netko

Članovi Frame –
naši suradnici

komu će trebati ta molitva i ti ćeš biti taj koji si mu omogućio sretniji život. Unatoč svemu želim ti reći da ne smiješ posustati! Moraš se boriti protiv svega što ide protiv tebe. Moraš dokazati da si dovoljno vrijedan! Naposljetku, ovo je vrijeme pripreme za Božić. Ovo je vrijeme pripreme za doček najdivnijega gosta koji će nas ikada posjetiti. Pa zar ne želiš biti dobar domaćin? Ako ništa drugo, mi smo poznati po gostoljubivosti. Pa potrudite se!

Već je vrijeme da ispraviš ono što prošle godine nije bilo u redu. Je li nedostajalo nešto što bi te učinilo boljim domaćinom?

Najljepši dar

Želim vam reći da sam ponosna na to što ovo čitate. Možda ne mogu sve promijeniti, ali vidite li trud? Vidite li ono što vam pokušavam kazati? Molite!

Promijenite nešto. I ove smo godine dobili priliku. Nemojmo ju propustiti! Uz predivno stvorenje koje je dio ovoga mjesta i dio nas, Otac nam je i ove godine dao priliku pokazati da to zaslužujemo.

Volim Božić. Djed pjeva božićne pjesme uz pratnju nas, „talentiranih pjevača“. Volim taj osjećaj zajedništva, božićno drveće i svjećice. Volim što znam da smo zajedno, da su tu i Oni: Gospa i Isus. Uz sve meni drage ljude tu su i Oni. Sretni su. Oni su sretni! Gledaju nas kako se smijemo i nadoknađujemo sve što smo propustili tijekom godine – u samo jednoj noći, kada se rodio, kada nas je spasio, kada smo dobili novu priliku.

Želim vam dati mir, a vi ga nosite u svojim srcima i darujte ga drugima, sve dok Božji mir ne zavlada svijetom...

Što reći? Hvala vam? Ma neću. Ako se ujutro probudim sretna, znat ću da sam učinila nešto dobro. Reći ću vam svoju božićnu želju. Bilo bi u redu da sudjelujete u ostvarenju.

Vidite li ovu rečenicu iznad? Ne tu... još malo iznad... Da, baš tu za koju znate da ju nitko drugi ne bi mogao bolje izreći... Da! Baš tu!

Želim da težite tomu. Želim da budete dio Božje slagalice. Ne želim da odjednom nestanete iz vidokrugom nas koji pokušavamo. Želim da znate da ćemo zauvijek pokušavati. Mi smo borci, Marijini borci. Borimo se za dobro. Uvijek ćemo se truditi da shvatite posebnost onoga što proživljavamo uz Nju, da shvatite kakav dar imamo priliku otvoriti. Vjerujte, ljepši dar za Božić nikada u životu ne ćete vidjeti. Imate pravi dar i to ne samo za Božić nego tijekom cijele godine. Bolji ne možete ni poželjeti! Drago mi je da ga znate cijeniti!

Hvala Vam što ste dio nas jer Mi smo Marijini i Isusovi. Najveći dar već imamo. Okrenite se molitvi. Mi smo Marijini borci!

Božić 1945.

Konac II. svjetskog rata fra Janko Bubalo dočeka u župi Vitina, u kojoj je od 1943. bio župni vikar. Kao svjedok najvećih stradanja hrvatskoga naroda i sam je 42 dana bio zatočen u zatvoru u Ljubuškom. Desetljećima nakon tih događaja napisao je i 1992. objavio knjigu *Apokaliptični dani*, iz koje donosimo ovaj ulomak.

fra Janko Bubalo

Ali Božića 1945., prvoga pod punom pravom partizanskokomunističkom vlašću, ne smijem mimoći. Bio je to Božić kojemu je narodni genij, bez ikakva dogovora, dao svoju posebnu i neponovljivu boju. I to onu pravu!

Unutarcrkvena proslava bila je na neobičajenoj visini. Crkve su bile i odveć tijsne da bi primile sve one koji su došli da u njima slave rođenje svoga Spasitelja. Jasnije nego ikada oni su uviđali da je On jedini od koga se može nešto očekivati. Gotovo svaki vjernik osjećao se nekako sposobnim da o Njemu propovijeda. A to je i svećenika nadahnjivalo da govori zanosno kako možda nikada dotada nije govorio. Ja sebe nikada nisam zamišljao nekim osobitim govornikom, ali ovoga puta toliko sam ih uzбудio da mi cijela crkva svojim plačem nije omogućila da propovijed završim. Božićne pjesme (na sve tri Mise!) pjevali su sa suzama i zanosom s kakvim se nikada nisu pjevale. Poslije Mise se čestitalo, ljubilo i plakalo. I ja sam ostao među njima čestitajući i tješeci sve, dok su se svi razišli svojim kućama. Moram priznati da su i oni hrabрили i tješili mene jer sam čuo kako mnogi (makar i sa suzama) zaufano naglašavaju da nas Novorođeni ipak ne će napustiti... Da će on naći načina da nam pomogne. A sve drugo izvan crkve više je davalo izgled Velikoga petka nego Božića. Ljubilo se i plakalo nabrajajući jedni drugima one kojih nema. A mnogih nije bilo! Ponetko se možda još nekome i nadao, ali svi bistriji i pribraniji znali su da nitko od onih iz jaraka oko Bleiburga, Požege, Banje Luke, Pančeva i... više nikada ne će doći i proslaviti Božić među svojim.

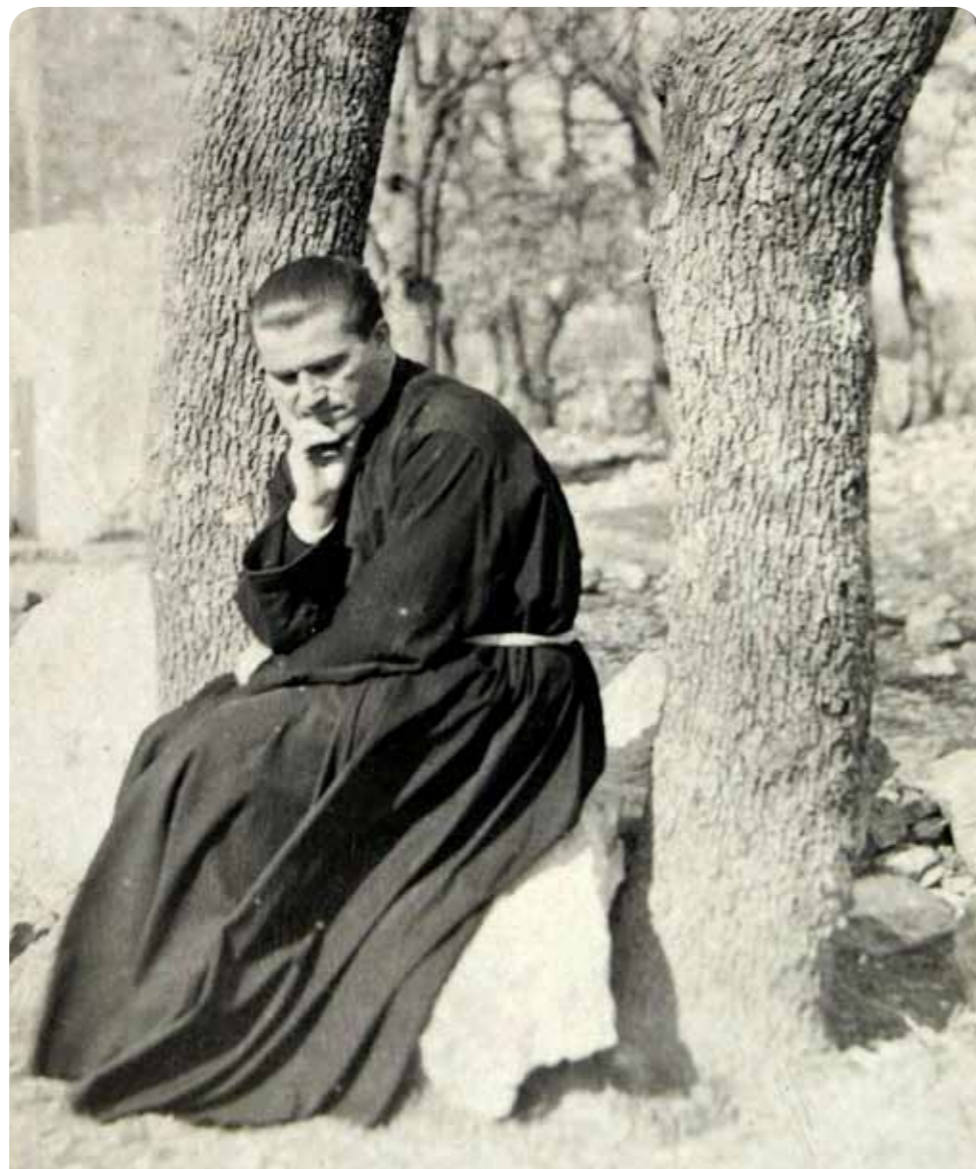
Upravo je nevjerojatno kako je tužna tišina među tim skupljenim svijetom vladala. Nitko, ama baš nitko, nije pustio svoga glasa da bi štogod zapjevao. Nitko ni od onih kojima je, u njihovoj tuzi, rakija već bila ovladala. Oni su tek nešto glasnije i slobodnije uzdisali nego ostali. Ta ni uzdisati se nije smjelo! I to se nazivalo buntom protiv „narodne vlasti“.

Međutim, prava je žalost zavlada tek kad se stiglo kućama. Gotovo nitko nije sjedao

da bi što pojeo, jer je za svakom „sinijom“ ponetko nedostajao. Suze i uzdasi su zamjenjivali svako pjevanje. Ponegdje se čulo i glasno plačno dozivanje onih kojih nema...

Tako se onda ulazilo i ušlo u novu godinu 1946. Žalost i bijeda postajali su sve nesnosnijima. A i siromaštvo se sve to jače osjećalo. Jer, ne samo što nije bilo ljudi, nego nije bilo ni stoke, posebno radne stoke. Sve je to „narodna vojska“ uzela „na poslugu“, a da im se to poslije nije smjelo ni spomenuti.

Jela se trava i posrtalo se po drugim selima koja su bila nešto manje opljačkana. Tako je moja nevjesta, žena sitna i gladna – jedva od kojih pedesetak kilograma, krstareći po duvanjskoj krajini, nakupila jednu vreću ječma od pedesetak kilograma i na sebi je donijela prevalivši, gladna i žedna, više od osamdeset (!) kilometara. Ali sva radosna, jer je time mogla vratiti u život svoju svekrvu i svoje (dotada!) šestero žive djece.

Fra Janko na Čerinu, 1950.

U ljubavi i šutnji sâm samcat

Na svijetu postoji samo jedno plemstvo – biti čovjek. On je veći od svih svojih djela.

Marko Vasilj

Plitagora reče: Čovjek je mjera svih stvari. Marcuse veli da je čovjek postao jednodimenzionalan pa je istina da je spomenik vlastite gluposti. Tako u današnjem nazovihumanizmu cvili čovjek i moli za izbjavljenje od svojih nagona i želja za oslobođenjem razuma u kojemu zajedno boravi zlo i dobro, laž i istina, nada i patnja, ljubav i dobrota. Tako je čovjek u vječnu sukobu sâm sa sobom ili s drugima. Taj je paradoks toliko jak da ga gura u rat, u propast, upravo zato što nema kriterija istine, ljubavi, pravde i dobrote. Stoga se često povlači u šutnju tražeći u njoj ljubav i nadu. I upravo sve odlučujuće nosi pečat šutnje pa je tako i grijeh, kao dio čovjeka, najveći misterij šutnje jer ga skriva od drugih, jer tako polako nestaje ljubav, a ona je „bolest“ duše. A tko nema duše, ne može ni oboljeti od ljubavi. Ona je sklad s patnjom i u tom su skladu nerastavljive. Čovjek je stoga često sâm u samotnoj stisci. Nitko nije s njim. Kada doživi teške trenutke, kao što je primjerice gubitak dragih osoba, posjete ga braća, djeca i prijatelji, a onda odu. Svatko svojim putem u vlastitu stranputicu. On opet ostaje sam, natovaren svojim brigama, svojom boli, svojom patnjom, svojom ljubavlju i strahovima hoće li se probuditi. Tko će primijetiti da ga nema? Oni koji dođu, tješit će ga i hrabriti. Oni odu, a on opet ostaje posve sam s tereotom svojega jada i nevolje.

Samoći bi se trebao primaknuti svaki čovjek

Nitko tada osim Stvoritelja ne može sudjelovati u njegovoj tjeskobi. Oni koji ne dođu, ne osjećaju njegovu bol i nevolju. I sve je u redu, a on i dalje ostaje sâm samcat. Pa kada se javi ljudska dobrota, barem u obliku posjeta i utjehe, znak je to izvjesne ljubavi i suosjećanja s njegovom boli. I to je dobro. Oni odu, a on se i dalje uvlači u misterij svoje šutnje i tišine, i primiće se Nadi, Bogu, nadnaravnoj dobroti, moleći pritom Stvoritelja da mu dopusti sutrašnje gledanje Sunca. Provlači se dubokim vodama šutnje, a iznad njega kao da lebdi neka posvemašnja dobrota. Tako on postaje dobar u svojoj samoći, u svojoj tišini u kojoj odlučujuće nosi pečat šutnje. Samoći bi se trebao primaknuti svaki čovjek kako bi osjetio dobrotu, zavapio ljubav, zadrhtao od straha i zakolutao očima tražeći svjetlo u nastojanju da poveća raz-

šovanja prema čovjeku, a sama je riječ značila mir i sreću za razliku od pakosti i ljudske zloće – krjepost naspram nenavidnosti i zlobi. Riječi *dobrota* i *ljubav* možemo smatrati veličanstvenim darovima Duha Svetoga čovjeku – da on osjeća i suosjeća svojega do sebe, da bude blizu kada je u nevolji jer se taj susret nagrađuje srećom, ljubavlju, radošću, mirom... jer se pomoglo nekomu u teškoći da ne bude sâm samcat u tajni svoje šutnje, u vodama kojima opet pliva sâm samcat. Valja mu pružiti ruku da se ne bi utopio i da ne bi bilo osjećaja ugriza savjesti jer smo ga ostavili, napustili pa je sâm samcat u svojoj tišini. Ipak, nije sam, ostaje sa svojom nevoljom, svojim nadama i svojim Stvoriteljem.

Ljubav traži nazočnost

Često kažemo da nemamo vremena, da nemamo kada nekoga obići. To ne znači ništa drugo do li da prema njemu nema nimalo ljubavi, nemamo poštovanja, nemamo osjećaja, nemamo dobrote u samome sebi. Naime, tko nije dobar prema sebi, ne će nikako i nikada biti dobar ni prema komu pa će ti opet ostati sami u svojoj šutnji, u svome miru i razmišljanjima dijeleći tako dobrotu iz ljubavi vlastite samoće i tišine. To znači biti dobar. Ljubav traži nazočnost, što znači biti uz drugoga i odreći se dijela sebe čineći tako iz dvoga jedno kao nadu u dobro. Kažemo od srca, iz srca i u srcu, a ono upravo daje dubinu, toplinu, nježnost i dobrotu u odnosima jednoga prema drugome. Na taj način čovjek ulazi u poniznost bježeći od sebeljublja, primičući se drugom srcu, nudeći vlastitu tišinu da onaj do njega ne bude sâm samcat u vlastitoj dobroti.

Ne dijeleći sebe s drugim, čovjek se silno boji smrti jer je zainteresiran samo za svoj vlastiti život zamotan u običnu ljudsku kožu koja će se jednoga dana pretvoriti u prah. Biti sâm samcat znači svoju tišinu i samoću darovati onomu koji je pobjegao od samoće i šutnje pa zapliva u prazan prostor vlastitosti i nestajanja. Smrtnost znači da je bio dan kada me nije bilo i opet će doći dan kada me ne će biti te u tom intervalu treba tražiti onoga drugoga i podijeliti s njime životne radosti, tuge, padove i uspjehe. Upravo u tom dvojstvu leži velična malena čovjeka kojega Stvoritelj učini na svoju sliku i priliku.

Biti sâm samcat znači svoju tišinu i samoću darovati onomu koji je pobjegao od samoće i šutnje pa zapliva u prazan prostor vlastitosti i nestajanja.

mak između zla i dobra što spavaju u njemu. Tako bi valjalo prošetati životnom stazom i upitati koliko njegovih susjeda zna za njegovu bol. Gdje je dobrota? Dobrota je krasna riječ što su je rabila još i praslavenska plemena kada u njih nije bilo kršćanstva koje je unijelo kulturu ljubavi, dostojanstva i po-

Međugorje me neodoljivo privlačilo

Fra Domagoj Šimunović član je Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. U svojoj je provinciji obnašao mnoge službe, među njima i službu ravnatelja Klasične gimnazije. U Međugorje je prvi put hodočastio već 1981. godine.

Priredio Krešo Šego

Poštovani fra Domagoje, što Vas je potaknulo da ubrzo nakon ukazanja Kraljice Mira dođete s vjerojatno prvim hodočasničkim autobusom iz Slavnskoga Broda?

– Oduvijek sam nekako u sebi nosio sklonost prema BiH i osjećao neku privlačnost prema tim krajevima. Za vrijeme studija rado sam prijateljevao s fratrima bogoslovima iz Hercegovine. Uopće, pratio sam sva zbivanja u Hercegovini.

Pokojni Marko Vukov, svećenik Subotičke biskupije, inače i pjesnik, na svom povratku s odmora na moru svratio je u Međugorje nakon što je čuo neke vijesti o događanjima u tom malom mjestu. Bez većih uzbuđenja, a i po naravi vrlo razborit i razuman, s pridržanim je simpatijama govorio o pomalo zbunjivim zbivanjima u Međugorju. To mi je bilo dovoljno da pohitim i organiziram hodočasnički autobus iz Slavnskoga Broda. Istina, nije to bila samo moja inicijativa, nego su me i vjernici poticali da pođemo u Međugorje. Za nekoliko dana sva su mjesta u autobusu bila rezervirana. To je bio ujedno i prvi hodočasnički autobus iz našega mjesta i to dvadesetak dana nakon prvih ukazanja. Tada i nije bilo jednostavno naći autobus – svi su se poduzetnici pomalo bojali prihvatiti putovanja u katolička svetišta. S tih razloga želim spomenuti i prvog prijevoznika koji je bez ikakva ustezanja, dapače radosno prihvatio vožnju u Međugorje: bio je to gospodin Jure Terzić, sada vlasnik gradskog prijevoza u Slavnskome Brodu.

Jesu li Vas zbunjivale vijesti koje su pratile prve dane ukazanja, pogotovo što su društveni mediji uporno „pjevali pjesmu“ o antidržavnom izvoru svega što su vidioci tvrdili?

– Nikad nisam bio sklon pratiti senzacionalne vijesti, a ni komentare javnih medija. Zazirao sam od instrumentalizacije. Načuo sam nešto od tadašnjih „službenih“ vijesti

koje me zapravo nisu zbunjivale. Naprotiv, zbunjivale su nas zapravo vijesti i izjave iz crkvenih krugova, što je bilo posve razumljivo i opravdano.

A onda ste odlučili poći i vidjeti...

– I to je bio jedan od poticaja: želio sam se sam uvjeriti u događanja u Međugorju. Kako je bilo sve više vjernika, a pomalo i skeptika, rubnih vjernika koji su gotovo zahtijevali da se ponovno organizira hodočašće, hodočastili smo svakog mjeseca. Budući da kao svećenik nisam bio u mogućnosti voditi hodočašća, organizacije se prihvatio pokojni Stipo Perković. On se tom „poslu“ predao svom dušom te je kroz desetak godina organizirao blizu 900 hodočasničkih autobusa i postao simbolom veze Slavnskoga Broda i Međugorja. Mjesečno je u Međugorje išlo i više autobusa, ponekad i osam. U Međugorju su ga svi dobro poznavali, a kao znak zahvalnosti na njegovu je ukopu bila Vicka s nekoliko fratara iz Međugorja.

Kako ste doživjeli vjerski žar župljana i vjernika koji su dolazili iz drugih krajeva, molitveni program, zauzetost svećenika...?

– U kasnijim godišnjim hodočašćima u Međugorje nisam bio u bliskijem susretu s vjernicima mjesne župe. Ipak imam dojam da su mještani i sada gostoljubivi i srdačni što je u mojim prvim hodočašćima bilo vrlo upečatljivo. U prvim danima ukazanja bilo je podosta domaćega svijeta u crkvi kod sv. Misa. Danas ih je teže primijetiti jer se izgube u mnoštvu hodočasnika iz drugih krajeva. Teško je reći je li onda bilo više Marija ili Marta? Obje su, doduše, potrebne, samo što bi i Marta trebala preuzeti Marijinu ulogu.

Premda je već na samom početku bilo mnogo hodočasnika, zahvaljujući dobroj organizaciji i susretljivosti fratara svima je pružena tražena usluga u skućenim prostorija-

Snimio Damir Agićić

ma župnoga ureda. Tada je postojala samo ta kuća uz crkvu, a našlo se, koliko se sjećam, dvadesetak fratara iz drugih samostana i župa radi ispovijedanja. Braći sam u brodskom samostanu o pastoralnom radu u Međugorju rekao: „Kad se ne bi ništa drugo radilo nego samo slušao žamor hodočasnika, već bi to bio velik napor. Žamor od jutra do večeri nije prestajao!“ Dakako, svi su fratri bili uvijek raspoloženi i zračili radošću. Nije se dobivao dojam da su umorni. Taj isti osjećaj doživljavao sam kad god sam bio u Međugorju. Sad je lakše jer su izgrađene ispovjedaonice i ostali prateći objekti. Pravo je čudo što je sve izgrađeno u tako kratku roku i to vrlo kvalitetno.

Jeste li tada imali priliku vidjeti i upoznati vidioco i kako ste doživjeli njihovo svjedočenje?

– Već pri prvom dolasku nazočio sam ukazanju. U prostoriji nasuprot sakristije bila su djeca, dvojica ili trojica fratara i ja. Molili smo krunicu i odjednom tajac, muk, tišina. Djeca su samo micala usnama i nepomično gledala u istom smjeru. To je trajalo nekoliko minuta, a onda su vidioci nastavili moliti krunicu kao da se ništa nije dogodilo. Sve je bilo spontano, ništa namješteno, posve prirodno ponašanje primjereno njihovoj dobi. O svojim osjećajima ne bih govorio. Sve je bilo prirodno, rekao bih posve normalno, ali upečatljivo – to se ne zaboravlja.

Izdvajate li nešto kao najsnažniji doživljaj iz tih dana?

– Neke se stvari ne mogu dokazivati ni protumačiti, kao primjerice činjenica da me Međugorje neodoljivo privlačilo. Kao da mi nešto govori: „Dođi opet!“ O svojim nu-

Pri prvom hodočašću u Međugorje

pribojavao sam se

da ne doživim nešto

spektakularno jer

bih se onda morao iz

duboka promijeniti.

Nisam bio siguran da

bih to mogao provesti

u djelo.

tarnjim doživljajima ne bih govorio. To čuvam za sebe. Jedno bih ipak spomenuo. Pri prvom hodočašću u Međugorje pribojavao sam se da ne doživim nešto spektakularno jer bih se onda morao iz duboka promijeniti. Nisam bio siguran da bih to mogao provesti u djelo. Gledajući druge kako napustiše dosadašnji život, jednostavno rečeno kako su se obratili, nisam bio siguran da bih mogao provesti u djelo nešto veliko. Ostao sam ne baš pri starom, ali... O tome drugom zgomom.

Godinama ste radili u gimnaziji te dobro poznavali dušu mlada čovjeka. Je li Vas nešto možda zbunjivalo u svjedočenju vidjelaca?

– Teško je kazati koliko sam uspio ući u dušu i duh mladih, ali znam da su mladi uvijek više očekivali od mene kao odgojitelja i nastavnika u školi. Naime, mladi očekuju da ih se vodi, hrabri, da se bude prema njima iskren. Ne vole da im se podilazi. U tom kontekstu spominjem kratak razgovor s Vicom. Mislio sam da će mi ona nekako s „visoka“ dati pouke. Prevario sam se. Pitao sam ju moram li ja više moliti nego li do sada. Ona je, tipično za iskrena i mlada čovjeka, odgovorila: „Kakav si ti fratar da mene to pitaš!? Ti bolje znaš od mene!“ Zatim sam ju pitao kako to da ja nisam ništa ni vidio ni čuo, a ipak sam se u svom životu puno molio Majci Božjoj i iskreno izrekao puno propovijedi. Uslijedio je opet jednostavan odgovor: „Odakle bih ja znala da Ti nemaš takve oči i uši kao ja?“ Tu nije bilo nikakva filozofiranja. Sve je odgovarala jednostavno i normalno.

Što ste nakon prvoga hodočašća o Međugorju mogli kazati svojoj subraći svećenicima i vjernicima?

– Uvijek sam govorio da Gospa poručuje ono što je Isus govorio i naučavao. Gospa samo to osvježava, priziva u svijest i potiče nas da ostvarujemo Kristovu riječ i poruku.

Nastavili ste hodočastiti?

– Pokušavam svake godine biti barem dan-dva u Međugorju, dakako neslužbeno. Bude sa mnom i nekoliko vjernika kao malo duhovno osvježenje.

Međugorje ste upoznali na njegovim počecima, pratili ste sve što se događa sve do danas. Kako biste opisali njegov duhovni rast i utjecaje na Crkvu?

– Tko zna što bi bilo da se nije dogodilo Međugorje. Koliki ne bi došli do Krista Gospodina? Koliki ne bi našli put do Kristove Crkve, do sakramenata...? To ćemo tek vidjeti u vječnosti. Zar ne?

Odlučila sam promijeniti sebe

Bračno zajedništvo i snažna vjera kao put u liječenju djeteta s invaliditetom

Durđica Mađar, majka djeteta s cerebralnom paralizom

Vjera, život i ljubav stupovi su na kojima počiva obitelj. Često se sjetim riječi prof. Tomislava Ivančića da invalid nije ono što je, već ono što može biti.

Najbolnije je vrijeme prihvaćanja istine

Marko, moj sin, rođen je iz uredne trudnoće, na dan predviđen za porod. Liječnici su satima čekali trudove kojih nije bilo i u tom čekanju Marko je ostao bez kisika. Trebale su mi godine da oprostim liječnicima te prihvatim i shvatim da je to dijete uistinu Božja volja. Fra Stanko Mijić jednom mi je prilikom poslao poruku koju ću zauvijek nositi u srcu: „Tvoj Marko krije tvog Isusa.“

Prvi šok koji smo doživjeli bila je izjava liječnice da je naš sin imao krvarenje u mozgu. Nismo znali što to znači i kakve su posljedice. Najbolnije je vrijeme prihvaćanja istine i rješavanja pitanja kako se s time nositi. U prve dvije godine silno sam se trudila proučiti što više, tražila sam spas u literaturi i na internetu, nadala se da će uskoro prohodati. To mi je bilo najvažnije. Postala sam stijena koja ide glavom kroz zid. Moja agresija bila je samo paravan iza kojega se krila unutarja bol. Osjećala sam bijes i gorčinu prema svima oko sebe. Nisam mogla prihvatiti da je moje dijete invalid jer invalidi su bili „oni tamo“ od kojih svi okreću glavu i zaobilaze ih. Duga je priča o pokušajima socijalizacije, o pokušaju upisa u vrtić i školu... Bila je to rana na ranu mome srcu.

Nisam vidjela izlaz

Teško sam podnosila sliku sretnih obitelji čija djeca bezbrižno trčkaraju u parku, teško su mi padali sažalni pogledi na moje dijete. Dijagnoze su se slagale jedna na drugu. Težak čekić bolne istine iz dana u dan udarao je u moju dušu. Raspadala sam se i emotivno i kao žena. Iz dana u dan tonula sam u očaj, u suze. Nisam vidjela ni izlaz ni budućnost. Moji su dani bili tuga, očaj i suze.

Marko je počeo puzati s tri i pol godine, a sjedao je s oko četiri godine, no do šeste godine nije mogao sjediti samostalno. O procesu motoričkog oporavka i osobama koje rade s invalidnom djecom, o borbi s vjetrojama u sustavu ne ću govoriti jer je to svima poznato. Prvo ga nije htio primiti nije dan vrtić, a poslije ni susjedna škola.

Prvenstveno želim progovoriti o značaju muža i žene, o bračnoj zajednici i o srcu tog zajedništva u vjeri. Mi smo postali okrnjena, ranjena i invalidna obitelj. Supruga sam izbjegavala jer sam mislila da sve moram sama i da samo ja mogu i moram sve činiti. Davala sam mu do znanja da je nepotreban i nesposoban i da sve što napravi nije dobro. Poželjela sam da je što dalje od mene i od djeteta. Otvoreno sam mu to pokazivala ne obazirući se na njegove pružene ruke. Što bi god učinio, nije bilo dovoljno dobro, što bi god rekao, nije bilo pametno... I tako unedogled. Poslije naporna dana zatvarala sam se sa sinom u sobu i tonula u samosažaljenje. Osjećala sam se napuštenu i osamljenu, a iznad svega umornom jer sam sve oko djeteta organizirala sama.

Kleknula sam i plakala

Kada je Marko imao šest godina, odlučila sam hodočastiti u Međugorje jer sam bila istrošila sve svoje nade u medicinu, u svoje ruke i u svoje strpljenje u vježbanju. Išla sam jer sam čvrsto mislila: Gospa će tamo mom djetetu dati ozdravljenje. Ona je držala izranjeno tijelo svoga Sina, Ona zna, Ona razumije... Očekivala sam čudo. Otišla sam gotovo i ne pozdravivši supruga koji mi je silno išao na živce. Nadala sam se da će čuvati sina barem upola dobro kao ja.

Na Križevcu sam, iznutra sva izranjena i istrغانih emocija, kleknula i plakala. Molila sam i vapila Bogu i Gospi da ozdravi moje dijete. Molila sam svim srcem. Šaputala sam Bogu da mi oprost i vrijeme od sedam godi-

na provedeno bez vjere, vrijeme bez Boga, vrijeme tame. U suzama, na koljenima i laktima utisnutih u kamen okajavala sam sve svoje propuste, vapila i molila kao da je to moj posljednji dan i čas. Molila sam da moj Marko prohoda, ozdravi i bude kao sva zdrava djeca. Odjednom su prestale moje molitve. Nastao je muk, a kroz misli mi se provuklo pitanje: – Što će ti sinovi koraci ako je muževa duša izgubljena?

Na trenutak sam prestala plakati, šokirana jer sam se sjetila čovjeka od kojeg sam napravila stranca, koji je sve te godine sa mnom, koji je šutke vozio mnoge kilometre i kilometre po raznim vremenskim prilikama, nosao sina i torbe po gradovima u kojima smo tražili spas, trpio moja raspoloženja, bio moja prva ljubav... Otkud mi je sad on na pameti? Pa on mi ide na živce!?

Vapila sam: – Kako, Bože, da molim za njega? Kako? Pa on mi govori da sam dosadna i naporna. Kako?

Isto pitanje, poput pokvarene ploče, strujalo je kroz moje srce i moj um. – Što će ti sinovi koraci ako je muževa duša izgublje-

na? – odzvanjala je u mojoj glavi rečenica. A onda je nastupio muk... Tišina... Sve su emocije nestale, sva traženja, svi vapaji za djetetovo zdravlje.

I baš tada kao da se otvorilo nebo iznad mene i u meni. Shvatila sam. Odjednom sam još gorče i jače zaplakala i osjetila na čelu, koljenima i laktima tvrdoću hercegovačkog kamena. Plakala sam punim glasom ne obazirući se na ljude oko sebe. Bože moj, pa ja sam Te iznevjerila. Dao si mi čovjeka s kojim sam na Tvom raspelu dala zakletvu: *U dobru i u zlu, u zdravlju i bolesti...* Sve sam pogazila svojim egoizmom, svojim sebeljubljem. Pa ja ni djetetu nisam davala šansu... Postojala sam samo ja, moja bol i moja tuga. Suprugu i djetetu uskratila sam ono najvrjednije na ovome svijetu: uz sve terapije, uz sva liječenja i trud uskratila sam im *ljubav!*

Dragi Bog i Gospa uslišali su naše molitve

Otada sam često hodočastila i prvo sam molila za svoga supruga pa tek onda za dijete. Shvatila sam da su njegove ruke temelj naše budućnosti i zajedništva, da su suprugove ruke naši koraci. Shvatila sam da su njegova leđa šest godina nosila naše dijete i moju bol. Zagledala sam se u njegove oči i vidjela čovjeka, oca i supruga puna boli. I on je bio na izmaku snaga. Bile su to oči koje vape za Bogom, za ljubavlju i mirom. U njemu je duša od umora bježala čudnim stazama... U tišini svoje odbačenosti, on je... čekao. Čekao je mene. Bože, hvala ti na njegovu strpljenju jer da nije tako, naš bi sin odrastao bez jednog roditelja i imao dodatan i velik hendikep.

Marko je bio plačljivo dijete. Danas mislim da je osjećao ponor između oca i majke. Odlučila sam promijeniti sebe, voljeti i poštivati svoga supruga, gledati u njegove oči. Šalica kave, ponuđena i pružena iz ljubavi i u ime ljubavi, bila je korak naprijed. Prestala sam istraživati cerebralnu paralizu, prestala sam se zatvarati s djetetom i okretati suprugu leđa. Pružila sam šansu suprugu da mi pomogne, a on je to s radošću prihvatio. Molila sam sve jače, vapila i plakala, ali ne više zbog djeteta nego zbog supruga, zbog našega braka. Molila sam Boga da njega, da nas vrati u svoje krilo. Znala sam da je djetetovo ozdravljenje vezano za naše zajedništvo i našu čvrstu vjeru u kojoj se kroz trpljenje i pokoru rađa ozdravljenje nas samih i našega sina. Dragi Bog i Gospa uslišali su moje molitve. Nedjeljna Misa, a ponekad i tjedna, naš su izvor snage.

Čvrsta vjera i ljubav prema invaliditetu našega sina pokazali su se kao najboljim lijekom. Neke od Markovih bolesti počele su

se ublažavati te gotovo nestale. Pet je godina bio na lijeku za epilepsiju, dvije i pol godine na pumpicama za bronhijalnu astmu, četiri je godine teško podnosio ljeto i jesen zbog alergije na ambroziju, imao je česte bronhitis, upale grla, uha, operacije... Često smo i iznenada odlazili u bolnicu. Sve je to bilo popraćeno strahovima, napetostima, brigama... Sada je to vrijeme iza nas. Vjera, molitva i ljubav ušle su u naš dom. Gospa nas je ozdravila, Bog je obrisao moje suze. Zahvalna sam što mi je dopustio osjetiti dno duše i svu patnju da bih spoznala pravi put.

Doživjeli smo divan dar

Kako smo mi ozdravljali naš odnos, tako je i naš sin napredovao. U zajedništvu smo doživjeli divan dar: naš je Marko u desetoj godini prohoda! Nije to hod kao moj ili vaš, ali je samostalan. Naša radost bila je neopisiva. Nema riječi kojima bih opisala osjećaje dok gledam sina kako korača, a da nismo iza njega... Možete li zamisliti moju radost dok gledam dijete koje nakon deset godina samo ide po čašu vode?

Često hodočastimo u Međugorje. Sin je u desetoj godini. Držeći se za tatinu ruku, bio je na Križevcu i Podbrđu. Često se pitam kakav bi bio naš život da nije bilo Međugorja? Da, čudo se nije dogodilo odmah i sada, kako sam to ja zamišljala. Čudo koje je obujmilo moju obitelj skrivalo se u našim srcima, u našoj ljubavi, obnovljenu braku, u vjeri u Isusa Krista i Blaženu Djevicu Mariju. Oni su nam otkrili gdje je čudo.

Kao majka djeteta s invaliditetom susrela sam mnoge samohrane majke. Vidjela sam tugu i očaj u njihovim očima. Na trenutak njihov je pogled postao zrcalo u kojem sam vidjela sebe, ponor koji sam izbjegla. Samohranim roditeljima djeteta s invaliditetom život je pun boli i ograničenja. Za spašavanje braka često je prekasno jer su očevo osnovali nove obitelji. Najveću patnju podnose djeca koja su već ranjena. Oni su anđeli slomljenih krila koji vole i trebaju oba roditelja...

I kao supruga i kao majka danas sam sretna jer sam naučila da je suprug na prvome mjestu pa tek onda dijete, da postoji ozdravljenje braka, da je potrebna osobna obnova, da bez zajedništva i ljubavi u obitelji nema radosti i napretka djeteta, da se rješenja naših boli nalaze upravo u nama. Naučila sam da treba služiti iz i u ljubavi, da nema mjesta samosažaljenju, da treba zagrliti svoj križ i u vjeri slijediti Krista, svjestan padova i uspona, da treba biti radostan i svjestan ljepote u malim stvarima. Shvatila sam da treba biti na korist drugima kojima je teže nego meni te da su vjera i zajedništvo obitelji temelj zdravlja duše i tijela.

Siječanj

- S 1 SVETA BOGORODICA MARIJA - Nova godina
 Č 2 Bazilije Veliki i Grgur Nazijanski
 P 3 Ime Isusovo, Geneveva
 S 4 Anđela Folinjska
 N 5 2. NEDJELJA PO BOŽICU
 P 6 BOGOJAVLJENJE - Sv. Tri kralja
 U 7 Rajmund Penjaforski, Rajko
 S 8 Gospa od brze pomoći, Severin
 Č 9 Adrijan, Julijan, Živko
 P 10 Agaton, Dobroslav, Dobriša, Grgur X.
 S 11 Higin, Honorata, Caslav, Ratko
 N 12 KRŠTENJE ISUSOVO
 P 13 Hilarije, Veronika, Radovan
 U 14 Feliks, Srećko, Malahija
 S 15 Pavao Pustinjak
 Č 16 Berard, Honorat, Mislav
 P 17 Antun opat, Jolanda, Ljubica
 S 18 Faustina i Liberata, Priska
 N 19 2. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 20 Fabijan i Sebastijan
 U 21 Agneza, Janja, Neža, Publije
 S 22 Vinko Pallotti, Vice, Irena
 Č 23 Emerencijana, Ema, Vjera
 P 24 Euzebija, Ksenija, Franjo Saleški
 S 25 **Obraćanje sv. Pavla apostola**
 N 26 3. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 27 Angela Merici, Anđelka, Pribislav
 U 28 Toma Akvinski, Tomislav
 S 29 Konstancije, Valerije, Zdravko
 Č 30 Hijacinta, Martina Rimska, Darinka
 P 31 Ivan Bosco, Marcela

Srpanj

- U 1 Estera, Aron, Šimun
 S 2 Bernardin R., Franjo de Ger., Višnja
 Č 3 **Toma ap.**, Tomo, Tomislav
 P 4 Berta, Elizabeta Port., Elza, Laura
 S 5 **Čiril i Metod**, Slaven, Atanazije Jer.
 N 6 14. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 7 Klauđije i drugovi, Vilko, Benedikt XI.
 7. - 12. Međunarodni seminar za svećenike
 U 8 Akvila i Priscila, Eugen III.
 S 9 **Marija Petković**, Nikola Pik i dr.
 Č 10 Amalija, Alma, Ljubica, Veronika
 P 11 Benedikt, Benko, Dobroslav, Olga
 S 12 Mohor, Ivan Gualberto, Suzana
 N 13 15. NEDJELJA KROZ GODINU
 13. - 16. Međunarodni seminar za bračne parove
 P 14 Kamillo de Lellis, Milan, Miroslav
 U 15 Bonaventura, Dobriša, Vladimir
 S 16 Gospa Karmelska, Karmela, Elvira
 Č 17 Aleksije Rim., Jevdiga, Marcelina
 P 18 Arnulf, Arnold, Bruno, Fridrik
 S 19 Justa i Rufina, Aurelija, Zora, Zlatka
 N 20 16. NEDJELJA KROZ GODINU, Ilija pr.
 P 21 Daniel prorok, Danijela, Dane
 U 22 Marija Magdalena, Lenka, Magda
 S 23 Apolinar, Brigita, Ivan Cassian
 Č 24 Kristina Belg., Mirjana
 P 25 **Jakov Stariji, ap. zaštitnik župe Međugorje**, Valentina
 S 26 **Joakim i Ana**, roditelji BDM
 N 27 17. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 28 Beato iz Triera, Inocent I.
 U 29 Marta iz Betanije, Flora, Blaženka
 S 30 Petar Krizolog, Rufin Asiški, Anđela
 Č 31 Ignacije Lojolski, Vatroslav

Veljača

- S 1 Brigita, Miroslav, Sever
 N 2 **Prikazanje Gospod.** (Svjiećnica)
 P 3 **Sv. Blaž (Vlaho)**, Tripun
 U 4 Andrija Corsini, Veronika Jer., Izidor
 S 5 Agata, Dobriša, Jagoda, Silvan
 Č 6 Doroteja, Božidarka, Pavao Miki i dr.
 P 7 Pio IX., Rikard, Držislav
 S 8 Jeronim Emilijani, Jerko, Mladen
 N 9 5. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 10 **Alojzije Stepinac**, Skolastika
 Stepinčevo – Misa za stradale svećenike i župljane župe Međugorje
 U 11 **Gospa Lurdska** – dan bolesnika
 S 12 Damjan, Eulalija, Ludano
 Č 13 Kastor, Katarina Ricci
 P 14 Valentin, Marcijan, Viktor, Zdravko
 S 15 Agapa, Faustina i Jovita, Vitomir
 N 16 6. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 17 Donat i drugovi, 7 sv. os. R. sl. BDM
 U 18 Bernardica, Flavijan, Šimun
 S 19 Bonifacije, Konrad, Ratko, Blago
 Č 20 Eleutrije, Franjo i Jacinta
 S 21 Eleonora, German, Petar Damiani
 S 22 Katedra sv. Petra apostola, Tvrčko
 N 23 7. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 24 Etelbert, Modest, Montan
 U 25 Cezarij, Viktorin, Hrvoje, Berislav
 S 26 Aleksandar, Branimir, Sandra
 Č 27 Donat Zad., Gabriel, Tugomil, Julijan
 P 28 Roman, Teofil, Bogoljub

Kolovoz

- P 1 Alfons Liguori, Vjera, Nada
 1. - 6. Međunarodni festival mladih
 S 2 Gospa od Anđela (Porcijunkula)
 N 3 18. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 4 Ivan Maria Vianney, Perpetua Rimska
 U 5 **Gospa Snježna**, Nives, Snježana
 S 6 **PREOBRAŽENJE GOSPODNE**
 Misa za mlade na Križevcu
 Č 7 Donat, Darko, Kajetan, Siksto
 P 8 Cirijak Rim., Dominik, Nedjeljko
 S 9 Edita Stein, Roman
 N 10 19. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 11 Klara Asiška, Jasna, Suzana Rimska
 U 12 Inocent XI., Hilarija, Veselka
 S 13 Kasijan, Poncijan i Hipolit
 Č 14 Maksimilijan Kolbe, Euzebije Rimski
 P 15 **UZNESENJE BDM – VELIKA GOSPA**
 S 16 Rok, Serena Rim., Stjepan Ugarski
 N 17 20. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 18 Jelena Križarica, Helena, Jelka
 U 19 Ivan Eudes, Donat iz S., Ljudevit
 S 20 Bernard, Samuel, Porfirije
 Č 21 Pio X., Hermorgen
 P 22 **BDM Kraljica**, Regina, Vladislava
 S 23 Filip Benicije, Ruža Lim., Zdenko
 N 24 21. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 25 Aurea iz Ostije, Zlata
 U 26 Anastazije, Branimir, Šandor
 S 27 **Joakim i Ana**, roditelji BDM
 N 27 17. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 28 Beato iz Triera, Inocent I.
 U 29 Marta iz Betanije, Flora, Blaženka
 S 30 Petar Krizolog, Rufin Asiški, Anđela
 Č 31 Ignacije Lojolski, Vatroslav

Ožujak

- S 1 Albin, Zoran, Hadrijan, Jadranko
 N 2 8. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 3 Anzelmo Nonantolijski, Kunigunda
 3. - 7. Međunarodni susret organizatora hodočašća
 U 4 Kazimir, Eugen
 S 5 **ČISTA SRUJEDA – PEPELNICA** (post i nemrs)
 Č 6 Fridolin, Marcijan, Viktor, Koleta
 P 7 Perpetua i Felicitas, Ruža
 S 8 Feliks, Ivan od Boga, Ivša, Boško
 N 9 1. KORIZMENA NEDJELJA (čista)
 P 10 Emilijan, 40 armenskih mučenika
 U 11 Dominik Cam, Firmin
 S 12 Bernard, Maksimilijan (kvatre)
 Č 13 Rozalija, Eufrazija, Kristina, Sabin
 P 14 Matilda, Miljana, Ratka
 S 15 Longin, Veljko, Lujza de Marillac
 N 16 2. KORIZMENA NEDJELJA (pačista)
 P 17 Gertruda, Patrik, Domagoj
 U 18 Čiril Jeruzalemski, Čiro
 S 19 **JOSIP, ZARUČNIK BDM**, Josipa
 Č 20 Klauđija, Niceta, Mauricije, Dionizije
 P 21 Serapion, Vesna
 S 22 Lea, Oktavijan, Nikola, Jaroslav
 N 23 3. KORIZMENA NEDJELJA (bezimeni)
 P 24 Katarina Švedska, Latin, Simeon
 U 25 **NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO – BLAGOVUEST**
 S 26 Emanuel, Eugenija, Marcijan, Goran
 Č 27 Augusta, Ernest, Lidija, Rupert
 P 28 Priska, Sonja, Polion
 S 29 Jona, Bertold, Eustazije
 N 30 4. KORIZMENA NEDJELJA (sredoposna)
 P 31 Amos, Benjamin, Ljubomir

Rujan

- P 1 Bronislava, Egidije, Branislava
 U 2 Kalista, Divna, Veljka
 S 3 Grgur Veliki, Grga, Gordana
 Č 4 Marcel Lyonski, Ruža Viter., Dunja
 P 5 **Majka Terezija**, Borko, Roman, Lovro
 S 6 Kristin iz Tyrosa, Zaharija, Boris
 N 7 23. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 8 **ROĐENJE BDM – MALA GOSPA**
 U 9 Petar Klaver, Strahimir
 S 10 Nikola Tolentinski, Pulherija
 Č 11 Ivan Gabrijel Perboyre, Miljenko
 P 12 Ime Marijino, Gvido, Dubravko
 S 13 Ivan Zlatousti, Zlatko, Ljubo
 N 14 **UZVIŠENJE SV. KRIŽA, Misa na Križevcu**
 P 15 Gospa Žalosna, Dolores, Tugomil
 (počinje zimski molitveni raspored)
 U 16 Kornelije i Ciprijan
 S 17 Rane sv. Franje, Robert B. (kvatre)
 Č 18 Josip Kupertinski, Sonja
 P 19 Emilija, Januarije, Suzana
 S 20 Andrija Kim, Teipisto i Agapije
 N 21 25. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 22 Feliks IV., Mauricije i drugovi
 U 23 Lino, Pio iz Pietrelcine, Tekla
 S 24 Gospa od Otkupljenja, Mercedes
 Č 25 Aurelija, Zlata, Tvrčko, Kleofa
 P 26 Kuzma i Damjan, Damir
 S 27 Vinko Paulski, Gaj, Berislav
 N 28 26. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 29 Mihael, Gabriel i Rafael, arkandeli
 U 30 Jeronim, Jere, Jerko

2014.

Snimila Lidija Paris

Travanj

- U 1 Teodora, Hugo, Anastazije, Božica
 S 2 Eba, Franjo Paulski, Dragoljub
 Č 3 Rikard, Siksto, Ratko, Cvijeta
 P 4 Benedikt, Izidor, Strahimir
 S 5 Julijana, Vinko Ferrerski, Berislav
 N 6 5. KORIZMENA NEDJELJA (gluha)
 P 7 Epifan i drugovi, Herman Josip
 U 8 Dionizije Korintski, Alema
 S 9 Demetrije, Hugo, Marija Kleofina
 Č 10 Apolonije, Suncica, Ezekiel
 P 11 Antipa, Stanislav, Stana, Radmila
 S 12 Julije, Viktor, Zenon, Davorka
 N 13 CVJETNICA
 P 14 Lambert, Tiburcije, Valerijan i Maksim
 U 15 Krescencije, Petar Barbarić
 S 16 Benedikt, Bernadica, Tihonija
 Č 17 **VELIKI ČETVRTAK**
 P 18 **VELIKI PETAK (post i nemrs)**
 S 19 **VELIKA SUBOTA**
 N 20 **USKRS (VAZAM)**
 P 21 **Uskrsni ponedjeljak**, Anzelmo
 U 22 Kajo, Leonida, Teodor
 S 23 Adalbert, Juraj, Đuro, Đurđica
 Č 24 Fidelis Sigm., Vjeran, Vjera, Melit
 P 25 **Marko evanđelist**, Maroje, Ermin
 S 26 Klet, Marcelin, Zorko
 N 27 2. USKRSNA NEDJELJA – **BOŽANSKOGA MILOSRDA, Misa u Šurmacima**
 P 28 Petar Chanel, Polion Panonski i dr.
 U 29 Katarina Sijenska, Kata, Robert
 S 30 Josip Cottolengo, Pio V.

Listopad

- S 1 Terezija od Djeteta Isusa, Remigije
 Č 2 Anđeli Čuvari, Anđelko, Anđela, Teofil
 P 3 Kandid, Gerhard, Svjetlana
 S 4 **Franjo Asiški**, Frane, Franka, Kajo
 N 5 27. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 6 Bruno iz Kölna, Verica
 U 7 **BDM od Krunice**, Rozario, Ružica
 S 8 Demetrije, Hugo, Šimun starac
 Č 9 Dionizije Areop., Denis
 P 10 Daniel Comboni, Danko, Lujo Bertran
 S 11 German, Ivan XXIII.
 N 12 28. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 13 Edvard, Edo, Teo! Antiohijski
 U 14 Kalist I., Divko, Ljeposlav
 S 15 **Terezija Avilska**, Rezika
 Č 16 Hedevisa, Marija, Margareta Alacoque
 P 17 Florentin, Cvjetko, Ignacije, Vatroslav
 S 18 **Luka evanđelist**, Lukša, Svjetlovid
 N 19 29. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 20 Irena Portugalska, Vendelin
 U 21 Uršula, Hilarion iz G., Zvezdan
 S 22 Ivan Pavao II., Dražen, Marija Saloma
 Č 23 Ivan Kapistranski, Borislav, Severin
 P 24 Antun Claret, Martin, Jaroslav
 S 25 **Katarina Kotromanić**, Tabita, Košuta
 N 26 30. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 27 Florencije, Cvjetko, Vincent
 U 28 **Šimun i Juda Tadej ap.**, Tadija
 S 29 Donat, Darko, Ida, Narcis
 Č 30 Marcel, Marjko, German
 P 31 Alfons Rodriguez, Kvintin, Vuk

Svibanj

- Č 1 **Josip Radnik**, Sigismund Burg.
 (počinje ljetni molitveni raspored)
 P 2 Atanazije Aleksandrijski, Eugen
 S 3 **Filip i Jakov Mlađi, ap., Mladen**
 N 4 3. USKRSNA NEDJELJA
 P 5 Anđelko Jeruzalemski, Irena Solunska
 U 6 Marija Katarina od sv. Ruže
 S 7 Dujam, Duje, Duška
 Č 8 Marija Posrednica, Viktor, Celestin
 P 9 Beato, Blaženko, Herma, Pahomije, Kristofor
 S 10 Gospa Trsatska, Ivan Merz, Job
 N 11 4. USKRSNA NEDJELJA
 P 12 **Leopold Bogdan Mandić**
 U 13 Andrija, Hubert Fournet
 S 14 **Matija ap.**, Matko, Matiša, Justa
 Č 15 Izidor, Sonja, Mudroslava, Sonja
 P 16 Ivan Nepomuk, Nenad
 S 17 Paskal, Paško, Bruno
 N 18 5. USKRSNA NEDJELJA
 P 19 Celestin, Rajko, Dunstan, Ivon
 U 20 Bernardin Sijenski
 S 21 Andrija Bobola, Eugen
 Č 22 Jelena, Helena, Renata
 P 23 Deziderije, Željko, Vilim R.
 S 24 **Marija Pomoćnica**, Suzana
 N 25 6. USKRSNA NEDJELJA
 P 26 Filip Neri, Zdenko
 U 27 Augustin Kanterberijski
 S 28 German, Vilim, Marija Bartolom. B.
 28. - 31. Međunarodni seminar za liječnike i medicinsko osoblje
 Č 29 **Uzašašće Gospodnje (Spasovo)**
 P 30 Ivana Arška
 S 31 **Pohod Bl. Dj. Marije**, Krunoslav

Studeni

- S 1 **SVI SVETI**, Svetislav, Sveto
 N 2 **DUŠNI DAN, Spomen svih vjernih pok.**
 P 3 Hubert, Martin iz Porresa
 U 4 Karlo Boromejski, Dragutin, Drago
 S 5 Emerik, Mirko, Imbro, Zakarija
 Č 6 Leonard, Sever, Vedran
 P 7 Engelbert, Anđelko, Florencije
 S 8 **Gracija Kotorski**, Ivan Duns Scot
 N 9 32. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 10 Andrija Avellino, Leon Veliki, Lavoslav
 U 11 Martin Tourški, biskup
 S 12 Emilijan, Jozafat, Renato, Milan
 Č 13 Didak, Stanislav Kostka, Stanko
 P 14 **Nikola Tavelić**, Ivan Trogirski
 S 15 Albert Veliki, Berto, Leopold
 N 16 33. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 17 Dionizije Aleks., Elizabeta Ugarska
 U 18 **Posveta bazilike sv. Petra i Pavla**
 S 19 Krispin, Severin, Elizabeta
 Č 20 Feliks iz Valoisa, Srećko, Edmund
 P 21 **Prikazanje BDM – Gospa od Zdravlja**
 S 22 Cecilija, Cilika, Slavujka, Filemon
 N 23 **KRIST KRALJ**
 P 24 Andrija Dung-Lac i drugovi, Firmina
 Smrti dan fra Slavka Barbarica
 U 25 Katarina Aleksandrijska, Kata
 S 26 Leonard, Konrad, Dubravko
 Č 27 Maksim Virgijije, Delfina
 P 28 David kralj i prorok, Toma Becket
 S 29 Illuminata, Svjetlana, Saturnin
 N 30 1. NEDJELJA DOŠAŠĆA, **Andrija ap.**,

Lipanj

- N 1 7. USKRSNA NEDJELJA
 P 2 Erasmo, Marcelin i Petar, Eugen I.
 U 3 Karlo Lwanga i dr., Drago
 S 4 Kvirin Sisački, Optat, Predrag
 Č 5 Bonifacije, Valerija, Zdravka, Darinka
 P 6 Aleksandar iz Fiesole, Norbert
 S 7 Antun Marija Gianelli, Robert, Sabinijan
 N 8 **DUHOVI – PEDESETNICA**
 P 9 **Duhovski ponedjeljak**
 U 10 Ivan Dominici, Margareta, Greta
 S 11 **Barnaba ap.**, Feliks (kvatre)
 Č 12 Ivan Fakundo, Leon, Bosiljko
 P 13 **Antun Padovanski**, Ante, Antonija
 S 14 Elizej, Valerije i Rufin, Zdravko
 N 15 **PRESVETO TROJSTVO**
 P 16 Aureus, Justina i drugovi, Zlatko
 U 17 Adolf, Rainer Scacceri, Laura
 S 18 Elizabeta, Marko i Marcelijan
 Č 19 **TJUELOVO** (Brašančevo), Romuald
 P 20 Florentina, Florencija, Cvjetka
 S 21 Alojzije G., Slavko, Slavica, Vjekoslav
 N 22 12. NEDJELJA KROZ GODINU
 P 23 Agrapina Rimska, Josip Cafasso
 U 24 **ROĐENJE IVANA KRSTITELJA**, Krsto
 Hodnja mira Humac – Međugorje
 S 25 **OBJELJENJE UKAZANJA KRALJICE MIRA**
 Č 26 Ivan i Pavao, Vigilije, Zoran
 P 27 **PRESVETO SRCE ISUSOVO**
 S 28 **Bezgrešno Srce Marijino**
 N 29 **PETAR I PAVAO, APOSTOLI**
 P 30 Ernest Praški, Prvomuč. Rimske Crkve

Prosinac

- P 1 Edmund Campion, Eligije, Božena
 U 2 Bibijana, Živka, Blanka
 S 3 Franjo Ksaverski, Lucije, Klauđije
 Č 4 Barbara, Barica, Ivan Damaščanski
 P 5 Dalmatin, Krispina, Kristina, Saba
 S 6 **Nikola, biskup**, Nikša
 N 7 2. NEDJELJA DOŠAŠĆA
 P 8 **BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM**
 U 9 Valerija, Petar Fourier, Zdravka
 S 10 Gospa Loretska, Julija, Grgur (kvatre)
 Č 11 Damaz, Damir, Sabin
 P 12 Ivana Franciska Chantal, Franjica
 S 13 **Lucija**, Jasna, Svjetlana, Otilij
 N 14 3. NEDJELJA DOŠAŠĆA
 P 15 Kristijana Gruzijska, Kristina, Darija
 U 16 Adela, Albina, Euzebije, Zorka
 S 17 Lazar, Florijan, Izak, Jolanda
 Č 18 Gracijan, Bosiljko, Dražen
 P 19 Tea, Urban, Vladimir, Anastazije I.
 S 20 Amon, Eugen i Makarije, Dominik
 N 21 4. NEDJELJA DOŠAŠĆA
 P 22 Flavijan, Honorat, Caslav
 U 23 Ivan Kentijsk, Vika, Viktorija
 S 24 **Badnjak**, Adam i Eva
 Č 25 **ROĐENJE GOSPODNE - BOŽIĆ**
 P 26 **Stjepan Prvomučnik**, Krunoslav
 S 27 **Ivan, apostol i evanđelist**, Janko
 N 28 **SVETA OBITELJ, NEVINA DJEČICA**
 P 29 David kralj i prorok, Toma Becket
 U 30 Eugen Milanski, Sabin, Liberije
 S 31 Silvestar, Silvije, Melanija, Goran
 Molitveni doček Nove godine u Međugorju

Na svršetku Godine vjere

Godina vjere, koju je prošle godine najavio papa u miru Benedikt XVI., svečano je svršena na svetkovinu Krista Kralja ove godine. Koja je misao i nakana vodila Benedikta dok je proglašavao tu godinu lani 11. listopada?

fra Tomislav Pervan

Htio je svim vjernicima posvijestiti značenje Drugoga vatikanskoga sabora koji je započeo s radom točno prije pedeset godina 11. listopada 1962. na blagdan Majčinstva Blažene Djevice Marije. Blaženi Ivan XXIII., koji će zajedno s Ivanom Pavlom II. biti proglašen svetim u nedjelju Božanskoga milosrđa u travnju sljedeće godine, htio je vratiti Crkvu na njezine izvore, ponovno staviti u žarište promišljanja suvremen svijet u svjetlu radosne vijesti Isusa Krista te osobe Isusa Krista. Htio je također i Crkvu učiniti „suvremenom“, htio je da zajednica Kristovih vjernika stupi u razgovor sa suvremenim svijetom na istoj razini.

Krist – središte i žarište povijesti i života

U govoru kojim je za svečana bogoslužja otvorio Drugi vatikanski sabor (*Gaudet Mater Ecclesia – Raduje se Majka Crkva*) Ivan Dobri je u nazočnosti od otprilike tri tisuće biskupa iz cijeloga svijeta istaknuo da se najteža pitanja i brige čovječanstva tijekom minulih dvije tisuće godina nisu promijenile. Krist je, međutim, još uvijek središte i žarište povijesti kao i života. A ljudi se priklanjaju ili Njemu i Njegovoj Crkvi, pa onda uživaju svjetlost, dobrotu i plodove uredna poretka, ustroja te mira, ili pak žive bez Njega, dapače, dižu se protiv Njega svjesno ostajući izvan Crkve, pa stoga imamo kod njih pomutnju, gorčinu u međusobnim odnosima, prizivanje trajno novih sukoba i bratoubilačkih ratova. Ne smijemo smetnuti s uma da je Ivan XXIII. nepunih pola godine nakon što je izabran za vrhovnoga svećenika najavio održavanje ekumenskoga sabora. Objavio je to 25. siječnja 1959. na blagdan Obraćanja svetoga Pavla. I taj je nadnevak znakovit. Pavlovo obraćenje, njegov živ susret s Isusom Kristom, proslavljenim i uskrsnim, bijaše inicijalno paljenje za najsnažniju evangelizaciju u povijesti Crkve. Pavao je postao neumoran propovjednik Isusa Krista, iznutra tjeran Kristovom snagom i Duhom te je sav sagorio u svojoj apostolskoj revnosti. Takvo je što imao pred očima i blaženi papa Ivan Dobri za suvremenu Crkvu i evangelizaciju.

Benedikt, svojedobno prozvan *teološkim tinejđerom*, na svoj je način suoblikovao rad Sabora kao koncilski teološki stručnjak i jedan od najmlađih *peritusa* na Saboru. Znao je što Crkvi treba u suvremenom svijetu, a po svome teološkome habitusu i odrastanju te teološkim pozicijama u svome se teološkome stasavanju hranio Svetim pismom, osobom Isusa Krista, crkvenim ocima, velikim svetim Bonaventuram, a od novijih teologa blaženim kardinalom Newmanom, kojega je on osobno podignuo na čast oltara, te dubokim promišljateljem suvremene duhovne situacije Romanom Guardinijem koji je gotovo

intuitivno prozrijevao suvremeno stanje svijeta, čovječanstva, Crkve i vjernika. Benedikt se trajno zalagao za suvremeno promišljanje o vjeri počevši od svoje teološke uspješnice *Uvod u kršćanstvo* s kraja šezdesetih godina. Tim je djelom postao poznat u Crkvi i teologiji. Na tom je tragu ostao do danas. U ponovljenu izdanju istoga djela prije desetak godina ništa nije mijenjao u tekstu osim što je, nakon 35 godina, dodao vlastiti uvodnik. To je sudbina teoloških klasika. Prihvatio je poziv Ivana Pavla II. god. 1981. da bude pročelnikom Svetoga zbora za nauk vjere pod uvjetom da se i nadalje može baviti teologijom i

objavljivati pod svojim imenom. Duboko je promišljao i pisao o vjeri koja je, prema Judinoj poslanici (r. 3) „jednom zauvijek predana svetima“ ili, pak, kao što se nalaže u Poslanici Kološanima (2, 6 sl.): „Kako ste primili Isusa Krista, Gospodina, tako u njemu živite! Ostanite u njemu ukorijenjeni i na njemu nazidani! Držite se čvrsto vjere kako ste i poučeni!... Pazite da vas tko ne zavede svojom ‘filozofijom’ i lažnim naukom koji se oslanja samo na predaju ljudsku... a ne na Krista.“

Moćnik sa zemnim ostatcima apostola Petra pred očima cijeloga svijeta

Benedikt je proglasio i otvorio *Godinu vjere*, napisao predivno apostolsko pismo *Porta fidei – Vrata vjere*, dok je njegov nasljednik papa Franjo zaključio tu godinu neponovljivom gestom na blagdan Krista Kralja. Naime, po prvi put pred cijelim svijetom Papa je pokazao moćnik sa zemnim ostatcima apostola Petra. U brončanoj kutiji, za koju je znalo malo njih u samome Vatikanu, čuva se osam kostiju – dugih dva do tri centimetra – koje

U vremenu znanstvenoga skepticizma, svekolike sumnje i relativizma, u vremenu kada se rastaču kojekakvim teorijama počeci našega vjerovanja, imamo pred sobom dvojicu papa koji javno pokazuju svemu svijetu i cijeloj Crkvi da vjera nije puka teorija, nego da se temelji na povijesnim činjenicama, da se ta vjera temelji na nečemu što se i danas može i vidjeti i opipati.

su iskopane i otkrivene pod glavnim oltarom Petrove bazilike u Rimu te se pretpostavlja da pripadaju svetome Petru, apostolskome pravaku. Na samoj brončanoj škrabici stoji natpis: *Ex ossibus quae in Arcibasilicae Vaticanae hypogeo inventa Beati Petri Apostoli putantur, što bi prevedeno značilo: Uzeto od kostiju našdenih u tlu ispod Vatikanske bazilike te se pripisuju svetome Petru Apostolu.*

Sam natpis na moćniku nisu mogli vidjeti ni kardinali ni patrijarsi, ni biskupi ni prelati koji su zajedno s Papom slavili svetu Misu, pa ni vjernici na Trgu svetoga Petra. Mogli su to vidjeti oni koji su pred svojim televizijskim zaslonima gledali prijenos bogoslužja. Papa je gotovo sedam minuta stajao i nijemo promatrao moćnik koji se za cijeloga završenoga bogoslužja nalazio s desne strane oltara. Sprijeda stoji natpis: *Ti si Petar i na toj Stijeni sagradiću Crkvu svoju!* (Mt 16, 18)

Moćnik sa zemnim ostatcima svetoga Petra dao je izraditi sluga Božji papa Pavao VI. god. 1971. Time je htio osnažiti vjeru Crkve da su ostatci kostiju koji se nalaze u posudi, otkriveni ispod vatikanske bazilike, stvarno zemni ostatci svetoga Petra koji dosad još nisu izlagane očima javnosti. Na svršetku *Godine vjere* htjelo se tim povijesnim događajem izraziti i povijesnu protežnicu kršćanskoga vjerovanja.

Naime, četrdesetih godina prošloga stoljeća vršena su iskapanja ispod bazilike sv. Petra u Rimu i tom je zgodom otkriven Petrov grob s grafitom: *Petrus eni – Petar je ovdje*. Pedesetih su godina pomno ispitivane kosti pronađene ispod velikoga oltara i Pavao VI. pripisao ih je svetomu Petru. Otada se taj moćnik s nekoliko kostiju nalazi u papinskoj kapelici apostolske palače dok su ostale kosti obilježene i zaštićene ispod same bazilike.

Arheolozi s velikom sigurnošću tvrde da se jednostavan apostolski grob nalazi stvarno u nekropolama ispod Petrove bazilike u Rimu jer štovanje svetoga Petra na tom mjestu seže u rano kršćansko doba. Postoje namne znake da je zaista riječ o Petrovim ostatcima jer u tom grobištu nisu pronađene kosti sto-

pala. Kako je Petar obješen na križ strmoglavo, vjerojatno je neki vojnik dok je skidao tijelo s križa udarcem mača odvojio kosti stopala od ostaloga tijela. Petar je mučen u tzv. Nero novu trkalištu koje se nalazilo izravno uz današnje nekropole (na mjestu gdje se danas nalazi *Campo Santo Teutonico*).

Vjera nije ideja, nije ideologija, ona je prvenstveno osoba Isusa Krista

Za vrijeme posljednjih papa taj moćnik svetoga Petra nije pokazivan javnosti. Benedikt XVI. je dao da se u *Godini svetoga Pavla* istraži Pavlov grob u crkvi svetoga Pavla izvan zidina i danas je to veoma posjećeno hodočasničko mjesto grob apostola naroda. Papa Franjo učinio je ono što nisu učinili prethodnici. Htio je kao pečat *Godini vjere* pokazati cijelomu svijetu kosti apostolskoga pravaka. Naime, još od Konstantinova vremena podiže se nad Petrovim grobom bazilika, a od šesnaestoga stoljeća ondje danas dominira Michelangelova kupola.

Nakon dvije tisuće godina vjernici imaju mogućnost pohoditi i vidjeti zemne ostatke svetoga Pavla, velikoga navjestitelja te svetoga Petra, galilejskoga ribara. U vremenu znanstvenoga skepticizma, svekolike sumnje i relativizma, u vremenu kada se rastaču kojekakvim teorijama počeci našega vjerovanja, imamo pred sobom dvojicu papa koji javno pokazuju svemu svijetu i cijeloj Crkvi da vjera nije puka teorija, nego da se temelji na povijesnim činjenicama, da se ta vjera temelji na nečemu što se i danas može i vidjeti i opipati.

Upravo je to stalno isticao i papa Benedikt, odnosno teolog J. Ratzinger. Kršćanstvo, odnosno vjera nije ideja, nije ideologija, nije skup istina ili pak propisa, vjera nije etika ni moral, ona je prvenstveno osoba, osoba Isusa Krista koja se u vremenu pojavila, na posve određenom zemljopisnom ozemlju, u onodobnoj Palestini, prije dvije tisuće godina. I na toj osobi gradimo svoju životnu kuću, svoju vjeru, svoje jučer, danas i sutra, napose u ovom vremenu prije Božića i nakon njega, kada se sjećamo Spasiteljeva rođenja u Betlehemu.

Fotografija Felici

Nadbiskup John Barwa iz Indije posjetio Međugorje

Koncem listopada Međugorje je prvi put posjetio John Barwa, nadbiskup nadbiskupije Cuttack Bhubaneswar u Orissi u Indiji. U nadbiskupiji živi 11 milijuna stanovnika, od čega je 70.000 katolika. Mons. Barwa u Međugorje je došao sa skupinom Kineza iz SAD-a, Kanade, Malezije i Hong Konga.

Nadbiskup John kaže da je Međugorje poznato u cijelome svijetu. „Prvi dojmovi zaista su predivni. Ovo je mjesto gdje je Majka Marija uistinu nazočna. Stekao sam dojam da se ljudi ovdje ponašaju u skladu s tim osjećajem, s osjećajem da je Marija i naša Majka i spremni su dijeliti to životno iskustvo sa svim hodočasnici. Zbog toga sam jako sretan i ponosan na Međugorje“, kazao je nadbiskup John dodajući da ga se u Među-

Prva obljetnica smrti fra Petra Vlašića

Na prvu godišnjicu smrti fra Petra Vlašića, bivšeg međugorskog župnika, 8. studenoga slavljena je večernja sv. Misa koju je predslavio fra Ivan Dugandžić.

Fra Petar je u Međugorju djelovao od 1999. godine. Najprije je obnašao službu župnoga vikara, a potom i župnika te ostao trajno upamćen po svojoj susretljivosti i ljubavi prema bratu čovjeku bez obzira na to bio on župljanin, prosjak ili hodočasnik.

gorju najviše dojmila ispovijed: „Ovdje ispovijedi nisu površne, nego duboke. Dok sam ispovijedao, mogao sam osjetiti iskrenost i dubinu, što je snažno i veliko iskustvo. Gospa nas ohrabruje na obraćenje i ispovijed, a ovdje to pronalazim. Ljudi koji se godinama nisu ispovjedili, ovdje to tako duboko doživljavaju i onda nastaje promjena.“

Došašće

Od ponedjeljka 2. prosinca u župnoj crkvi u Međugorju, u šest sati svaki dan osim nedjelje, slavi se sv. Misa zornica rođenju Kristovu. Svako jutro prije zornice svećenici su na raspolaganju za sv. ispovijed.

Svake nedjelje u došašću nakon pučke Mise vjernici imaju priliku ostati u polusatnom klanjanju Presvetom Oltarskom Sakramentu.

U drugoj polovici prosinca u Međugorju je uobičajeno povećan broj hodočasnika iz Hrvatske i udaljenih krajeva BiH pa molimo župljane da se ispovjedi na vrijeme kako bi se izbjegla duga čekanja pred ispovjedaonicama.

Međugorje je mjesto mira

Fra Jamail Samal Lotrivera s Kariba te fra Perkas Danilo Hali iz indijske provincije ljetos su sudjelovali na generalnoj skupštini dominikanskoga reda u Trogiru. Tom prigodom posjetili su Međugorje i bili gosti Radiopostaje „Mir“ Međugorje.

Fra Perkas Danilo Hali posljednjih nekoliko godina radi u Rimskoj kuriji. Za Međugorje je čuo od braće dominikanaca koji su ga posjetili prije dvije-tri godine: „Rekli su mi da prilikom posjeta Hrvatskoj moram doći i u Međugorje jer je jako blizu. Htio sam vidjeti što to ljude ovamo privlači i kako žive svoju vjeru te što mi možemo kao propovjednici naučiti iz svega toga.“ Fra Jamail je kazao da je bio i na Brdu ukazanja: „Sjedeći pored kipa Majke Božje Kraljice Mira osjetio sam mir kao i dok sam boravio u crkvi i na vanjskome oltaru. Tu je neki poseban mir i naučio sam da je ovo mjesto mira.“ Fra Jamail je dodao da je za Međugorje čuo kad je imao 20 godina: „Čitao sam i knjige o Međugorju tako da mi je uvijek bilo u mislima, pogotovo kad su mi ljudi govorili da moram doći. Prijateljima sam obećao da ću moliti za njih. Najsnažnija mi je poruka da nas Gospa voli i da moramo voljeti druge ljude kao što nas ona voli.“

Seminar trajne formacije OFS-a

Od 8. do 10. studenoga 2013. u Međugorju je u Kući mira održan Nacionalni seminar trajne formacije franjevačkog Trećeg svjetovnog reda (OFS). Seminar je održan pod geslom „Evangelje i život“, a organiziralo ga je Hercegovačko područno bratstvo. Voditelj seminara, kojemu je nazočilo pedeset trećoredaca iz cijele Bosne i Hercegovine, bio je fra Ante Vučković, profesor KBF-a u Splitu.

Na početku seminara nazočne su pozdravili nacionalna ministrica Nives Kanevčev, ministrica Hercegovačkog područnog bratstva Marija Brekalo te ministar Bosanskog područnog bratstva „Kraljica Katarina“

Željko Majdandžić. Seminaru su nazočili i fra Ljubo Kurtović, nacionalni duhovni asistent OFS-a, te fra Danijel Rajić, nacionalni duhovni asistent Frame i područni duhovni asistent OFS-a Bosne Srebrenice.

Tijekom trodnevnoga boravka u Međugorju fra Ante je govorio o grijehu zavisti te odnosu vjere i nevjere. U predavanju temeljenu na rečenici iz evanđelja „Znao je doista da ga glavari svećenički bijahu predali iz zavisti“ (Mk 15, 10), fra Ante je objasnio uzrok grijehu zavisti, opasnosti koje taj grijeh izaziva te način na koji mu se treba oduprijeti. Razlog javljanju zavisti je osjećaj zakinitosti, misao da je drugi primio više od nas i da posjedu-

Trinaesta obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

Zupljani i hodočasnici koji su se zatekli u Međugorju na 24. studenoga obilježili su 13. obljetnicu smrti fra Slavka Barbarića, svećenika koji je osamnaest godina svoga života neumorno djelovao na širenju poruke Kraljice Mira.

Križni put na Križevcu predmolio je fra Marinko Šakota, a večernju sv. Misu za fra Slavka predslavio je fra Dragan Ružić.

Nakon večernje sv. Mise vjernici su ostali u jednosatnu razmatranju koje je u dvorani bl. Ivana Pavla II. predvodio fra Marinko Šakota.

je ono što mu ne pripada. Zbog toga zavist ima rušilački karakter. Pod krinkom pravednosti teži uklanjanju osobe kojoj se zavidi. Zavisti se treba oduprijeti spoznajom da je Bog milosrdni otac koji je svakomu udijelio darove i talente koji se trebaju otkrivati, razvijati i dijeliti. Iz darivanja se javlja osjećaj zahvalnosti. „Ako smo pak sami predmet zavisti, na nju trebamo odgovoriti ljubavlju i pogledom usmjerenim Ocu zbog kojeg smo to što jesmo.“ Također je govorio o razlici između ljubomore i zavisti: „Zavist je ljudska žudnja za onim što ima netko drugi. Ljubomora je strah da ću izgubiti ono što ja imam.“ U drugom predavanju, pod nazivom „Vjera u nevjeri“, fra Ante je istaknuo da nevjernik uvijek stoji u sredini ističući sebe, dok vjernik uzmiče i stavlja Boga u središte.

Sudionici seminara sudjelovali su u molitveno-liturgijskom programu u župnoj crkvi, pristupili sakramentu pomirenja te molili na Brdu ukazanja.

Marija Puljić, OFS i Frama BS

Biciklom iz Slovačke do Međugorja

Četrdesetdevetogodišnji Nijemac Gerald Dany, koji trenutno živi u Slovačkoj, u Međugorje je hodočastio biciklom. Od Slovačke do Međugorja trebalo mu je dvanaest dana.

Za Međugorje je prvi put čuo 1989. u Belgiji od jedne katoličke obitelji. Samo godinu dana nakon toga došao je u Međugorje, što je, kaže, bio nezaboravan doživljaj.

Hodočasnik biciklist ističe da je jako povezan s Međugorjem te dodaje: „Sada putujem dalje, želim ići u Rim biciklom. Najvjerojatnije ću poslije toga u Španjolsku, posjetiti hodočasnička mjesta.“

Franjevačka mladež iz Međugorja posjetila Švicarsku

Članovi Franjevačke mladeži iz Međugorja predvođeni duhovnim asistentom fra Stankom Čosićem i područnim duhovnim asistentom fra Slavenom Brekalom od 7. do 11. studenoga posjetili su Hrvate u Švicarskoj i Hrvatsku katoličku misiju u Zürichu.

Tom prigodom izveli su i predstavu „Quo vadis, fili“ koju je, kako mladi kažu, publika dobro prihvatila: „Ta je predstava svugdje gdje se izvodila izazvala velike emocije. Ljudi su bili vrlo zadovoljni“, komentirali su Framasi nakon povratka u Hercegovinu. „Put je bio dalek, ali uz pomoć fra Stanka i fra Slavena sve smo uspje-

li izdržati bez problema. Kući smo došli živi, zdravi i sretni. Zahvaljujemo obitelji-ma koje su nas ugostile te svima koji su sudjelovali u organizaciji putovanja. Posjetili smo mnoga mjesta, što je iznimno vrijedno iskustvo.“

Frama Međugorje broji oko sto članova, a izrasla je iz molitvene skupine mladih koju je vodio fra Slavko Barbarić. Prvi sastanak održan je 27. listopada 1995. godine. Prvi susreti Frame održavali su se petkom nakon večernje sv. Mise, a tako je ostalo do danas. U Frami, uz glazbenu sekciju, djeluju i dramska, medijska, čitalačka, molitvena, stvaralačka, karitativna, sportska i ekološka sekcija.

Biljana Pešorda: „Iz Međugorja se uvijek vratim s nekom novom snagom“

Među brojnim hodočasnici-ma koji su u studenome boravili u Međugorju, susreli smo i poznatu kantautoricu duhovne glazbe iz Slavonskog Broda Biljanu Pešordu, majku osmero djece. Posvjedočila nam je da je prekrasno živjeti u tako velikoj obitelji, što je ostvarenje njezina životnoga sna.

„Bog je bio milostiv i dao mi veliku obitelj s predivnom, zdravom i pametnom djecom“, rekla je gospođa Biljana i dodala da ju uz obitelj najviše veseli stvaranje duhovne glazbe. Objavila je i prvi samostalni album naziva „Dobro je slaviti Jahvu“, koji sadrži dvanaest pjesama. Pjesme je počela pisati prije osam godina: „Osjećamo da nam je Bog povjerio da ga slavimo. To duboko ispunjava moje srce i moj život.“

U Međugorje je s jednom molitvenom zajednicom prvi put hodočastila u ljeto 1990.: „Ovo je mjesto mira u koje dolazim obnoviti svoje snage. Uvijek se vraćam kući s nekom novom snagom.“

Fra Tomo Remigije Mlinarić: „Došao sam u Međugorje radi mira, radi tišine“

Fra Tomo Remigije Mlinarić član je Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Rođen je u Ludbregu, a već je 38 godina misionar u Peruu.

Misionarski poziv osjetio je još kao dječak dok je njegova majka čitala časopise o misijama. Kada je postao franjevac, zbog lošega zdravlja nije imao izgleda za odlazak u misije: „No, Božja je providnost učinila svoje. Tih se godina biskup, koji je bio misionar u San Ramonu, sastao s našim provincijalom i drugima u Asizu. Vidio je da u nas ima dosta svećenika pa je zamolio da se netko javi za misije. Kasnije sam dobio dopuštenje i u misije otišao nakon osam godina svećeništva. Uvijek sam bio pobožan Gospi, volim ispovijedati, a u Međugorje sam došao zbog mira i tišine.“

O. Remigije zamolio je sve nazočne da mole za misionare jer su često na mjestima gdje su posve sami, a okolnosti u kojima žive zahtjevne su i u duhovnome pogledu.

Statistika za listopad 2013.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 211.500
Broj svećenika koncelebranata: 3.914
(126 dnevno)

Statistika za studeni 2013.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 66.300
Broj svećenika koncelebranata: 1324
(44 dnevno)

Preminuo fra Ljubo Čutura

Nakon duge i teške bolesti u nedjelju 17. studenoga 2013. u 5.45 u vječnost se preselio fra Ljubo Čutura.

Fra Ljubo je rođen 7. svibnja 1954. u Rastovači od roditelja Ivana i Mile, r. Galić. Pučku školu završio je u Posušju, a zatim otišao u Dubrovnik u sjemenište. Franjevački habit obukao je 15. srpnja 1973. na Humcu, gdje je 15. srpnja 1974. dao i prve zavjete.

Studirao je filozofiju i teologiju u Sarajevu i Augsburgu. Sveti red primio je 27. lipnja 1982. u Augsburgu, a mladu je Misu proslavio 8. kolovoza 1982. u Posušju.

Nakon ređenja i mlade Mise fra Ljubo je obnašao službe župnog vikara na Širokom Brijegu i u Mostaru, župnika u Posuškom Gracu, gvardijana u Tomislavgradu te župnog vikara u Kočerinu, gdje je i umro.

Hercegovačka franjevačka provincija i vjeran puk od svoga su se fra Ljube oprostili 18. studenoga 2013. U ime vjernika župe Kočerin od fra Ljube se u kočerinjskoj crkvi oprostio župljanin Damir Vukoja, a mnoštvo vjernika, velik broj časni sestara i svećenika dočekali su pok. fra Ljubu u groblju Martića križ u Posušju gdje je za njega slavljena sv. Misa zadušnica u 14.30 sati. Sv. Misu predslavio je biskup mons. Ratko Perić u suslavju s 83 svećenika. U uvodnoj riječi biskup je istakao da je fra Ljubo uvijek bio „pun zdrava poštovanja i poštenja, mira i reda. Hvala mu za vjerno svećeničko služenje od 1982. u hercegovačkoj pastvi i kao

župnom vikaru i kao župniku, kao i na strpljivu i primjernu podnošenju nepopustljive bolesti, osobito u posljednjih nekoliko godina.“

U ime odsutnoga provincijala fra Miljenka homiliju je izrekao vikar Provincije fra Ivan Ševo koji je, između ostaloga, rekao: „Kao svećeniku nije bilo lako krčiti, probijati putove zarasle u korov i draču, odgajati, hraniti i sokoliti vjerničko stado kojem si stajao kao pastir, posebno u vremenu neshvaćanja i društvene odbačenosti. No, nisi se štedio i uzmicao, a ni tebe nisu štedjele poteškoće i izazovi. Izgorio si i istrošio svoj svećenički

život za Boga i narod. Bio si i pravi sin sv. Franje. Volio si prirodu i uljepšavao prostor oko župne kuće i crkve. Hvala Ti na svemu tome u ime cijele naše Provincije, u ime o. provincijala i u moje osobno ime.“

Od fra Ljube su se oprostili i fra Mario Knezović, kočerinjski župnik, fra Ivan Landeka (st.) u ime svećenika, redovnika i redovnica posuškoga kraja te fra Ante Pranjčić, gvardijan franjevačkog samostana iz Tomislavgrada. Prije završnih pogrebnih obreda posuški župnik fra Mladen Vukšić u kratkim je crtama iznio fra Ljubin životopis.

Hodočašće mladih župe Brestovsko

Župni ured i Frama iz Brestovskog organizirali su 16. studenoga 2013. hodočašće mladih u Međugorje. Odmah nakon dolaska popeli su se na Podbrdo. Nekoliko framaša, zajedno sa svojim duhovnim asistentom fra Damirom Pavićem, gostovalo je na Radiopostaji „Mir“ Međugorje predstavivši svoju Framu.

Fra Damir je kazao da je zahvalan Bogu što se ovaj posjet dogodio: „Uvijek je sreća i velika milost doći u Međugorje. Ovo je zapravo hodočašće mladih župe Brestovsko, ne samo Franjevačke mladeži. Budući da framaše sljedeće nedjelje očekuje svečan obred primanja i davanja obećanja, nakana je bila zajednička duhovna obnova i priprava po Marijinu zagovoru, a radosni smo što su nam se priključili i ostali mladi iz župe. Meni je cilj da mladi dođu, da osjete bilo Međugorja i milost koja je tu prisutna.“

Skupina od pedesetak mladih hodočasnika sudjelovala je večernjem molitvenom programu u međugorskoj župnoj crkvi. „Franjevačka mladež je zaista bogatstvo u župi. Zahvalan sam Bogu za ove mlade“, rekao je fra Damir.

Najveći Božji dar Crkvi

O. Mateo Mario član je zajednice Učenici Isusovi na slavu Boga Oca u Sao Paulu u Brazilu. Prije nego je postao svećenikom, završio je studij kemije te nekoliko godina radio u kemijskoj tvornici, imao dobru plaću i živio, kako kaže, po zakonima svijeta. Premda je odgojen u kršćanskoj obitelji, u to vrijeme nije često pohađao crkvu. Sve se promijenilo jednim slučajnim susretom sa Svetim pismom.

Priredio Ivan Bor

O. Mateo, je li ovo Vaše prvo hodočašće u Međugorje?

– Prvi sam put bio u Međugorju 2002. dok sam bio u noviciatu. Tada sam ostao šest mjeseci: u radu i molitvi tri sam mjeseca proboravio u zajednici Cenacolo, a tri mjeseca u selu. Moji kolege i ja ta smo posljednja tri mjeseca iskoristili za upoznavanje života župe i duhovnosti ovoga mjesta. Tada nam je bilo bitno upoznati ono što Gospa traži od nas te to ponijeti u Brazil. Zajednica koje sam član plod je Međugorja.

Utemeljitelj zajednice Učenici Isusovi na slavu Boga Oca je o. Eugenio. Naime, jedanput je s mnoštvom hodočasnika bio na ukazanju kod vidjelice Vicke koja se nakon ukazanja okrenula i upitala: – Tko je o. Eugenio iz Brazila? O. Eugenio se nije javio, ali je za koji dan otišao do njezine kuće i kazao: – Vicka, je li Vam se javio o. Eugenio iz Brazila? Na to je Vicka rekla: – Ne, nije se javio, ali to ste upravo Vi. Nakon toga pitao je Vicku zašto ga je tražila, što želi od njega. – Ja ne želim ništa, ali Gospa želi da u Brazilu osnujete molitvenu zajednicu koja će skrbiti o djeci i mladima i koja će živjeti Gospine poruke. Kad se vratio u domovinu, o. Eugenio je svom biskupu prenio Gospinu poruku, na što mu je biskup kazao da će za tu nakanu moliti jednu godinu i vidjeti rezultate. Nakon godinu dana biskup ga je pozvao i rekao mu da, iz poslušnosti prema Bogu i poniznosti prema Crkvi, započne osnutak zajednice koju je tražila Gospa. Zajednica je smještena u najsiriromašnijem dijelu Sao Paula, ondje gdje živi najviše ranjenih obitelji, najviše djece i mladih.

Nakon što sam osjetio redovnički i svećenički poziv, u zajednicu sam ušao 1999. Naravno, prije toga sam obišao nekoliko redovničkih zajednica, ali sam na koncu odlučio poći u ovu jer mi se činilo da me najviše ispunjava. Već 2002. bilo nas je pet novaka. Budući da je zajednica plod Međugorja, iste smo godine poslani u Međugorje kakao bismo upoznali međugorsku duhovnost.

Kako ste saznali za ukazanja Kraljice Mira i kako ste došli do zajednice o. Eugenija?

– Dok sam tražio svoj redovnički put, kako rekoh, posjetio sam različite zajednice. Tako sam sudjelovao i na molitvenim susretima karizmatične skupine Rinovamento iz Sao Paula, u kojoj sam čuo o ukazanjima. Dotle nisam ništa znao ni o ukazanju Kraljice Mira ni o Međugorju, no spoznaja da se Gospa ukazuje svaki dan ispunila je moje srce i stoga sam pristupio zajednici koja živi i širi njezine poruke.

Kako su reagirali Vaša obitelj i kolege na poslu?

– Moja im je odluka bila nevjerovatna. Nitko nije shvaćao što se u meni promijenilo. Pogotovo jer tada, dok sam radio, i nisam često

pohađao crkvu premda sam rođen i odgojen u katoličkoj obitelji. U tvornici su se čudili, posebice jer sam za dva mjeseca trebao postati šefom laboratorija. Kad sam kolegama priopćio svoju odluku, svi su se na neki način promijenili. Više nije bilo moguće čuti prostačkih riječi, a svaki dan u podne prekidali smo posao i zajednički molili. Svi su poštivali moju odluku.

Kako ste i u kojem trenutku osjetili svećenički poziv?

– Teško je to objasniti, no sve je započelo iz susreta sa Svetim pismom. Jedanput sam s kolegom, ateistom, biciklom išao u obližnju tvornicu gdje su tražili inženjere. Tada mi je moj prijatelj predložio da ručamo u jednom restoranu, no rekao sam mu da ćemo ruča-

ti kod moje majke, a da možemo pojedini hot-dog. Došli smo do gospođe koja je na ulici prodavala brzu hranu. Na stolu kraj hrane stajao je Novi zavjet. Prelistao sam ga i ponešto pročitao, zahvalio gospođi i odmah otišao kupiti Sveto pismo. To je trenutak u kojemu sam osjetio svećenički poziv. Zaređen sam 17. lipnja 2006. Istoga dana zaređena su i tri moja subrata iz zajednice. Danas u zajednici živi sedam svećenika i više mladih koji studiraju. Također su članice naše zajednice sestre koje imaju svoju posebnu kuću.

Koja je karizma Vaše zajednice?

– Naša temeljna karizma je molitva, molitva koju Gospa toliko traži. To je molitva srcem, kontemplacija – moli i radi. Mnogo radimo s djecom, poglavito s djecom iz najsiriromašnijih obitelji, iz favela. Dolaze nam cijele obitelji s kojima radimo. Također mnogo vremena isповijedamo, organiziramo duhovne vježbe...

Vaša skrb za djecu i mlade?

– Brazil je zemlja djece i mladih. Na žalost, mnogi nemaju osnovnih uvjeta za život i školovanje, mnogi žive izvan obitelji. To se posebice vidi u sirotinjskim naseljima. Tako je i u Sao Paulu. Naša zajednica na mnoge načine skrbi o djeci i obiteljima, ponajprije da imaju redovite obroke i knjige. K tomu ih poučavamo u vjeronauku i okupljamo na razne sportske i druge aktivnosti, što ih spašava od ulice. Više smo godina za njih organizirali i boravak u našoj zajednici, no brazilski su se zakoni promijenili pa to danas ne činimo. Ipak, jedanput tjedno pripremamo hranu za petsto osoba i dijelimo ju tako da mogu imati za cijeli tjedan.

Djelujete li i izvan Sao Paula?

– Ne, usredotočeni smo na naš višemilijunski grad. Premda nas pozivaju i drugi biskupi iz Brazila da u njihovim biskupijama otvorimo svoje kuće, za to nas nema dovoljno, a nemamo ni materijalnih mogućnosti.

Kakav je bio susret s Međugorjem?

– Susret s Međugorjem najveći je Božji dar u mom životu. To su dani u kojima sam upoznao srce Majke koja me primila i koja me voli. Od mog prvog dolaska Gospa je snažno prisutna u mom životu. Osjećam da sam izabran da kao svećenik budem instrument mira, milosrđa i molitve u životu drugih ljudi.

U Međugorju sam počeo moliti srcem, a krunica je postala temeljno sredstvo moga života. Isus je postao moj brat i prijatelj. Upravo sam u Međugorju naučio koliko je za naš život bitno klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu. U Međugorju u središtu nije Marija, nego njezin sin Isus.

Kako u svojoj zajednici u Sao Paulu živite međugorsku duhovnost?

– Ponajprije, nastojimo živjeti prema porukama Kraljice Mira. Postimo o kruhu i vodi srijedom i petkom, svakoga dana zajedno molimo cijelu krunicu, klanjamo se pred Presvetim, petkom imamo klanjanje križu Gospodinovu i, naravno, svakodnevno slavimo sv. Misu te čitamo Gospine poruke.

Imate i svoje internetske stranice?

– Već godinama koristimo internet za širenje Gospine poruke. Donosimo poruku, komentare poruka te razmišljanja pojedinih svećenika iz Međugorja i svijeta. Također donosimo druge duhovne sadržaje. Koliko smo poznati i prihvaćeni govori i to da naše stranice svaki dan posjeti više od pet tisuća posjetitelja. Naša je zajednica središte mira, mjesto kojemu se obraćaju ljudi različitih potreba. Naša je crkva postala premalena da bi primila sve gladne Božje riječi te smo pristupili pripremama za gradnju nove, velike crkve koja će moći primiti pet tisuća vjernika. S gradnjom ćemo, uz Božju pomoć, početi sljedeće godine. Pred crkvom će stajati kip Kraljice Mira visok dva metra.

Osigurali ste novac za gradnju?

– Mi u zajednici živimo od Božje providnosti i sigurni smo da ćemo priskrbiti i sredstva za gradnju Božjega hrama. Posebno velika potpora u tome su žitelji favele u čijem se središtu nalazimo. Naša posebnost je da ništa ne kupujemo, ni hranu ni ostale potrepštine, nego živimo od onoga što nam drugi daruju.

Prije nego ste odlučili postati svećenikom, bili ste inženjer kemije?

– Da, i nekoliko sam godina radio u kemijskim tvornicama. Čak sam jedno vrijeme bio i šef laboratorija. To mi je znanje dobro došlo u zajednici gdje proizvodim kreme od ljekovitih bilja. Počelo je tako da mi je subrat Marko rekao da trebam nešto učiniti kako bih pomogao u poboljšanju financijskog stanja u zajednici. U početku sam počeo proizvoditi kozmetičke pripravke za žene na bazi trešanja. Nakon toga, za jednoga klanjanja pred Presvetim osjetio sam u srcu glas da Gospodin nije zadovoljan. Glas mi je govorio da nije zadovoljan sa mnom jer moj je dar liječiti, a ne uljepšavati. Gospodin mi je pomogao da u snu vidim kako trebam proizvoditi kreme od ljekovitih biljaka koje rastu oko nas, a ne kozmetičke pripravke, što sam uskoro i počeo činiti.

Zašto ste napustili poziv kemičara?

– Volio sam svoj posao, no kad sam osjetio svećenički poziv, prihvatio sam ga objeručke i svim srcem.

Koji su po Vama, najvažniji plodovi Međugorja?

– Svaki put kad dođem u Međugorje i kad vidim tolike svećenike koji ovdje mole, u srcu osjećam neopisivu radost. Prije nekoliko dana ispovijedao sam jednog svećenika koji je prvi put došao. Imao je uništen život. Rekao mi je da je ovdje susreo svoj pravi poziv, poziv na svetost i da ne želi više griješiti. Međugorje je najveći Božji dar Crkvi.

Kako se danas može živjeti kršćanski?

– Ako živimo Gospine poruke, zaštićeni smo od sotone. Zli želi uzeti čovjeka, no Duh Sveti je snažniji. Božja ljubav je svemoćna i protiv nje i zaštite Kraljice Mira sotona ne može ništa.

Što biste preporučili nama koji živimo u Međugorju?

– U Međugorje uvijek dolazim da bih nešto naučio, ali ako trebam i o tome nešto reći, onda je to da primete hodočasnike s ljubavlju i radošću. Mnogi od nas koji dolazimo imamo ranjeno srce i želimo biti voljeni. Ovih sam dana ispovjedio jednu Talijanku koja je u ispovjedaonicu ušla jako ljuta i kazala da ne zna zašto je uopće došla. Rekla je da je dopratila bolesnu majku koja često hodočasti u Međugorje no, nastavila je, ti ljudi dolaze, mole i poste, a kad se vrate doma nastavljaju s istim načinom života. – Kakva je to vjera? – pitala je ljutito dodavši da ona to ne može vjerovati. Rekao sam joj da je svako hodočašće u biti početak hoda, hoda u ljubavi, i da to svatko od nas prolazi. Bez tog hoda, kojemu je cilj ljubav, nema mira. I zato što živi bez ljubavi, ima pakao u svome srcu. Također sam joj rekao da je njezino srce ranjeno te da ga mora otvoriti milosti Božjoj. Nakon toga je zaplakala i ispovjedila se. Na koncu mi je plačujući rekla: – Oče, ovamo sam ušla kao nevjernica, a odlazim kao kršćanka. Takvi susreti za mene su Gospino čudo.

Mnogi hodočasnici svjedoče, kao i djevojka iz ispovjedaonice, da su u Međugorju plakali. Zašto ljudi plaču?

– Mislim da je razlog u tome što ovdje doživljavamo veliku Božju ljubav. U Međugorju doživljavamo iskustvo milosrdne Božje ljubavi. Postajući svjesni svojih grijeha, otvaramo se Bogu. Danas sam sa svojom skupinom išao na Križevac. Dok smo molili pred postajama križnoga puta, osjećao sam kako me dira velika Božja ljubav, a zbog tog osjećaja jednostavno nisam mogao govoriti i cijeli sam križni put preplakao.

Prevela Ana Šego

Ljudska prava u sukobu

Fanatičnost, netolerantnost i totalitarnost ovladali su medijima i takozvanim nevladinim organizacijama. Što više optužuju Crkvu za netolerantnost, to smješnije izgledaju jer ih stvarnost opovrgava. Svakodnevni život bjelodano pokazuje tko je danas netolerantan, tko je iracionalan i tko se povodi za teorijama bez znanstvenih temelja. Poremećena je hijerarhija vrijednosti. Opće se dobro zanemaruje, prednost ima osobni interes. Čim pojedinačna prava ugrožavaju ona sveopća, nešto nije u redu.

Lidija Paris

Mislite da državama i svijetom vladaju vlade? Prava je vlast u rukama administracije UN-a, međunarodnih nevladinih organizacija, medijskih koncerna, multinacionalnih kompanija, financijskih institucija... Od demokracije je ostala još samo fasada.

„Stara“ i „nova“ ljudska prava

O tome piše Michel Schooyans u knjizi *Skriiveno lice UN-a*.

Kako bi svijet spriječio katastrofe kakve je iskusio zbog totalitarizama s početka 20. stoljeća, godine 1948. bila je potpisana i proglašena *Univerzalna deklaracija o pravima čovjeka*. Na tom su temelju definirane odgovornosti *Organizacije ujedinjenih naroda* u području ljudskih prava, mira i razvitka. Narodi svijeta svečano su proglasili da su svi ljudi jednaki u dostojanstvu, da svi imaju jednaka prava te da države i međunarodna zajednica ta prava moraju promicati i štiti.

U posljednjih se pedesetak godina UN sustavno udaljuje od svoga izvornog duha i povjerenja mu poslanja. Deklaracija iz 1948. počiva na univerzalnim načelima koja se temelje na naravnom poretku. Toj se deklaraciji sve više dodaju neka „nova ljudska prava“, a UN i neke od njegovih agencija ponašaju se kao da imaju mandat za razradu koncepcije ljudskih prava koja su korjenito drukčija od onih iz 1948.

Opća je *povelja* bila usmjerena na ljudsku osobu kao razumno, slobodno, odgovorno biće sposobno za solidarnost i ljubav. UN danas nudi sliku čovjeka koji više nije *osoba* – biće otvoreno za druge i za transcendentciju – nego *pojedinač* koji bira svoje istine i svoju etiku. Istinu se više navodno ne može spoznati, pa se ni ljudsko ponašanje ne može prema njoj ravnati. Istina je postala predmetom dogovora. Prava čovjeka više nisu nešto priznato i proglašeno. Njima se trguje. Ona

su izraz volje jačega. Njih se nameće. Više nema mjesta objektivnim moralnim normama koje su zajedničke svim ljudima. Više se ne može govoriti o vrijednostima koje se podrazumijevaju same po sebi zato što su same po sebi poželjne. Više se ne govori, na primjer, o poštivanju *dostojanstva* svakoga čovjeka, ma tko on bio.

Nove su „vrijednosti“ izopačene. Povode se za hirovima pojedinca. Takve „vrijednosti“ ne mogu povezivati i ujedinjavati ljude, mogu ih samo zavaditi. Uz takvo shvaćanje čovjeka i vrijednosti, ljudska se prava svode na katalog sitnih potraživanja pojedinaca. Budući da više nema objektivnih vrijednosti i da ih razum ne može spoznati, „vrijednost“ postaje ono što zadovoljava objest pojedinca. Budući da postoji samo pojedinačno dobro, sreća više ne ovisi o zajedničkom dobru. To je čista suprotnost tradicionalnom humanizmu po kojemu sreća ovisi o zajedničkom dobru. UN je prihvatio takvu koncepciju. To vodi ravno u provaliju.

Da su „nova ljudska prava“ nositelji novoga totalitarizma, potvrđuje neprestano i lukavo pozivanje na toleranciju. Korištenje te riječi skriva relativizam koji je spreman prihvatiti sve, pa i ono najgore. Međunarodni se laiciizam služi tom tolerancijom kako bi nametnuo žestok protukršćanski racionalizam. Događaji posljednjih godina pokazuju da se i taj navodni racionalizam sve više i više gubi u izmaglicama iracionalnih i neznanstvenih teza.

Vox populi protiv diktature

Relativizacija istine počela je time da nema apsolutne istine, nego da svatko ima svoju istinu i da su sve istine jednakovrijedne, a dovela je do toga da se pitanje istine zapravo više uopće i ne postavlja. Nije bitno što je istinito, nego oko čega ćemo se dogovoriti, ali se u tom dogovaranju većinu više i ne pita što misli. Manjina manipulativno nameće svoje ide-

je. To su značajke diktature. U Crkvi postoji izriekta: *Vox populi, vox Dei*. Glas naroda je Božji glas. To šampioni nove kulture i etike ne mogu podnijeti, a jasno je i zašto: ne žele znati što kaže narod, a još manje što kaže Bog. To smo u Hrvatskoj počeli osjećati kada je krenuo val procesa pristupanja EU. Taj nas je val svom snagom zapljusnuo kada je na vlast došla politička ljeвица. Ključnu ulogu u preodgajanju imaju mediji i škola. Slično se može očekivati u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji i drugim zemljama Europe čim tamo krene proces europskih integracija.

Prava protiv prava

O sukobu između univerzalnih prava čovjeka i novih ljudskih prava piše Marguerite Peeters u knjizi *Globalizacija zapadne kulturne revolucije*.

Zapadnom kulturom upravlja nova etika koja je razgradila savjest, što je dovelo do toga da većina ljudi više ne razlikuje dobro i zlo. Zato je lako njima manipulirati, što je nezdrava, čak opasna situacija. Temeljni kamen nove kulture je *sloboda izbora* ili *pravo na izbor*. Sloboda je radikalizirana do te mjere da pojedinac ima *pravo* biranja *protiv* prirode i *protiv* antropološke strukture čovjeka, *protiv* istine, *protiv* stvarnosti, *protiv* božanskoga zakona. Individua se mora moći osloboditi vječnoga zakona koji je upisan u ljudsku narav jer on, navodno, ograničava slobodu izbora.

Na početnom stupnju borbe, da bi svojim radikalnim ciljevima dali prizvuk moralnog i pravnog legitimiteta, aktivisti zapadne kultur-

ne revolucije u jezik su uveli cijeli niz novih „prava“: pravo na slobodnu ljubav, pravo na raspolaganje svojim tijelom, pravo na kontracepciju, pravo na pobačaj, pravo na izbor, pravo na umjetnu oplodnju, pravo na seksualnu orijentaciju i tako dalje. Nakon toga – da bi promijenili mentalitete u svoju korist – borili su se na fronti obrazovanja i kulture. Tek na kraju borbe poradili su na tome da se njihovi ciljevi integriraju u politiku i u zakone. Zabrinutost se pojavila tek kada su radikalni programi već zaprijetili da će ući u nacionalna zakonodavstva i međunarodno pravo, dakle *na kraju* revolucionarnog procesa koji je trebalo nadzirati *unaprijed*.

Zapadna kulturna revolucija od prava je učinila konfliktan proces promjena jer dopušta posve proturječne mogućnosti izbora. Jedni *pravo na život* primjenjuju na nerođeno dijete kojemu prijete pobačaj, a drugi na ženu koja želi počinuti pobačaj. Sadašnja je kulturna tendencija da se zahtijeva onoliko prava koliko ima mogućnosti izbora: pravo umrijeti ili izabrati svoju smrt, pravo ne roditi se (usp. Presuda Perruche u Francuskoj od 17. studenoga 2000.), pravo na željeno dijete (potpomognuta oplodnja), pravo da se ukloni ono koje nije željeno (pravo na pobačaj), pravo na „seksualnu orijentaciju“ lezbijki, homoseksualaca, pedofila i drugih nastranih, pravo na mijenjanje vjerskih tekstova koje se smatra diskriminirajućima, pravo homoseksualnih parova na brak kojim se dokidaju prava heteroseksualnih parova, pravo homoseksualnih parova na usvajanje djece kojim se dokida pravo djeteta na oca i majku, pravo na umjet-

nu oplodnju muškim sjemenom za žene koje ne podnose muškarce, pravo na korištenje surrogat-majki za muškarce kojim se dokida pravo žene da zadrži dijete u slučaju da naručitelj zatraži pobačaj, pravo na „povjerljivost“ za adolescente protiv volje njihovih roditelja i tako dalje.

Pravo na izbor za sebe traži *globalan normativni autoritet*. Kao *norma*, pravo na izbor postavlja se *iznad* svakog transcendentnog načela. Najteži se grijesi uzdižu na razinu univerzalno zaštićenih ljudskih prava. Time se uskraćuje pravo na slobodu vjeroispovijesti. Agenti revolucije smatraju da je uloga religije stvoriti okvir za ljudsku ugodu, a da tradicija mora biti nemilosrdno odbačena ako predstavlja kočnicu. Smatraju da običaje, kulture i religije treba preispitati u svjetlu novih prava te da se običaji, kulture i religije moraju prilagoditi novim pravima. Sve što im se protivi, etiketira se kao „vjerski fundamentalizam“ i „neodgovornost“.

Otkada je pokrenuta inicijativa za uvođenjem u Ustav definicije braka kao zajednice žene i muškarca, mediji protiv nje vode najžešću kampanju ikada viđenu u Hrvatskoj. Tek što smo se ponadali slobodi, evo nam novog totalitarizma. Ta medijska kampanja ni u čemu ne zaostaje za onima koje su se koristile u Staljinovu Sovjetskome Savezu i Hitlerovoj nacističkoj Njemačkoj. Sjetimo se što je ravnatelj HTV-a rekao neposredno nakon preuzimanja dužnosti: da je na HTV-u na prvome mjestu lojalnost kući, a tek poslije nje dolazi novinarska profesionalnost i drugi elementi novinarske etike.

Destabilizirati religije

Monoteističke religije predstavljaju izvanredno velik izazov jer svoj autoritet crpe iz božanske objave, što je teško razgraditi. Najveći problem socijalnih inženjera je taj, da se religijski nauk protivi permisivnom seksualnom odgoju adolescenata, pobačaju, homoseksualnosti, „istospolnom braku“ i sličnomu. Eksperti nove globalne etike znaju da će njihova pobjeda biti potpuna i konačna samo ako u tim točkama uspiju destabilizirati religije. Religije treba *promijeniti*, ne odjednom i ne brutalno, nego malo-pomalo i suptilno. Jedna od strategija kojima se služe je „proaktivno partnerstvo s religijama“. Pritom se koriste brojne dobro razrađene taktike.

- Naglašavati da unutar jedne te iste religije svi nemaju ista stajališta i ohrabrivati one koji „odstupaju od pravila“. Ukazivati na protuslovlje koje postoji između doktrine i prakse i ohrabrivati one koji „odstupaju od doktrine“. Poticati „napredne“ vjernike da rade na transformaciji mentaliteta „konzervativnih“ vjernika. Tražiti saveznike među vjernicima i pretvoriti ih u agente koji će unijeti pomutnju u savjest vjernika. U većinski katoličkoj Hrvatskoj tu ulogu zdušno igraju neki navodno katolički portali, novinari i svećenici.
- Organizirati kampanje u kojima se objašnjava da religije „usporavaju društveni napredak“. Inzistirati na tome da se promijene one vjerske prakse koje navodno „krše ljudska prava“ i istovremeno poštivati „potrebu za odvijanjem rituala“. Ulogu religije svoditi na privatni prostor, na „sućut“, „milosrđe“... Pozivati na stvaranje „teologije sućuti, a ne osuđivanja“. U tu se svrhu marljivo manipulira izjavama pape Franje.
- Pojašnjavati vjerski sadržaj da bi ga se redefiniralo u svjetlu novih ljudskih prava. U Hrvatskoj to pokušavaju neki političari i udruge neumorno citirajući Bibliju.
- Angažirati mlade da drugim mladima govore o njihovim pravima. U Hrvatskoj je odličan primjer za to HTV-ova emisija za mlade *Ni da ni ne* u kojoj odrasli na vrlo perfidan način usmjeravaju razmišljanje i odluke koje donose mladi, koji onda utječu na druge mlade.

Vrijeme djelovanja

Uporno izvlačenje i ponavljanje grijeha Crkve iz prošlosti ne može sakriti grijehe lažnih demokrata današnjice. Stereotipne predodžbe o Crkvi koje su daleko od stvarnosti zapravo su goruće ugljevlje glavama onih koji se njima koriste. Danas treba još jasnije i glasnije osuđivati totalitarne tendencije koje se skrivaju iza krinke borbe za ljudska prava.

Molio sam dugo, dugo...

Autor ovoga teksta odrastao je početkom osamdesetih godina u milanskoj četvrti Giambellino, poznatoj po siromaštvu i velikom broju mladih koji su iskusili pakao ovisnosti. I sam je prve novčanice zaradio preprodajom droge, bio ovisnik, više puta osuđivan, liječen u komuni... Zahvaljujući svom ispovjedniku i djevojci Graziji, koja ga je do njega i dovela, č. s. Antoniji, koja je ponajviše brinula o mladim ovisnicima u njegovoj četvrti, te susretu s Međugorjem, postao je nova osoba. Svoja je svjedočanstva uvijek spreman prenijeti mladima koji prolaze ono što je i sâm prošao.

Paolo di Fiore

Pred sam Božić 1990. godine upravitelj zatvora pozvao me na razgovor. Pomislio sam: – Što sad želi od mene?

– Paolo, sutra si slobodan, možeš ići kući – rekao mi je.

Nisam vjerovao: – Nemojte se šaliti...

Bez puno riječi iz ladice pisaćeg stola izvadio je pedeset tisuća lira i stavio preda me: – Ovo ti je za vlak. Mladiću, pamet u glavu!

Pri izlasku iz zatvora padala je hladna kiša i puhao vjetar. Bilo mi je hladno pa sam u obližnjem dućanu kupio litru jeftinog vina kako bih se ugrijao. Bio sam sâm, s bocom vina u ruci, ponovo slobodan, u vlaku prema kući...

Na željezničkoj postaji Lodi ušao je kontrolor. Pokazao sam mu svoj otpusni list iz zatvora. Kontrolor zastane, pogleda me, a zatim reče: – Sretan ti Božić, mladiću!

To su bile prve lijepe i dobronamjerne riječi kakve već mjesecima nisam čuo.

Molitva

Sada kada je moj život natopljen laganom i ponekad napornom molitvom, sada kada mi dani prolaze u svakidašnjem iščekivanju večernjeg susreta s Euharistijom, sada kada sam na putu i borim se kako ostati na njemu, puno se stvari objasnilo samo po sebi. I to objašnjenje daje snagu. No, tada je sve bilo puno teže.

Oduševljenje koje me onih prvih dana preplavilo, urodilo je plodom. Prigrlio sam molitvu koju mi je na početku predložila Grazia.

Krunica je bila moja prva škola molitve i nije išla bez muke.

U molitvi sam želio ponovno pronaći duševni mir i raj koji sam na trenutak dotaknuo u viđenju sv. Josipa. Sve što sam do tada u životu isprobao nije usporedivo s tim trenutkom blaženstva: ni alkohol ni razni opijati, a ni ljudska ljubav.

Od mene se tražilo da bez predaha sve češće i češće molim. I molio sam, ali sam jednoga dana pao u očaj. Odbacio sam krunicu kriknuvši: – Bože, što želiš od mogega života!?

I mnogi prije mene posustajali su i zazivali Boga tražeći odgovor. Svatko za se, jer Boga se ne može zazivati s drugima. U trenutku krize svatko je sâm. Od Boga sam tražio odgovor.

Nasumce sam otvorio Bibliju, koja je za mene bila riječ Božja, i pročitao: *Nemoj tražiti ono što nadilazi tvoje mogućnosti jer ti je bilo prikazano i više nego što ljudski um može razumjeti*. Posramio sam se, podigao krunicu s poda i nastavio moliti. Krunica me vodila prema jednoj drugoj važnoj fazi moga putovanja, prema susretu s Marijom u Međugorju.

Putovi

Prvi susret s Hercegovinom doživio sam kao hodočasnik. Bilo je to organizirano hodočašće i ne sjećam se kako sam završio u tom autobusu. Možda nije ni bitno zadržati sva sjećanja. Nisam ništa posebno očekivao. U tom razdoblju prilagođavanja imao sam samo jednu želju: saznati što više o vjeri, o području koje do tada nisam istraživao.

Grazia mi je često govorila o Međugorju i napokon sam se našao u njemu. Lutao sam među ljudima kao dijete u lunaparku. Osje-

ćao sam da je to mjesto gdje želim biti. Bilo je to mjesto gdje se ono što sam osjećao unutra spajalo s onim što sam vidio vani.

U takvu raspoloženju prvi sam puta slušao dragog oca Slavka koji se obraćao vojnicima. Taj je čovjek, svećenik, franjevac, cijeli svoj život posvetio Majci Božjoj, a propovijedao je jezikom koji sam napokon razumio, jezikom koji je bio u mom srcu.

Ostao sam tu nekoliko dana. No, nisu važni dani, važan je okus raja, dokaz da se raj rađa ovdje, na koljenima pred Presvetim, ovdje kamo nas je Marija dovela povukavši nas s ruba naše provalije.

U Međugorju sam shvatio da moj put ima samo jedan smjer i da se mora križati s putovima drugih.

Ali, i drugi puti imaju svoj značaj i važnost jer podupiru moj put i ne daju mi da skrenem s njega. Tako sam počeo svjedočiti. Snažnim glasom govorio sam o najljepšim doživljajima, o onome što sam spoznao zahvaljujući Bogu. Mnoga ranjena srca bolesnih, poniženih i odbačenih bila su taknuta svjedočanstvom o oprost, o snazi koja sjeđinjuje putove.

Ljubav!? Ne! Milosrđe!

Vrativši se iz Međugorja duhovno osnažen, zaključio sam da je snaga u svakidašnjoj svetoj Misi, u ispovijedi i svetoj krunici. Bilo je to oružje koje me snažilo iz dana u dan. Sljedećeg ljeta imao sam namjeru ponovno hodočastiti u Međugorje ne bih li još više duhovno ojačao i učvrstio svoju vjeru, ali mjesta u autobusu bila su popunjena. Osjećao sam se pomalo razočaranim, a možda i prevarenim.

Snimio Fernando Pérez

Nazvao sam neke svoje prijatelje ne bih li toga ljeta barem nekoliko dana bio gost u njihovoj kući u Međugorju. Nije bilo mjesta, ali jedan od njih mi reče: – Slušaj, Paolo! Ako želiš, dat ću ti telefonski broj mog školskog kolege. Zove se Alberto, godinama vozi humanitarnu pomoć u Bosnu i Hercegovinu. Svoja putovanja naziva hodočašćem milostinje jer nastaju iz molitava u Međugorju koje, kao čudo, postanu hrana, odjeća i ljudska toplina za sve one koji to očajnički trebaju.

Odahnuo sam i odmah nazvao Alberta koji me istoga dana unovačio u vojsku nade. Na dan polaska moj je mali kombi, koji mi je inače služio za posao, bio pun humanitarne pomoći. Jednom su mi rekli: – Tako mora biti. Prostor koji ostaviš praznim, napuni se očajem.

Tijekom putovanja služio sam se starim radioprijamnikom koji sam posudio za tu priliku kako bih putem mogao biti u vezi s ostalima u konvoju. Prijamnik nije bio samo veza među nama, bio je glas molitve koji je naše životne putove spajao u jedan. Snažan dojam ostavljala je i tišina onih koji su slušali glas molitve i koji su s nama tek sada započeli hod.

Na tim sam putovanjima upoznao mnogo ljudi. Poneke od njih još uvijek srećem, a za ostale mi ostaje prilika da ih ponovno vidim.

Na tim sam hodočašćima i putima otkrio da se čovjek krije u normalnim, tihim životima, u životima koji postanu veliki kada se napune ljubavlju. Spoznao sam da je i moj život velik i značajan. Potvrdu toga davale su oči djece, staraca i udovica koje sam srećao u izbjegličkim logorima. Tko je upoznao bijedu, tko znade što je bijeda, pored nje ne

može proći kao da ništa ne vidi. Bijeda tih ljudi bila je i moja bijeda. Njihove priče pratile su moju, a njihova potreba za pomoći ujedno je tražila lijepu riječ i razumijevanje.

Mnogo se bolje osjećamo kada dajemo nego kada primamo.

Ta su djeca bila izgubljena, prljava i izgladnjela. Tomu unatoč u njihovim je velikim očima zračila nada za buduće naraštaje, za čovječanstvo. U njihovim očima prepoznajem potrebu za ljubavlju i prijateljstvom; u njima prepoznajem sebe koji iz ruku fratara, kao neizmjereno bogatstvo, prima komadić sira umotan u zlatnu foliju.

Vrijednost dobara

Nebrojeno puta vozio sam humanitarnu pomoć u Bosnu i Hercegovinu i upoznao velik broj dragih i dobrih ljudi. Ostala su divna sjećanja, obostrana zahvalnost i dobra djela. Zahvaljujem Gospodinu na svim tim ljudima. Nitko mi ih ne će oduzeti. Ono što nas spaja jače je od interesa, strasti i smrti. To su osobe koje su uspostavile vezu između mene i svijeta, oni su moja veza sa svijetom koji mi se ponovno osmjehuje na licima mnogih.

Sjećam se nekolicine: Alberta, „svoga tatice“, zatim Elene, Massima iz Genove i udruge *Fabio - Život u svijetu*, Giuseppina iz Tortone i svih ostalih koje smo posvojili u svojim srcima.

Arianna, moje kumče, posvojila me onoga dana kada me upitala: – Paolo, hoćeš li mi biti krizmeni kum?

Izgledalo je to kao mala stvar... Obred u crkvi, dar... ništa više i ništa manje. Bojim se da takva čast može ganuti samo one poput mene, one koji su prošli što i ja. Ponuditi mi da budem kum zvuči dobro, u potpunosti me vraća životu, k Dobru. Kad bi te riječi imale okus, bio bi to okus domaće torte od jabuka, kao nešto što pripada domu, obitelji u kojoj vladaju mir i red. Zahvaljujem Stefaniji i Robertu, roditeljima koji su mi zajedno s Ariannom dopustili da doživim taj mir.

Sjećam se kad sam iz Qualiana dobio potvrdu o krštenju, dokaz o pravovaljanosti kuma. Teško sam ga dobio. U jednom sam trenutku rekao svojoj majci: – Mama, jesi li sigurna da ste me krstili?

Jadna žena, opet sam u nju posumnjao. – Kako da ne! – branila se. – Tvoj je otac pozvao i prijatelje da to proslavimo!

Napokon je došla potvrda. Otvorio sam omotnicu i, sjećam se, pročitao jedan datum: 19. ožujka 1963. Blagdan sv. Josipa! Pa od krštenja je bio sa mnóm! – uskliknuo sam u sebi.

Volim sve nove prijatelje, ali ne zaboravljam ni osobe koje su mi oduvijek drage. Moja majka iznad svih, moje sestre i njihove obitelji, časna majka Antonia, moja dru-

ga majka, moj pokojni brat i svi prijatelji iz Giambellina koje sam izgubio na putu.

Ovo svoje skromno svjedočanstvo posebno želim posvetiti svima onima koji nisu uspjeli. Živim u nadi u uskrsnuće koje će nas sve ujediniti!

Tko nije bio uz mene, možda će teže razumjeti vrijednost koju dajem svemu ovome ili pomisliti da su to samo banalnosti. Koliko dobara izgubi svoju vrijednost u životu onoga koji ih nema čime mjeriti? Naučio sam da se životne vrijednosti mjere instrumentom koji se zove *bol*. To sam naučio!

Brdo mira

Završavam. Završavam u krugu kao što sam i započeo: sa svojim ocem. Uvijek sam mislio da je zlo u moj život ušlo preko njega. Vijest o očevoj smrti primio sam radeći neki posao izvan Milana.

Majka me nazvala: – Slušaj, Paolo, umro ti je otac.

To je bilo sve što je rekla. Nisam odmah reagirao. Bio sam zbunjen i tek sam kasnije zaplakao. Danas slobodno mogu kazati da sam toga trenutka pronašao mir, značenje i dubinu mira koji dolazi iz jednog uskog prolaza: onog gdje se prašta prije svega samome sebi.

Nakon očeve smrti ponovno sam bio u Međugorju. Penjao sam se s krunicom u ruci na Podbrdo. Padala je kiša. Domalo se spustio i mrak, a ja sam usrdno molio. I taj sam put molio za čudo, za čudo ozdravljenja, za čudo novoga života. Na Podbrdu sam se u potpunosti predao molitvi, ne slušajući i ne gledajući nikoga.

Postojao sam samo ja, moja usrdna molitva, nebesko prostranstvo, Bog i Gospa. Molio sam dugo, dugo... Kada sam konačno podigao glavu, oko mene nije bilo nikoga, samo mrkli mrak i romon kiše. Nisam se mogao orijentirati. Obuzeo me osjećaj tjeskobe i izgubljenosti, no osjećaj osamljenosti bio je jači od osjećaja da sam se izgubio. Odavno me takvo što nije snašlo. Odjednom se pojavila sjena nekog čovjeka u vjetrovcu i spuštene kapuljače. U tom sam trenutku ugledao lice svoga oca. Bio je mlađi i miran. Gledao me ozbiljno, ali spokojno. Taj pogled nikada prije nisam vidio. Progovorio je napolitanskim dijalektom: – Hajde, sine, samo polako... Sići ćemo...

Ošamućen krenuo sam za njim i domalo se našao na stazi ispod brda. Okrenuo sam se, no čovjeka koji me pratio nije bilo. Stao sam i počeo plakati. Osoba koja me ohrabrila, pomogla mi pronaći put s brda bio je moj otac koji mi se nakratko vratio samo da bi mi pružio svoju zemaljsku ljubav, očinsku ljubav.

Prevela Mirjana Vasilj Zuccarini

Isus protjeran iz hrama

Došašće nas poziva da svoju nutrinu pripremimo za Isusovo rođenje

fra Mario Knezović

Poznat nam je prizor kako Isus ulazi u hram i iz njega tjera trgovce i preprodavače. No, namjerno sam stavio naslov da je Isus protjeran iz hrama jer me je na to potaknuo dječak koji reče da Isus nije mjesto u hramu ako su u njemu glavni protagonisti trgovci.

Vjeroučitelj je svim učenicima podijelio crtež na kojem Isus tjera trgovce iz hrama. Zadatak im je bio prekriti ono što je u hramu suvišno, a jedan je dječak precrtao samo Isusa. Iznenaden, vjeroučitelj je upitao učenika kako je mogao precrtati Isusa jer on treba biti u hramu. „Isus nema što raditi u hramu jer nema svoga štanda i ne ponaša se kao trgovac“, odgovorio je dječak.

I ne znajući, dječak je izgovorio istinu o kojoj trebamo duboko razmisliti: Isus je suvišan ondje gdje se izgubio smisao za svetost prostora. Zato je Isus govorio da su od doma molitve načinili razbojničku pećinu. Zar nam ne odzvanja u ušima poklik da razdere-mo srce, a ne haljine svoje?

I dok smo svjedoci da se Božji hram i danas zlorabi za izvođenje komedija ili snimanje promidžbenih spotova, pozvani smo na promišljanje kako se mi odnosimo prema svetome hramu. Isus nas uči da je hram kuća Oca njegova, a govoreći o svome mučeničkome kraju i smrti nagovještava da će hram – mislio je na onaj duhovni – sagraditi u tri dana. Kad pomislimo na činjenicu da smo mi hramovi Duha Svetoga, onda moramo ući u taj hram da bismo vidjeli kakvi odnosi u njemu vladaju. Nije li nužno pustiti Isusa da uđe u taj naš hram? Pustiti Isusa u svoj hram znači njemu otvoriti vrata i dati potpunu upravu. Isus ne smije biti svrstan u kategoriju dragoga gosta čiji odlazak već unaprijed očekujemo. Isus će kod nas imati uspjeha ako u vlastitu domu postanemo oni koje će Isus pogostiti i nahraniti svojom riječi.

Što je u nama trgovačko u odnosu na Boga? Jesu li i naše molitvene nakane, post, zavjeti, žrtve... u sebi iskrene ili ciljane i činimo li ih samo zbog duhovnog ili nekog materijalnog probitka? Nije li u nama trgovački mentalitet duha ako idemo na neko mjesto na molitvu samo zbog tjelesnoga ozdravljenja? Možda previše trčimo za čudesima i znakovima, a ne vidimo milosti koje svakodnevno preko malih stvari dolaze pred vrata našega srca. Nutarnji se svijet gradi žrtvom, a ne bijegom od nje. Svijet moralnoga i duhovnoga trgovanja sklon je kompromisima i traženju jednostavnih i brzih rješenja. U takvu duhu počinjemo nesvjesno koketirati s vlastitim grijesima i grješnicima koji nas okružuju. Trebamo se sjetiti da je Isus, gradeći onaj nerukotvoreni hram, odbijao svaki kompromis ili priklanjanje masama ili vladarima. On nije htio graditi hram s takvima. Nije bio usmjeravan željama masa i moćnika. Njega je usmjeravao Otac.

Isus se hoće roditi u našem hramu iz kojega prethodno moramo izbaciti sve što ima veze s nečasnom trgovinom. I sami smo svjedoci da nam se čini kako je naš hram uredan. To je poput kuće čiju unutrašnjost nismo na vrijeme do kraja uredili. To nas u početku muči i neki neuređen detalj kopa nam oči. No, s vremenom se suživimo s time i ne zapažamo te nedostatke dok nas netko na njih ne upozori. U vremenu milosti, kakvo je došašće, dobro je čuti one koji će zamijetiti kakav nam je nutarnji hram. Dobro je čuti Isusa.

K vrelu ćeš prispjeti i vidjeti samu svjetlost

Mi kršćani, doduše, u usporedbi s nevjernicima jesmo svjetlost. Stoga i veli Apostol: *Nekoć bijaste tama, a sada ste svjetlost u Gospodinu: kao djeca svjetlosti hodite.* A drugdje reče: *Noć poodmače, dan se približi! Odložimo, dakle, djela tame i zaodjenimo se oružjem svjetlosti! Kao po danu, pristojno hodimo!*

Ipak, u usporedbi sa svjetlošću kojoj idemo u susret, i sam dan u kojem se nalazimo još je noć. Čuj o tome Petra apostola. Kristu Gospodinu, veli on, od uzvišene Slave doprije ovaj glas: *Ti si Sin moj, Ljubljeni, u tebi mi sva milina! Taj glas – veli – koji s neba doprije čusmo mi koji bijasmo s njime na Svetoj gori.* Ali kako mi ondje nismo bili niti smo toga glasa ondje čuli, Petar nam veli: *A imamo sigurnu proročku riječ, i dobro činite što uza nju prijanjate kao uza svjetiljku što svijetli na mrklu mjestu – dok Dan ne osvane i Danica se ne pomoli u srcima vašim.*

Kada, dakle, Gospodin naš Isus Krist dođe i, kako veli apostol Pavao, *iznese na vidjelo što je skriveno u tami i razotkrije namisli srdaca da svatko primi pohvalu od Boga*, tada – pred takvim Danom – ne će trebati druge svjetiljke: ne će nam se čitati prorok, ne će nam se otvarati sveščić Apostolov, ne ćemo tražiti svjedočanstvo Ivanovo, ne će nam trebati ni samo Evanđelje. Bit će, dakle, izlišno sve Pismo što nam je posred noći ovoga svijeta bilo zapaljeno kao svjetiljka da ne ostanemo u tami.

Kada sve to umine i kad nam to više ne bude svjetlilo, kao da smo toga potrebni, pa kada zajedno s onim ljudima po kojima nam je sve to bilo udijeljeno budemo gledali ono pravo i jasno svjetlo – kada, dakle, sva ta pomagala postanu izlišna, što li ćemo tada vidjeti? Što li će napasati našu dušu? Čemu će se radovati naše oko? Odakle će nam izvirati radost koje *oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe?* Što li ćemo gledati?

Zaklinjem vas, ljubite sa mnom! Vjerujući, trčite sa mnom! Čeznimo za višnjom domovinom, uzdišimo za njom, a ovdje se osjećajmo putnicima. Što ćemo tada gledati? Neka nam sada rekne Evanđelje: *U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog.* Doći će to svjetlo, odakle ti je, neizravno i kao kroz prozirc, poslana zraka tvojemu zamračenu srcu, i bit ćeš očišćen da mogneš vidjeti i podnijeti to svjetlo. *Ljubljeni*, veli sam Ivan, *sad smo djeca Božja, i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest.*

Osjećam da vam se srca, zajedno s mojim, uzdižu uvis. Ali *propadljivo tijelo tlači dušu, i ovaj zemljani šator pritiskuje um bremenit mislima.* I ja ću odložiti ovaj svezak, i vi ćete se razići svaki na svoju stranu. Dobro nam je bilo u zajedničkom svjetlu i dobro smo se obradovali, dobro klicali. Ali dok se budemo međusobno razilazili, nemojmo se razići s Njime, Kristom Gospodinom.

Sveti Augustin, biskup i učitelj Crkve

Molitva pred jaslicama

Gospodine, ti si maleno dijete, pa Josip s još većim marom obavlja svoju očinsku dužnost, a Marija po čitavu noć nad tobom bdije. Gospodine, ti si dijete koje treba toliko pažnje. Ne znaš govoriti, ne znaš hodati, sve moraš učiti. Gospodine Isuse, ti si dijete i trebaš pomoć. I tako si odlučio biti. Trebaš pomoć, tako si odlučio biti!

Gospodine, molimo te za svaku trudnu majku, da u djetetu koje nosi prepozna tebe. Molimo te, Gospodine, za svaku trudnu majku, da uz nju bude muž, kao sveti Josip.

Gospodine, dijete se rodilo i počinje rasti, a već se priprema i raste drvo na kome će sutra biti raspeto. Gospodine, i mi danas gledamo kako naša djeca rastu, ali znamo: tu negdje blizu raste drvo na kome žele da dijete bude raspeto. Zato hvala ti, Gospodine, za svaku majku i za svakoga oca koji su spremni ostati uz svoje dijete do kraja.

Oprosti mi, Gospodine, svaki trenutak kada sam zaboravio da sam i ja dijete. Oprosti mi, Gospodine, jer tako često ne znam hodati u tvojoj milosti, a moje te oči i moja duša ne vide. Molim te, Gospodine, za milost da znam kazati, kao maleno dijete, da pripadam mami i tati, da pripadam tebi!

S. K.

Svetište Gospe od Walsinghama (Engleska)

„Mi Englezi sluge smo Blažene Djevice Marije kao njezina vlastita baština i miraz. Trebamo sve ostale narode nadići u molitvi i pobožnosti“, stoji u pastoralnom pismu koje je 1399. biskupima uputio nadbiskup Canterburyja i primas Engleske Thomas Arundel. Iza precizne upute kralja Henrika IV. nadbiskup je odredio da moraju u zoru i na zalazu sunca zvoniti sva zvona u Kraljevstvu i tako pozivati vjernike na Angelus, na molitvu Anđeo Gospodnji.

Priredio fra Karlo Lovrić

Marijin miraz

Primas se pozivao na poseban oblik marijanske pobožnosti u Engleskoj, na posvetu Kraljevstva Presvetoj Mariji kao njezin miraz (*Our Lady's Dowry*) što seže u vrijeme sv. Eduarda I. Ispovjedaoca (1043. – 1066.) koji se označavao Djevičnim podanikom. Sačuvana slika u engleskom kolegiju u Rimu iz polovice XVII. stoljeća prikazuje Rikarda II. (1367. – 1400.) kako Kraljevstvo daruje Mariji, a ispod je napisano: *Dos tua, Virgo pia, haec est. Quare rege, Maria (Ovo je tvoj miraz, Blažena Djevice. Zato vladaj, Marijo).* Marijanska pobožnost nalazila je svoj temelj u svetištu Naše Gospe od Svete Kuće u Walsinghamu na sjeveru grofovije Norfolk.

Marijansko ukazanje u engleskoj zemlji

Rukopis iz XV. stoljeća početke svetišta stavlja u 1061. godinu. Kad je Richeldis de Faverches, gospođa iz Walsinghama, ostala udo-

vica, odlučila je svoj život posvetiti Gospi. Gospa joj se ukazala u snu i u duhu je prenijela u Nazaret te joj pokazala svetu kuću u kojoj je anđeo Gabriel navijestio utjelovljenje Riječi.

Gospa je gospođi Richeldis zapovjela da uzme mjere kuće kako bi je mogla sagraditi na svom imanju. Legenda kazuje kako je gospođa Richeldis odlučila sagraditi kapelu, ali dimenzije nisu bile jasne

ni njoj ni graditeljima. Ona je tada provela cijelu noć u molitvi i Gospa je učinila da su anđeli upotpunili gradnju u prostoru koji je ona izabrala oko 60 metara od mjesta gdje su radnici radili. Gospa je rekla: „Ovdje ljudi trebaju slaviti navještenje, korijen besplatnog otkupljenja čovječanstva. Ovdje će se sjećati velike radosti koju sam imala kada me je pozdravio arkanđeo Gabriel koji mi je rekao da ću biti

Majka Božja. Ovdje će hodočasnici naći utjehu u svojim potrebama. Tko me god bude zazvao ne će otići praznih ruku“. San se triput ponovio. Pobožna žena odmah je pozvala tesare i zidare i napravila prvu kapelicu od drveta. Ona je uskoro zamijenjena kapelicom od kamena koja je bila darovana opatiji u Downsideu.

Kada je gospođa Richeldis umrla, njezin sin nastavio upravljati imanjem. Kao revni katolik godine 1096. otišao je u križarsku vojnu. Oni koji nisu mogli poći u Svetu Zemlju, počeli su častiti Gospu od Svete Kuće u Walsinghamu. Svetište ubrzo postaje hodočasničkim središtem koje se po svojoj popularnosti moglo usporediti sa Svetom Zemljom, Rimom i Santiagom de Compostellom. Čudesu su se počela umnažati. I kralj Eduard I. bio je spašen od smrtno opasnosti kad je zazvao Gospu od Walsinghama.

Od Rikarda I. Lavljeg Srca (1157. – 1199.) svi engleski kraljevi i kraljice molili su u Walsinghamu, a Eduard I. u svetištu je dolazio jedanaest puta. Svetište je do protestantskog raskola pohađao i Henrik VIII. U Walsingham su također hodočastili i škotski kraljevi.

Godine 1954. papinski izaslanik mons. O'Hara okrunio je Gospin kip. Tako je štovanje Gospe od Walsinghama ponovo zauzelo svoje tradicionalno mjesto u pobožnosti engleskih katolika. Čuvanje svetišta trenutačno je povjereno ocima marinistima.

Godine 1153. svetište je bilo povjerenje redovnicima augustincima koji su tu sagradili svoj samostan s veličanstvenom crkvom. Godine 1340. milju daleko od svetišta izgrađena je kapela u kojoj su hodočasnici ostavljali svoju obuću kako bi bosonogi prešli posljednju dionicu puta pa je prema tome i dobila naziv Kapela sandala (*Slipper Chapel*). Kao hodočasnik koji se zavjetovao Gospi, Erazmo Roterdamski 1514. ovako opisuje svetište: „Gledajući ga, stječe se dojam nebeskog svoda jer je toliki sjaj dragocjenog kamenja, zlata i srebra. Gospin kipić od višebojnog drveta nalazi se na desnoj strani oltara.“

Protestantsko rušenje

S potvrdom protestantske pseudoreforme marijanska pobožnost u Engleskoj nasilno je zaustavljena. Kanonici (augustinci) iz Walsinghama 1534. među prvima su popustili nasilnosti Henrika VIII. potpisavši Akt o supremaciji čime su ga priznali poglavarom Crkve. Godine 1538. kraljevske su trupe najprije opljačkale i potom razrušile samostan i svetište. Zamjenik priora Nicholas Milcham usprotivio se protestantskoj namjeri pa je ubijen, a tijelo mu je bilo obješeno na pročelju crkve. Gospin kip odnesen je u London i javno spaljen na gradskom trgu kako bi se „poništila idolatrija“. Taj je događaj 1538. opisao John Stowe, a jedna stara balada pjeva o zaprepaštenosti katolika dok su gledali rušenje njima tako dragog svetišta: *O kako je žalosno gledati travu koja raste tamo gdje su bili veličanstveni zidovi Walsinghama.*

Engleski katolici ipak nikada nisu zaboravili Gospu od Walsinghama i mnogi su dolazili moliti kod Kapele sandala koja je najprije pretvorena u kuću za stanovanje, zatim u radionicu i, napokon, u štalu. No, Providnost je imala svoje planove.

Riječi s početka ovoga teksta o Englezima kao slugama Blažene Djevice Marije, o njezinu mirazu, o Englezima koji po molitvi i pobožnosti trebaju nadvisiti druge nacije istodobno izražavaju veliku pobožnost i oholost. Reklo bi se da su bili kažnjeni zbog

svoje nadmenosti. Tko časti Gospu, može je častiti samo u poniznosti.

Obnova i povratak pobožnosti

Krajem pretprošloga stoljeća počelo se nešto mijenjati i napokon je u prošlom stoljeću ovo svetište „uskrsnulo“. Za ponovno podizanje svetišta zaslužan je jedan anglikanski pastor kojemu se pridružilo nekoliko katolika. Svetište je cilj hodočašća i kulta u duhu ekumenizma u kojemu se anglikanci, pravoslavni i katolici mole zajedno. Svake godine, između ostaloga, u Walsinghamu se održava nacionalni skup Obnove u Duhu Svetomu.

Godine 1863. Charlotte Boyd, bogata gospođa i obraćenica s protestantizma, kupila je imanje na kojemu se nalazi Kapela sandala s namjerom da ga povrti u prvobitno stanje. Obnovljen je drveni kip, u čemu je pomogao jedan stari pečat svetišta koji se čuva u Britanskom muzeju. Papa Leon XIII. Walsinghamu je 1897. priznao značaj marijanskoga svetišta i odobrio hodočašća. Prvo javno hodočašće bilo je 20. kolovoza 1897., ali nije privuklo značajniji broj hodočasnika. Razlog je jasan. Nakon tristo godina progonstva i krutog protestantskog stava katolici su u Engleskoj bili navikli na stil diskretne, reklo bi se obiteljske pobožnosti prema Gospi.

Kada je kardinal Manning zajedno s vjericima zatražio da se ponovno započne s procesijama, hodočašćima i drugim oblicima javne pobožnosti, njihovi naponi nisu bili dovoljno cijenjeni. Obnova svetišta u samom početku nije ostavila traga na engleske katolike. Trebat će pričekati 1934. godinu kada će biskup Northamptona s drugim biskupima iz Engleske i Walesa izgraditi kapelicu kao nacionalno svetište u kojemu se nakon 400 godina 15. kolovoza slavila prva sveta Misa. Dva dana kasnije kardinal Bourne predvodio je 10.000 hodočasnika. Godine 1954. papinski izaslanik mons. O'Hara okrunio je Gospin kip. Tako je štovanje Gospe od Walsinghama ponovo zauzelo svoje tradicionalno mjesto u pobožnosti engleskih katolika. Čuvanje svetišta trenutačno je povjerenje ocima marinistima.

Engleski katolici ipak nikada nisu zaboravili Gospu od Walsinghama i mnogi su dolazili moliti kod Kapele sandala koja je najprije pretvorena u kuću za stanovanje, zatim u radionicu i, napokon, u štalu. No, Providnost je imala svoje planove.

Predaja

fra Miljenko Stojić

S tojiš i gledaš. Svjetski poznato molitveno središte u župi Međugorje, Široki Brijeg sa svojom poviješću i ubijenim franjevcima. Tu je i Jeruzalem, mjesto odakle se kršćanstvo zaputilo u svijet. Razmišljaš. Što bismo bili bez jednoga člana toga trojstva? Radije ne bih odgovarao. Puk je to već davno učinio. Hrlji na ta mjesta i napaja se njihovom snagom.

U župi Međugorje susrećemo Kraljicu Mira. Blago i odlučno opominje ljude, zapravo, majčinski ih poučava. Odlutali su od bitnih stvari u životu. Trebali bi se vratiti. Ali, kako kad sve oko nas govori drukčije? Uljudba u kojoj živimo proglasila se božanskom. Sve ili gotovo sve zna. Ako ne danas, onda će znati sutra. Osjećam majčinski Gospin osmijeh. Nije to tako. Pa na sve strane bjene ratovi, ne samo oni klasični, nego i oni koji ustrajno urušavaju temelje društva. Sad nas uvjeravaju da više nije sigurno je li netko muško ili žensko. Ono je kako se izjasni na temelju popuštanja svojim nagonima. Dekadencija je očito na vrhuncu. Što slijedi? Opet ne bih izravno odgovarao. Kraljica Mira i svi oni koji je žele čuti davno su na to odgovorili. Propast. Jedna riječ, ali tako strašna. Potrebno je, stoga, vratiti se predaji, biti njezin istinski dio. Ona nam kaže da je Bog, i nitko i ništa više, naš jedini vođa. Točka.

Široki Brijeg. Dok franjevci nisu došli na njega, bijaše samo zemljopisni pojam kojemu udahnuše dušu. Razviše ga i on postade simbolom. I onda neki nasrnuše na nj. Zvali su se komunisti. U temelju im je vjerova-

nje da Bog ne postoji, da se novi svijet može izgraditi na čovjeku. I stali su ga mijenjati. Revolucionarno, u klasičnu smislu. A to sa sobom nosi smrt, bol, razaranja. Pozornicu pripraviše topovskim pucnjevima. Tukli su po samostanskoj crkvi kao grad u ranu jesen. Plodovi zreli, a on tuče li tuče. Onda nasrnuše oni. Znamo što su napravili. Sve do pada komunizma slavili su to svoje nedjelo. Crveni karanfili u rukama, 7. februara, raspojasa-na gozba... Sada je ipak sve drukčije. Vratili smo se svojoj Gospi u plavoj haljini, onoj uznesenoj na nebesa, onoj kojoj su komunisti odbili ruke. Molimo se, ispovijedamo, preporučujemo čitavu društvenu zajednicu njezinoj zaštiti. Široki Brijeg je prodisao, puk je čuvao svoju predaju i na kraju pobijedio.

Nekoć sam imao čast živjeti u Jeruzalemu. Prošle sam se godine vratio tamo, no samo na tjedan dana. Disao sam to podneblje. Od jutra do večeri. Penjao se na Golgotu, odlazio do mjesta gdje je Petar zatajio Isusa, molio u Getsemaniju. I, naravno, hodio sam i molio ulicama kojima je Isus nekada nosio svoj križ. Dotaknuo sam i ploču svetoga groba, slavio svetu Misu na njoj. Ovdje se dogodilo uskršnuće. Pobijedena je smrt, zlo je ustuknulo. Nastupio je zaista novi svjetski poredak. Onaj poredak u kojemu nema prijevare i loših stvari, poredak u kojemu nas grije svjetlost uskršnuća. Možeš to tamo osjetiti unatoč svoj vrevi. Potrebno je samo spustiti se u svoju dušu i vrijeme staje. S Bogom smo. Ništa više nije bitno, samo da ovako potraje. Onda nas on dotakne po ramenu i kaže nam da to što smo iskusili nosimo dalje. Ne može nešto takvo ostati skri-

veno u našim pretincima. Da, to je to. Treba dopustiti da Bog govori preko nas, da se po našim rukama gradi nov, ljepši svijet. Istina je da su one krhke, kao što je i istina da s njim postaju jake. Pa izaberimo.

Nema nam druge nego na ovoj zemlji biti u nebo zagledani. Nastojao sam pisati sve ove dosadašnje rečenice na taj način. Trudio sam se, a Bog i drugi znaju jesam li uspio. Zacijelo su se trudili da u svojim životima budu u nebo zagledani i hercegovački franjevci koje su komunisti ubili u Drugome svjetskom ratu i poraću. Fra Častimir Majić, koji ih se osobno sjeća, svih 66, dok polako ulazi u 100. godinu života, podario im je životopise. Onako jednostavno, iz duše. Kud ćeš ljepšeg naslova nego »U nebo zagledani«. Neka stoji i pokazuje kamo nam je svima krenuti jednoga dana, možda kišovita, a možda i sunčana, svejedno. Druga nas do-movina očekuje.

Našim hodom nitko ne će proći umjesto nas. Ostavljeni tragovi naši su tragovi. Polako se slijevaju u vječnost i ostaje predaja da je živio čovjek koji je dostojno hodio ovom zemljom. Nalazimo li se u tome? Pitanje je to za svaki dan. Oni koji su na pravi način susretali Kraljicu Mira, Gospu uznesenu na nebo, Isusa u njegovu hodu jeruzalemskim ulicama očito su na to već odgovorili i oplemenili ovaj zajednički nam svijet. Možemo to prevesti i kao stavljanje u praksu riječi Svetoga pisma. Nije to, naime, knjiga koje se pročitati i ostavi, nego knjiga koja se neprestano iščitava i čiji se nauk prokušava u svakodnevnom životu. Inače ostadosmo duhovno nepismeni. A to za sobom povlači spoznaju da smo promašili život.

Tjedni molitveni program

– zimski raspored
(od Mise na Križevcu do 1. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Većernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Većernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Većernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
- U korizmama: otajstva svjetla i žalosna otajstva
- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Većernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Većernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Većernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. Misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

Glasnik MIRA

O međugorskim događajima te odjecima u svijetu i Crkvi čitajte u *Glasniku mira*, mjesečniku Informativnog centra MIR Međugorje.

Surađujte u *Glasniku mira*. Podijelite svoje dojmove i iskustva.

Uredništvo:
Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 653 327
E-mail: kreso.sego@medjugorje.hr

Preporučite drugima *Glasnik mira*.
Darujte im godišnju pretplatu.
Pretplatite se na *Glasnik mira*.

Služba pretplate:
Tel.: 00 387 36 653 342
E-mail: lidija_paris@medjugorje.hr

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Jajce 87,8 Mhz
Mostar 100 Mhz
Banja Luka 107,8 Mhz
Hercegovina 101,5 Mhz
Lašvanska dolina 100 Mhz
Split, Južna Hrvatska 101,5 Mhz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

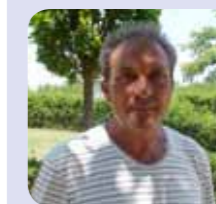
Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 36/653 547 uredništvo
++387 36/651 100 glavni tehničar
++387 36/653 548 marketing
Faks: ++387 36/653 552

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

Pribilježila Kristina Krstičević

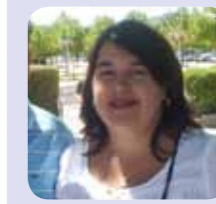
Ivan Vukić,
Australija

Došao sam u Međugorje prvi put u svo-
me životu. Došao
sam sa svojom obi-
telji, koju uglavnom
čine Australci hr-
vatskoga podrijetla. Ovdje je sve drukči-
je nego u Australiji, no polako se razvija.
Ljudi bi trebali promijeniti neke svoje oso-
bine, ali i zakon, za koji mislim da još ne
funkcionira u potpunosti na demokratski
način. Međugorje je dosta napredovalo u
kratku vremenu. Imao sam želju posjetiti
Brdo ukazanja, ali je moja žena jako bole-
sna pa ne možemo.

Jozo Marjanović,
rodom iz
Nove Bile,
srednja Bosna,
živi u Švicarskoj

Dolazim u Među-
gorje svake godi-
ne. Sada sam tu s
cijelom obitelji: žena, sin i snaha, dvije
unuke i unuk. Dođem napuniti svoje du-
hovne baterije, što onda traje do sljedeće
godine. Dođem, vidim neke stvari, razmi-
šljam, donosim neke svoje zaključke. Po-
ručio bih našim domaćim ljudima da bo-
lje paze na čistoću.

Emanuela Ivanković
sa Širokog Brijega,
živi u Nizozemskoj

U Međugorje dolazi-
mo svake godine lje-
ti. Volim doći ovamo
na svetu Misu, ov-
dje se osjećam dobro.

Ovdje nađem neki svoj mir. Svakako do-
đite, pomolite se, uživajte u lijepoj prirodi,
uživajte u miru.

Stjepan, Makarska,
Hrvatska

Ovdje sam jednom
tjedno. U Međugor-
ju se osjećam ispu-
njeno, to se ne može
opisati! Molim za
sebe, za djecu i obi-
telj. Svaki put idem na Brdo ukazanja i uvi-
jek slušam Marijine poruke. Nakon Među-
gorja se uvijek osjećam drukčije. Poručio
bih svima da dođu obavezno! Obavezno!

Veni Domine Jesu

Zemlja te i danas zove
u poderana njedra,
u raspučene misli svoje
i u obamrle utrobe ljubavi.

Veni Domine Jesu!

Očekuju te beskućnici.
Ni napuštene pastirske kolibice nemaju,
u hladnoći gledaju sjaj zvijezda
da ih one braćom nazovu.

Veni Domine Jesu!

Osamljeni starci i beznadni bolesnici
blijedim pogledom družu se s daljinama,
u mukû jezika čekaju zoru
tvoga dolaska.

Veni Domine Jesu!

Vatra sinovska kao da ni gorjela nije.
Nema ih, pa nema...
zarobio ih vlastiti život,
otrgao s ognjišta očinskog.

Veni Domine Jesu!

Pastiri neumorno sebe traže
i stado svoje sa svih strana,
lutalački duh izbliza i izdaleka vreba
da okrade dane posvećenja.

Veni Domine Jesu!

Ali nevinost malenih i čistih
ukrašava stazu dolaska tvoga,
u razigranosti srca,
u skladnu pjevu...

Njihovom radošću svjetiljke gore.

Veni Domine Jesu!

s. Lidija Glavaš